

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. ๓๖/๒๕๖๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. /๒๕๖๕

ในพระปรมາภิไธยพระมหาภชติริย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธิราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมัชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ แบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ
เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ
มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณา,r่างกฎหมาย ไปจนถึงการ
ตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนั้น ในการแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๑๓๖ (๑๖) ประกอบมาตรา ๒๙๑ ได้กำหนดให้รัฐสภาพเชิง

ประกอบด้วยสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภาพกับสมาชิกสภาพอื่น จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ...) (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๑๔) ต่อประธานรัฐสภาพ ซึ่งประธานรัฐสภาพได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าไว้ในประกาศประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพพิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ แต่จำเลยปฏิบัติหรือลงทะเบียนการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้นั่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือลงทะเบียนการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยจำเลยกระทำการพิด船上กรรมต่างกัน กล่าวคือ (ห้องข้อ ๒.๑) เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตราก ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุณขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชนิษฐ์ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพหรือประกาศให้มีการออกเสียง

ประชาชนติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากลุ่มนี้จะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ในคนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ (พ้องข้อ ๒.๒) เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาพต่อไป จำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้เสนอญัตติข้อปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากลุ่มนี้จะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ในคนละ

๑ เสียง นาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคณ์แนวของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงลงคณ์แนวแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคณ์แนวอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคณ์แนวและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคณ์แนวคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคณ์แนวให้ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคณ์แนวเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคณ์แนวมติในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือการครอบจ้าว ฯ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคณ์แนวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคณ์แนว ซึ่งการกระทำของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคณ์แนวในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นการออกเสียงลงคณ์แนวที่ทุจริตเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามเจตนากรณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมีชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ คติระหว่าง พลเอกสมเจตน์บุญวนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับคณะ

ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัชวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับ ประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบ และการ พิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของ สมาชิกรัฐสภา ยังเป็นผู้ดำเนินการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความ เสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม แก่กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็น ฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่ แขวงจิตราดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๗๒, ๗๙, ๗๘ ประกอบ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย กระบวนการ และเนื้อหาของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง ไว้พิจารณาвинิจฉัยจึงถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติให้ทางเลือกสำหรับผู้ที่ рабการกระทำยืนคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้ ซึ่งทางเดียว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจดำเนินการได้ แต่สวนและชี้มูลความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพริบาร์或是มาซิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องระเบียบของงานของรัฐสภาพโดยเฉพาะ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๐ คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อแสดงว่าต้องการให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลาไม่เกินเดือน อันถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หลังจากรัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับบัญชอนหลังและมีผลร้ายต่อจำเลยเป็นอย่างยิ่งจึงไม่อาจบังคับใช้ได้ ตามระเบียบของรัฐสภาพว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน ๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัว สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในกรณีบัตรลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยหลังล้มบัตรทั้งสามแบบดังกล่าวจึงได้ขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง เมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่ออกบัตรก็จะยกเลิกรหัสบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนจึงไม่สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ ในทางเทคนิคจึงเห็นเป็นสมீอ่อนว่าจำเลยมีบัตรหลายใบ (ตามคลิป) และในการลงคะแนนขอติจากที่ประชุมรัฐสภาพจะใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประธานในที่ประชุมก็จะ

ขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหาใช่การลงคะแนนเพื่อขอ
มติในที่ประชุม สมาชิกสภาพผู้แทนแต่ละคนยอมทราบดีว่าไม่สามารถลงคะแนนแทนกันได้ การลงมติ
ตามฟ้องมีการตั้งกรรมมาอธิการขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่ก็ไม่พบการกระทำความผิดหรือมี
คำสั่งลงโทษจำเลย มุตคดิตามฟ้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการเมืองของผู้ร้องเพื่อจะลดความ
น่าเชื่อถือของรัฐบาลในขณะนั้นจนนำไปสู่การรัฐประหาร อีกทั้งแผ่นบันทึกภาพและเสียง (คลิป) ของ
โจทก์มีการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ คำฟ้องว่า
จำเลยกดบัตรแทนบุคคลอื่นนั้นไม่เป็นความจริง อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคแรก บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่า การอุกเสียงลงคะแนนย่อม
เป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาดของจำเลย ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้
คำฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ ที่ว่า “เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน” ไม่ปรากฏว่าวัน
เวลาดังกล่าวในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช ที่แจ้งแก่จำเลย รัฐบาลไทยถูก
รัฐประหารและมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้น
สภาพเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรแล้ว การลงมติตามฟ้องก็ถูกยกเลิก (เป็นโมฆะ) ไม่มีการรับรองมติ
การลงคะแนน จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้เสียหาย ทั้งตามคำขอท้ายคำฟ้องของโจทก์
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา
๔, ๑๗, ๑๙, ๒๘ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นมาบังคับใช้หลังจากเกิดเหตุและเป็นผลร้ายแก่จำเลย
โจทก์จะขอให้ลงโทษไม่ได้ ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวที่ลงมติที่โจทก์
ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการประการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บทที่ว่าไป รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๔๐ คน เป็นสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐ คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๘๐ คน ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๑๑ ถึงมาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับ ๑๕๐ คน หักด้วยที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดดาวรະละ ๖ ปี จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๑ วาระไม่ได้ ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) ... (๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา... หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้ (๑)... ถึง (๗)... โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการด้วยว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราโดยรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ ผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาจากคณะกรรมการรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอไว้ต่อมาเมื่อข้อบังคับการ

ประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามเอกสารหมาย
จ.๕ และต่อมา มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้
บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดย
แก้ไขเพิ่มเติมด้วยว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่ง
เขตเลือกตั้ง ๓๗๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน และรัฐธรรมนูญแห่ง^๑
ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม
๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาภันนาประเทศไทย โดยแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๙๐ ว่าต้องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั่วประเทศ จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็น^๒
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตาม
หนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของ
รัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อ^๓
เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ^๔
เป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับละเรื่อง ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามา
จากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไข
เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา
๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำ
หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อศาล

รัฐธรรมนูญ การบุบพรองการเมือง กรรมการบริหารพรองการเมืองตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาถูกต้องแก่ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพกับสมาชิกรัฐสภาพอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิ่งหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขานุการสภาพผู้แทนราษฎรได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพร็อคท์สั้น กด สมาชิก เป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัสและข้อมูลอื่นเช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรหั้งสองประเภทหลังนี้กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีหั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรลงคะแนนพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้งานได้ โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อยืนยันแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิกประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพร็อคท์สั้น กด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบการลงคะแนนของสมาชิกให้สำนักการประชุม และขอรับบัตรลงคะแนนสำรอง ทางสำนักการประชุมเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูแลระบบการลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน (ระบบการลงคะแนน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกะพริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กะพริบ

นั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือคงออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกคนใด ก็ได้และจำนวนเท่าใดก็ได้ เป็นเหตุให้สามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกจำนวนหลายใบใส่ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้หั้งบัตรจริง และบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงคะแนนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงคะแนนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงคะแนนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงคะแนนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงคะแนนเสียงเฉพาะ ใน การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ขณะเกิดเหตุวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับ มาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัว

กรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ
ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมใน
มาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุม
ร่วมกันของรัฐสภาหาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญที่ว่าไป) เพื่อ
พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่อง
ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่
วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่
ประชุมในขณะนั้นได้ขอตัวที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิດการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิก
รัฐสภาพรับได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและ
ลงคะแนนทั้งสองครั้งดังกล่าวด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพและบันทึกการออก
เสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาพในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เอกสารหมาย จ.๕๙ ถึง
จ.๖๒ การประชุมรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นวาระที่สองทั้งสามร่าง เมื่อ
วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม วาระ
ที่สาม ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีสมาชิกรัฐสภาพไบยืนคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้อง ซึ่ง
ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาและเรียกคู่กรณี ดังนี้ พลเอกสมเจตนา บุญอนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑
นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐ
วิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ และเรียกประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒
และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ โดยผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒

ต่างยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ร้องที่ ๓ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และผู้ร้องที่ ๔ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ นอกจากนี้ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ กับคณะ คือ นายตวง อันทะไชย และนายประสาร มงคลพิทักษ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไปยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับ การกระทำของสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๐๘ คน ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตาม เอกสารหมาย จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาหารือที่สามในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีมติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขานุการสภាបัญชีแทนราชฎร ดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก่ไขเพิ่มเติมทั้งสามฉบับซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วไปยังเลขานุการ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป ต่อมานายวันชัยยื่นคำร้อง เพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภាបัญชีแทนราชฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕๘ คน ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ถึง จ.๑๙ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย กลุมาดย พันโทรัฐเขต แจ้งจำรัส และคณะ ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตามเอกสารหมาย จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗ ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์ นางสาวรังสima รอดรัศมี นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ นายไฟบูลย์ นิติตะวัน ซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และ ได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกคือ นายสุวิจักษณ์ นาควัชระชัย ในฐานะเลขานุการรัฐสภา และ นางอัจฉรา จุยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบโสตทัศน์ปกรณ์ของรัฐสภา และมีพยานหลักฐาน ประกอบการได้แก่ คุณปวิชิตศรีทศน์ที่นางสาวรังสima อ้างว่าได้ให้บุคคลที่ไว้วางใจบันทึกภาพไว้ด้วย

ต่อมาศาสตราจารย์รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปเป็นประเด็นหลักสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุผลหลัก ๓ ประการ คือ (๑) ในการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา มิได้นำเอาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาฉบับที่นายอุดมเดช รัตนาเสถียร และคณะเสนอ (คือฉบับที่หนึ่ง) ต่อสำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการจัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการที่สำคัญจากร่างเดิมหลายประการ คือ การเพิ่มเติมหลักการโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่งด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ จะมีผลทำให้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้อีกด้วยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา ๒ ปี และมีการดำเนินการในลักษณะที่มีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริงไม่แจ้งข้อความจริงว่าได้มีการจัดทำร่างขึ้นใหม่ให้สมาชิกรัฐสภาทราบทุกคน มีผลเท่ากับว่าการดำเนินการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาได้รับหลักการตามคำร้องนี้ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันแพรกูตติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อที่ประชุมรัฐสภาในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติให้กำหนดเวลาแพรกูตติ ๑๕ วัน การให้เริ่มนับย้อนหลังไปโดยให้นับระยะเวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ นั้นไม่ชอบเพราะไม่อาจนับย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลา'y้อนหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาขอแพรกูตติเพียง ๑ วัน เป็น

การดำเนินการที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมและไม่เป็นกลางจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย และ (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวนซึ่งให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบ หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิกรัฐสภาพหลาย滥ไม่ได้มารอการเสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ (คือฉบับที่หนึ่ง) แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาพบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ - ๑๘/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมนี่ ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔๔ คน ทำหนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจาก

ตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๘๓ คน ออกจากตำแหน่ง วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการ
ป.ป.ช. มีมติให้เตือนข้อเท็จจริง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม
๒๕๕๖ แจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่
๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ยุบสภาผู้แทนราษฎร กำหนดเลือกตั้ง
ทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าว เลขานิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ที่ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับคืนสำนักงานเลขานิการสภาพผู้แทนราษฎร ต่อมาวันที่
๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีส่วนนิติบัญญัติ
แห่งชาติท่านนายสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาส่วนนิติบัญญัติแห่งชาติท่านนาย
วุฒิสภาประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจนกระทั่งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่ง คณะกรรมการ
ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคุณเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จารัสเสถียร ตาม
เอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคุณเดช และนายยุทธพงศ์ ต่างยื่นคำชี้แจงข้อ^๑
กล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒, จ.๗๔ และ จ.๗๕ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดใน
พฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหา^๒
ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติ
หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ

เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนายคณเดชและนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการได้ส่วนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพังได้ว่าได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ขอกล่าวหาตกไป และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ และนายอุดมเดช รัตนเสถียร มีมูลความผิดอย่างตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด (โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและจำนวนการได้ส่วนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย จ.๗ โจทก์คงฟ้องแต่จำเลยเป็นคดีนี้ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ โจทก์ไม่รับคำเนินคดีนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงฟ้องนายสมศักดิ์และนายอุดมเดชของต่อศาลนี้ต่างหากจากคดีนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เนื่องสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสูข่องจำเลยเป็นลำดับไปตั้งนี้ ข้อที่จำเลยได้ยังว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำของจำเลย เนื่องจาก การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มีได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจ

ได้ส่วนและซึ่งมุตความผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ไม่มีประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตามบทกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยแพร่ต่อหน้าบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นจำเลย ทั้งในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตราฐานการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญาอีกส่วนนั้น ศาลต้องແນ່ใจว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากความสงสัยตามสมควร เมื่อกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา มีความแตกต่างจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจหน้าที่ได้ส่วนข้อเท็จจริงตามความจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยเองได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการได้ส่วนพยานหลักฐานนอกเหนือไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบการได้ส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสจำเลยซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ซึ่งมุตความผิดไปโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยเข้าใจ ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐสภาพมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำของ

สมาชิกรัฐสภาในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้องถูกตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยหากมีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่อาจมีความรับผิดทางอาญา สมาชิกรัฐสภา นั้นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย หากใช่ว่า จะมีการตรวจสอบภายในของรัฐสภาเท่านั้นดังที่จำเลยอ้าง คดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากระทำการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะได้ส่วนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่เป็นลบต่อสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี โพธิศิริ เคยถูกสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ๑๒๘ คน ยื่นขอถอดถอนออกจากตำแหน่งมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปรากฏว่าได้มีการไต่สวนพยานบุคคลมากถึง ๓๐ ราย บ่งชี้ให้เห็นว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้เป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรวดดัง อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว และต่อมายังได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พันจาก ตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ดังนั้น เมื่อศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พันจากตำแหน่งไปก่อนแล้วย่อมไม่อาจเข้าไปก้าวถ่ายหัวในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา สำนวนการได้ส่วนข้อเท็จจริงและลงมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ว่าการกระทำของจำเลยมีมูล ความผิดทางอาญาได้ ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในรูปของ คณะกรรมการ การที่กรรมการคนใดจะลงความเห็นย่อมอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการ ได้ส่วนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๙ เสียงว่าในส่วนนายคุณเดชและนายยุทธพงศ์ จากการได้ส่วนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อ กล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคุณเดชและนายยุทธพงศ์ก็เป็น สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเข่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ดำเนินการได้ส่วนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้าง แต่อย่างใด ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิด เหตุเป็นเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงกำหนดรูปแบบ การแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา เพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหารับว่าได้มีการ ได้ส่วนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญอยู่ที่ว่า

มีการแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหากำ抬ได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนที่ไม่ได้กล่าวว่าเป็นเวลากลางวันก็ เพราะได้ระบุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๘ ทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุ ย่อมไม่มีเหตุที่จะเข้าใจผิดหลงแต่อย่างใด และก็ไม่ทำให้จำเลยขาดโอกาสแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่ใช่ข้อที่จะทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีนี้เสียไป ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๑ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนพ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมข้อมติปิดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา พ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบใต้ส่วนศาลต้องพิจารณาคันหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำพ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบจำเลยย่อมมีสิทธิแกล้งต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายพ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้

ศาลสั่งให้โจทก์ชี้แจงข้อหาตามคำฟ้องหรือแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจ แต่จำเลยให้การปฏิเสธโดยมิได้แต่งต่อศาลว่าไม่เข้าใจคำฟ้อง จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าฟ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้อีก ประกอบกับฟ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากระทำการมิผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด ในขั้นพิจารณาโจทก์ยอมนำพยานมาได้ส่วนได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๗ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม มิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำ เช่นนี้เป็นความผิดแล้ว คำฟ้อง

ของเจทก์จึงชอบแล้ว จากที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น สรุปแล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยพังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้ ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวรังสิตา ซึ่งเป็นพยานเบิกความว่า มีบุคคลถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวิดีโอที่ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างตัวคือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมาหลายสมัยและรู้จักกัน อีกทั้งก่อนถ่ายคลิปวิดีโอที่ ๓ จำเลยได้จัดทำแผนผังระบบที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยและติดต่อสื่อสารกับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพ ประกอบกับในชั้นพิจารณาจำเลยซึ่งได้ดูภาพจากคลิปวิดีโอที่ ๓ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ แล้วก็เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวิดีโอที่ ๓ คือ จำเลย อันเป็นการเจือสมกับคำเบิกความของนางสาวรังสิตา พยานหลักฐานของเจทก์จึงมีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวิดีโอที่ ๓ ดังกล่าวไม่สามารถใช้บุคคลอื่นแอบบันทึกภาพและเสียงเป็นการแสดงทางพยานหลักฐานโดยมิชอบต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน อีกทั้งมีการตัดต่อจึงเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ นั้น เห็นว่า แม้คลิปวิดีโอที่ ๓ ดังกล่าวเกิดจากการแอบบันทึก แต่เป็นการแอบบันทึกกระทำที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว มิได้เกิดจากการก่อหรือจูงใจหรือล่อลงให้มีการกระทำดังกล่าวที่เจทก์อ้างว่าจำเลยกระทำความผิด จึงมิใช่การแสดงทางพยานหลักฐานโดยมิชอบและต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน ดังที่จำเลยต่อสู้ ส่วนการตัดต่อนั้นศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคลิปวิดีโอที่ ๓

หมาย วจ.๖ วจ.๙ และ วจ.๑๐^๔ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามที่โจทก์จำเลยแจ้งขอ ซึ่งพันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ นักวิทยาศาสตร์ (สน ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจน้ำ สำนักงานตำรวจน้ำ ประจำ พยานโจทก์เบิกความว่า พยานตรวจพิสูจน์คลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ผลการตรวจพิสูจน์ไม่พบร่องรอยการตัดต่อแฟ้มข้อมูลภาพยนตร์ ที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ดังนี้ การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานคลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๖ และ วจ.๙ ได้กระทำตามหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนคลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนอย่างเดียวกันกับ คลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่มีเสียงแตกต่างกันนั้น นายเกียรติศักดิ์ พุฒิพันธ์ พยานโจทก์ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีนี้ก็เบิกความว่า ในชั้นไต่สวนได้ รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าว ทั้งศาลรัฐธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืนยันว่า คลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้จากการสารวัตติสima เป็นหลักฐานที่ใช้ใน การกล่าวหาจำเลยคดีนี้จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วน คลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ คลิปที่ ๓ ไม่ได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ ดังนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงว่าคลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ คลิปที่ ๓ ปรากฏเสียงการอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนน ประกอบกับคลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ คลิปที่ ๓ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ กรณีจึงเชื่อได้ว่าคลิป วิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ ได้มีการนำเสียงการอภิปรายในเหตุการณ์อื่นมาใส่อันเป็นเหตุให้คลิป วิดีโอศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนน ทำให้คลิปวิดีโอศน์ หมายเลข วจ.๒ ไม่ตรงต่อความจริงและเชื่อถือไม่ได้ กรณีจึงไม่อนุญาตให้คลิปวิดีโอศน์หมายเลข วจ.๒ นำรับ

พึงเป็นข้อพิรุธแก่คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ จนทำให้มีน้ำหนักในการรับฟังลดน้อยลง แต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิตามีได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิตามีได้นำคลิปวีดิทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชน ตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวีดิทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้นางสาวรังสิตามาเบิกความถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประธานในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ໄกร์ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยแพร่เรื่องคลิปปอ กไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวีดิทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคและฝ่ายกฎหมายของพรรครวจสอบก่อนว่า จะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อนี้สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคราชชาธิปัตย์ขณะนั้น พยานโจทก์อีกปากหนึ่งที่เบิกความยืนยันว่า นางสาวรังสิตามีได้นำคลิปวีดิทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิตามีดังกล่าวจึงนับว่ามีเหตุผลให้รับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยนำบัตรหลายใบใส่เข้าไปในเครื่องลงทะเบียนตามที่ ตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริง

ปัญหาต่อไปว่า การที่จำเลยนำบัตรหลายใบใส่เข้าไปในเครื่องลงทะเบียนตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์เป็นการลงทะเบียนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวอนพร ธิราพรธราวดุ นางอัจฉรา จูยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศารojน์ นายชนนะ มาประสม พยานโจทก์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงทะเบียน การลงทะเบียน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างเบิกความตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนนั้นสมาชิกรัฐสภา มีบัตรจริงคละหนึ่งใบ และมีบัตร

สำรองอีกคนละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้สำหรับให้สมาชิกขอรับไปใช้ในกรณีลืม
มิได้นำบัตรจริงมา นอกจากนั้นยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิกที่ลืมนำมาทั้งบัตรจริงและบัตร
สำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางธนพร นางอัจฉรา นายกันตินันท์ ซึ่งได้ดูคลิปวีดิทัศน์
หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๕ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการได้ส่วนของศาลแล้วต่าง^๑
เบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่บุคคลในคลิปวีดิทัศน์นำมาใส่
ลงในเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใน เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตร
จริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปิดอยู่ อีกทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ ทาริยา นาย
รุ่งศิลป์ ดาแก้ว เบิกความต่อไปว่า เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของ
สมาชิกไปแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อลงคะแนนของ
สมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงคะแนน ดังนั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการ
ดำเนินการตามขั้นตอนลงคะแนนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงคะแนนหลายครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบ
ได้ แต่เมื่อจำเลยและสมาชิกรู้สึกว่าคนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนน
ได้เพียงคนละ ๑ ใบ เพื่อลงคะแนนคนละ ๑ เสียง เท่านั้น กรณีจึงมีเหตุผลและนำหนักให้รับฟังว่า
จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนจำนวนหลายใบก็เพื่อลงคะแนนแทนสมาชิก
รายอื่นด้วย ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่
ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมควรว่า จำเลยมีบัตรหลายใบนั้น ข้อเท็จจริงได้ความ
จากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงาน
เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เป็นความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิลงวันที่
๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายเจร พันธ์เบรื่อง เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เอกสารหมาย จ.๖๖

ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ตรวจสอบการออกบัตรลงทะเบียนคนละครึ่งใหม่ของจำเลย
ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ จนถึงยุบสภาพัฒนาราชภูมิ
เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงทะเบียนคนละครึ่งใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด
กรณีจึงไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนคนละครึ่งใหม่เป็นบัตรจริง
หลายใบได้ดังที่จำเลยอ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลักษณ์ ณ อนุมานาค ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม
นายเจษพันธ์ และนายชัยรัตน์ ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบลงทะเบียนคนละครึ่ง เบิกความสอดคล้องกัน
ด้วยว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้งานได้
อีก ดังนี้ กรณีจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิกแล้วมาใส่ในเครื่องลงทะเบียน
ในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น นายชัยรัตน์ยังเบิกความด้วยว่า หากใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของ
สมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวกัน ระบบจะแสดงผลการลงทะเบียนเพียงครั้งเดียว
 เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องใส่หั้งบัตรจริง
และบัตรสำรองของจำเลยลงในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือ
บัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอศุภน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๘ คลิปที่ ๓
ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตรลงในเครื่องลงทะเบียนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกะพริบ
ทุกรั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ และงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิป
วิดีโอศุภน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนคนละครึ่งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยขัดต่อ
เหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์
แสดงตนและลงทะเบียนคนละครึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบใส่ในเครื่องลงทะเบียนตามที่ปรากฏในคลิป
วิดีโอศุภน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๘ คลิปที่ ๓ ลงทะเบียนแทนสมาชิกรายอื่น

ปัญหาต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉราและนายเกียรติศักดิ์ พนักงานไต่สวน ต่างเบิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ เห็นว่า นางอัจฉราเป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าว ก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบแทบทุกถ้อยคำ ย่อมาเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งเมื่อศาลได้พิจารณาดูคลิป ดังกล่าวจากการที่ศาลได้จัดให้เปิดให้พยานหลายปากถูต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายประกอบด้วยแล้ว เชื่อว่า คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมกีร์กับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการ

พิจารณาฯร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรฐาน ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติต่อละครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประชานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุมนั้น เห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยเป็นการกล่าวอ้างขึ้นเองโดยไม่มีพยานหลักฐานไดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มต้นแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอสมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประชานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประชานในที่ประชุมในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ โดยไม่มีข้อพิรุธใด ๆ ข้อเท็จจริงจึงพึงได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิประยตามฟ้องข้อ ๒.๒ จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการอธิการขึ้นมาตรฐานตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำความผิด นั้น ก็เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุดังนี้ ความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวไม่ใช่มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่ผูกพันโจทก์ อีกทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดํารงตําหน่งทางการเมืองที่ไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการธิการอื่นมาเป็นแนวทางในการไต่สวนแต่อย่างใด โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดํารงตําหน่งทางการเมืองยังมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในสำนวนคณะกรรมการป.ป.ช. ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดํารงตําหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง กรณีจึงไม่อาจนำความเห็นของคณะกรรมการธิการดังกล่าวมารับฟังเป็นอยู่ตີในคดีนี้ได้ว่าไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นดังที่จำเลยอ้าง

จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดํารงตําหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยขณะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ แม้ต่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ หาได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นในวันดังกล่าว หรือมีผลกลับกลายเป็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้

จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสิทธิ์นี้เป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่

ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารธีดังกล่าวย่อมต้องขอบคุณด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสารธีดังกล่าวจึงมิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลดลงมติแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้มิฉะนั้นจะกล่าวเป็นเหตุให้นำเอกสารธีที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อกระทำการอันละเอียดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยจึงฟังไม่เข้าใจกัน

จากเหตุผลที่วินิจฉัยข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนที่มีทั้งพยานบุคคลและคลิปวีดิทัศน์ประกอบบึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามฟ้อง จำเลยเป็นผู้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหลายใบ พร้อมทั้งกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติแทนสมาชิกรายอื่นตามฟ้องจริง การกระทำของจำเลยนอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือการครอบจ้ำได้ ๆ และต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออก

เสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภา และสมาชิกรัฐสภารายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำการทำความผิดแยกต่างหากจากกัน ได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำการทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำการตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม จึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำการทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคแรก

วินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ เป็นการกระทำการทำความผิดหลายกรรม

- ๓๓ -

ต่างกัน ให้ลงโทษทุกรรมเป็นกระหงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโทษ
จำคุกกระหงละ ๓ ปี คำเบิกความของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุ
บรรเทาโทษลดโทษให้กระหงลงหนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก
กระหงละ ๘ เดือน รวมสองกระหง จำคุกจำเลยมีกำหนด ๑๖ เดือน ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษ
ของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจาก
คดีดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายแรงรรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. ๓๖/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. ๑๒๕๖๔

ในพระปรมາภิไธยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๗ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนี้ ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก

บุษราคัตต้องประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกบุษราคัตต้องในฐานะสมาชิกคนหนึ่งยื่อมีสิ่งหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกบุษราคัตต้องลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๘๗ มาตรา ๑๙๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๔๔)) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพพิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่างวันที่ ๑ เมษาายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยาายน ๒๕๕๖ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำการความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยาายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรารั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเบื้องที่มาของสมาชิกบุษราคัตต้อง มาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขั้งหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกบุษราคัตต้อง ให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและ

ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอัน เกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งจะพึงมี และใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใน คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและ แสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพริบารยอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละ หลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการ ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อ พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่อง ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่ วุฒิสภาต่อไป จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อ ประชานในที่ประชุมได้ข้อมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มี สมาชิกรัฐสภาพริบารยอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ จำเลยใช้อำนาจ หน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตร จริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภาพริบารยอื่น จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใน คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิก รัฐสภาพริบารยอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปใน เครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน

โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนติดในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการขัดต่อ หลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือการครอบจ้ำดี ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดย ปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาพ ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำของจำเลยมี ผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ ทุจริตเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตาม เจตนากรณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิ ชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพในกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ คดีระหว่าง พลเอกสมเจตน์ บุญสอน อ กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับ ประธานรัฐสภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญที่ขอ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมิชอบ และการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอุท่องใน แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวที่กับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๗ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย กระบวนการและเนื้อหาของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจึงถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติให้ทางเลือกสำหรับผู้ทารบการกระทำยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้ช่องทางเดียว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจให้ส่วนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจดำเนินการไต่สวนและชี้มูล

ความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภา หรือสมาชิกรัฐสภาได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องระเบียบของงานของรัฐสภาโดยเฉพาะ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมจันเห็นเสมือนว่าต้องการให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลาไม่เกินเดือน อันถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หลังจากรัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับบัญญัติและมีผลร้ายต่อจำเลยเป็นอย่างยิ่งซึ่งไม่อาจบังคับใช้ได้ ตามระเบียบของรัฐสภาว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในการนับบัตรลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยหลงลืมบัตรทั้งสามแบบดังกล่าว จึงได้ขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง เมื่ออุบัตรใหม่เจ้าหน้าที่อุบัตรก็จะยกเลิกหัสบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนจึงไม่สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ ในทางเทคนิคจึงเห็นเป็นเสมือนว่าจำเลยมีบัตรหลายใบ (ตามคลิป) และในการลงคะแนนของตัวเองที่ประชุมรัฐสภาจะใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหากใช้การลงคะแนนเพื่อขอตัวในที่ประชุม สมาชิกสภาผู้แทนแต่ละคนย่อมทราบดีว่าไม่สามารถลงคะแนนแทนกันได้ การลงมติตามฟ้องมีการตั้งกรรมการขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่ก็ไม่พบการกระทำความผิดหรือมีคำสั่งลงโทษจำเลย มูลค่าตามฟ้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ทาง

การเมืองของผู้ร้องเพื่อลดความน่าเชื่อถือของรัฐบาลในขณะนั้นจนนำไปสู่การรัฐประหาร อีกทั้งแผ่นบันทึกภาพและเสียง (คลิป) ของโจทก์มีการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ คำฟ้องว่าจำเลยกดบัตรแทนบุคคลอื่นนั้นไม่เป็นความจริง อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคแรก บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่า การออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารธิร์โดยเด็ดขาดของจำเลย ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้ คำฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ ที่ว่า “เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน” ไม่ปรากฏว่ามีวันเวลาดังกล่าวในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช ที่แจ้งแก่จำเลย รัฐบาลไทยถูกรัฐประหารและมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว การลงมติตามฟ้องก็ถูกยกเลิก (เป็นโมฆะ) ไม่มีการรับรองมติการลงคะแนน จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นได้เป็นผู้เสียหาย ทั้งตามคำขอท้ายคำฟ้องของโจทก์ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๒, ๑๙, ๒๘ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นมาบังคับใช้หลังจากเกิดเหตุและเป็นผลร้ายแก่จำเลย โดยที่จะของลงโทษไม่ได้ ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวที่วัยกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บทที่ว่าไป รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๔๘๐ คน เป็นสมาชิกมาจาก

เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๕๐ คน ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๑๑ ถึงมาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับ ๑๕๐ คน หักด้วยที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพ ของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดวาระละ ๖ ปี จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๑ วาระไม่ได้ ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา มาตรา ๑๓๖ ในการนี้ต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) ... (๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา... หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้ (๑)... ถึง (๗)... โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการด้วยว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราโดยรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ ผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมาได้ ต่อมามีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามเอกสารหมายจ.๕ และต่อมามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแก้ไขเพิ่มเติมด้วยว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๗๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน และรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาภูมานาประเทศ โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๙๐ ว่าต้องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั่วประเทศ จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตาม หนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของ รัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อ เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับละเรื่อง ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามา จากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไข เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔)) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำ หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อศาล รัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม ร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้า ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพกับสมาชิกรัฐสภาพอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิ์ในการ ออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขานุการสภาพผู้แทนราษฎรได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่

สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิก ปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรรคที่สังกัด สมาชิก เป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัส และข้อมูลอื่นเช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรทั้งสองประเภทหลังนี้ กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้ลงคะแนนได้ โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อยืนยันแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิกประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรรครที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบการลงคะแนนของสมาชิกให้สำนักการประชุม และขอเลข ขั้นตอนการลงคะแนนเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูแลระบบการลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน (ระบบการลงคะแนน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกระพริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุม จะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กระพริบ นั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิก คนใดก็ได้และจำนวนเท่าใดก็ได้ เป็นเหตุให้สามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกจำนวนหลายใบได้

ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงทะเบียนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงทะเบียนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงทะเบียนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงทะเบียนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงทะเบียนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดออกอากาศโดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงทะเบียนเสียงโดยเฉพาะในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไปขณะเกิดเหตุ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้บุกคุุมขั้งหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประจำในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อ

พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติข้อปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองครั้งดังกล่าวด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาและบันทึกการอโกรสีียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ ถึง จ.๖๒ การประชุมรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นวาระที่สองทั้งสามร่าง เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม วาระที่สาม ในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีสมาชิกรัฐสภาไปยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้อง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาและเรียกดังนี้ พลเอกสมเจตนา บุญวนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ และเรียกประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๐ โดยผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่างยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ร้องที่ ๓ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และผู้ร้องที่ ๔ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ นอกจากนี้ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ กับคณะ คือ นายดวง อันทะไชย และนายประสาร มฤคพิทักษ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไปยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำของสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๐๘ คน ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม

ประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตาม
เอกสารหมายเลข จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาวาระที่สามในวันที่ ๒๙ กันยายน
๒๕๕๖ โดยมีมติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎร์
ดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสามฉบับซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วไปยังเลขานุการ
คณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป ต่อมานายวันชัยยืนคำร้อง
เพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภาพัฒนราษฎร์และสมาชิกวุฒิสภาที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน
๓๔ คน ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ ถึง จ.๑๘ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย
กุลมاثย์ พันธุ์เรศร์ เขต แจ้งจารัส และคณะ ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาคณะกรรมการบุคคลสมาชิกสภาพัฒนราษฎร์
สังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตาม
เอกสารหมายเลข จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗ ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์
นางสาวรังสิมา รอดรัศมี นายนิพิฐ์ อินทรสมบัติ นายไพบูลย์ นิติตะวัน ซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และ
ได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกมาเองคือ นายสุวิจักษณ์ นาควัชระชัย ในฐานะเลขานุการ
รัฐสภา และนางอัจฉรา จุยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบโสตทัศนูปกรณ์ของรัฐสภา และมี
พยานหลักฐานประกอบการได้ส่วนคือ คลีปรีดีทัศน์ที่นางสาวรังสิมา รอดรัศมี อ้างว่าได้ให้บุคคลที่
ไว้วางใจบันทึกภาพไว้ด้วย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมี คำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖
สรุปเป็นประเด็นหลักสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจใน
การปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุผล
หลัก ๓ ประการ คือ (๑) ในการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา มิได้นำเอกสารร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข

เพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพัฒน์ที่นายอุดมเดช รัตนเศสียร และคณะ เสนอ (คือฉบับที่ หนึ่ง) ต่อสำนักงานเลขานุการสภาพัฒน์แทนราชภูมิ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณา ในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการจัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการ ที่สำคัญจากการร่างเดิมหลายประการ คือ การเพิ่มเติมหลักการโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง ด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ จะมีผลทำให้บุคคลผู้เคย ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาพัชช์สมาชิกภาพสิ้นสุดลง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาพได้ อีกด้วยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา ๒ ปี และมีการดำเนินการในลักษณะที่มีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริงไม่ แจ้งข้อความจริงว่าได้มีการจัดทำร่างขึ้นใหม่ให้สมาชิกรัฐสภาพทราบทุกคน มีผลเท่ากับว่าการ ดำเนินการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาพรับหลักการตามคำร้องนี้ เป็นไปโดยมิชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันประชุมตั้งต่อรองรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อที่ ประชุมรัฐสภาพในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติให้กำหนดเวลาประชุมตั้งต่อรอง ๑๕ วัน การให้เริ่มนับ ย้อนหลังไปโดยให้นับระยะเวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ นั้นไม่ชอบ เพราะไม่อาจนับ ย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลาอย้อนหลังไปจนทำให้ เหลือระยะเวลาขอประชุมตั้งต่อรอง ๑ วัน เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมและไม่เป็น กลางจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตาม รัฐธรรมนูญมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย และ (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาญัตติ ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิก รัฐสภาพคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวน

ขี้ให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบ หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิกรัฐสภาหลายคนมิได้มารอการเสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ (คือฉบับที่หนึ่ง) แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๘/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมนี่ ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔๔ คน ทำหนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๓๘๓ คน ออกจากตำแหน่ง วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ได้ส่วนข้อเท็จจริง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี ยุบสภาผู้แทนราษฎร กำหนดเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีก็ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับคืนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร ต่อมาวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจันกระทั้งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคมเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคมเดช และนายยุทธพงศ์ ต่างยื่นคำขอเจงข้อกล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒, จ.๗๓ และ จ.๗๔ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำการของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนายคมเดช และนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพังได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อ

กล่าวหาตกลไป และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรันท์ และนายอุดมเดช รัตนเสถียร มีมูลความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด (โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเอกสารหมาย จ.๗ โจทก์คงฟ้องแต่จำเลยเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ โจทก์ไม่รับดำเนินคดีนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงฟ้องนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช เองต่อศาลนี้ต่างหากจากคดีนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสืบของจำเลยเป็นลำดับไปดังนี้ ข้อที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำของจำเลยเนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มีได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคท้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจไต่สวนและขึ้nmูลความผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ไม่มีประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตามบทกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยแพร่ต่อหน้าบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็น

จำเลย ทั้งในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตราฐานการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญานั้น ศาลจึงต้องแหนใจว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากความสงสัยตามสมควร เมื่อกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา มีความแตกต่างจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงที่ตามความจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยเองได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๔๖ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนอกเหนือไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบเพื่อพิเคราะห์สอดส่องข้อเท็จจริงแห่งคดีเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสจำเลยชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ซึ่มลความผิดไปโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยยกเป็นข้อต่อสู้ ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้รัฐสภาพมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำการสมাচิกรัฐสภาพในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้องถูกตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยหากมีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่อาจมีความรับผิดทางอาญา สมาชิกรัฐสภาพนั้นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย หาใช่ว่าจะมีการตรวจสอบภายในของสภาพผู้แทนราชภูมิท่านนั้นดังที่จำเลยอ้าง คดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่ง

เป็นผู้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการเมืองว่ากรุงทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะได้ส่วนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่เป็นลบต่อมหาชนิกสภาพผู้แทนราษฎรพระครูเพื่อไทย ๑๒๙ คน ยื่นขอถอนออกจากการตำแหน่งมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วปรากฏว่าได้มีการไต่สวนพยานบุคคลมากถึง ๓๐ ราย บ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว และต่อมาอย่างได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน การไต่สวน ข้อเท็จจริงนี้ ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวน ข้อเท็จจริงดังกล่าว แล้ว ดังนั้น เมื่อศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ดังนั้น เมื่อศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้ว ย่อมไม่อาจเข้าไปก้าวถ่ายชื่นนำในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวน

ข้อเท็จจริงและลงมติเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ ว่าการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาได้ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ การที่กรรมการคนใดจะลงความเห็นย่อมอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๙ เสียงว่าในส่วนนายคมเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จัรัสสกุล จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคมเดชและนายยุทธพงศ์ก็เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเช่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงกำหนดรูปแบบการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา เพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาร้าวว่าได้มีการไต่สวนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญอยู่ที่ว่ามีแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนที่ไม่ได้กล่าวว่าเป็นเวลากลางวันก็ เพราะได้ระบุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๙ ทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวัน

เกิดเหตุ ยอมไม่มีเหตุที่จะเข้าใจผิดหลวงแต่อย่างใด และก็ไม่ทำให้จำเลยขาดโอกาสแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่ใช่ข้อที่จะทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีนี้เสียไป

ที่จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๑ นาฬิกา บันทึกการอภิปรายลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวิดีโอที่สำคัญ วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนพ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมของมติปิดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการอภิปรายลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวิดีโอที่สำคัญ วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๒ นาฬิกา พ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น นั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบไต่สวนศาลต้องพิจารณาค้นหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำพ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบ จำเลยย่อมมีสิทธิแตลงต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายพ้องให้จำเลยฟัง เพื่อให้ศาลมั่นใจว่าพ้องของโจทก์ซึ่งข้อหาตามคำพ้องหรือแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำพ้องจนจำเลยเข้าใจ แต่จำเลยให้การปฏิเสธโดยมิได้แตลงต่อศาลว่าไม่เข้าใจคำพ้อง จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าพ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้อีก ประกอบกับพ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากระทำการที่ความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็น

เพียงรายละเอียด ในขั้นพิจารณาโจทก์ยื่นมำพยาณมาให้ส่วนได้รับการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่ง
บรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้
ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามี
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้
บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำการฟ้องเป็น
ความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม มิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำการฟ้องเป็นความผิดตามบทบัญญัติ
ของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่ง
เป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำการฟ้อง แต่ไม่ใช่ในขณะที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้อง
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้อง
มาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำการฟ้องเป็นความผิดแล้ว คำฟ้อง
ของโจทก์จึงชอบแล้ว จากที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น สรุปแล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่เข้า

ปัญหาต้องวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำการฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้
ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวรังสิมา รอดรัศมี เป็นพยานเบิกความว่า มีบุคคลถือบัตร

อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่า คือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมาหลายสมัยและรู้จักกัน อีกทั้งก่อนถ่ายคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวพยานได้จัดทำแผนผังระบบที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยและติดต่อสื่อสารกับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพ ประกอบกับในชั้นพิจารณาจำเลยซึ่งได้ดูภาพจากคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ แล้วก็เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวคือ จำเลย อันเป็นการเจือสมกับคำเบิกความของนางสาวรังสิตา พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อจึงเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ วจ.๙ และ วจ.๑๗ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจนครบาล ตามที่โจทก์จำเลยแจ้งลงขอ ซึ่งพันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ นักวิทยาศาสตร์ (สบ ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจนครบาล พยานโจทก์เบิกความว่า พยานตรวจพิสูจน์คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ผลการตรวจพิสูจน์ไม่พบร่องรอยการตัดต่อแฟ้มข้อมูลภาพยนตร์ที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ดังนี้ การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ได้กระทำตามหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนอย่างเดียวกันกับคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่มีเสียง

แตกต่างกันนั้น นายเกียรติศักดิ์ พุฒิพันธ์ พยานโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีนี้ก็เบิกความว่า ในชั้นไต่สวนได้รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าวทั้งศาลรัฐธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืดถือคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้จากการสั่งของชาวรังสิตมาเป็นหลักฐานที่ใช้ในการกล่าวหาจำเลยคดีนี้จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วนคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ปราศจากเสียงการอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนน ประกอบกับคลิป วิดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ กรณีจึงเชื่อได้ว่าคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ ได้มีการนำเสียงการอภิปรายในเหตุการณ์อื่นมาใส่อันเป็นเหตุให้คลิปวิดีทัศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนน ทำให้คลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ ไม่ตรงต่อความจริงและเชื่อถือไม่ได้ กรณีจึงไม่อาจนำเอกสารลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ มารับฟังเป็นข้อพิรุธแก่คลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ จนทำให้มีน้ำหนักในการรับฟังลดน้อยลงแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิตามิได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุห้องที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิตามิได้นำคลิปวิดีทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวิดีทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้นางสาวรังสิตาเบิกความถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประทานในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยเรื่องคลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่สงบด้วยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวิดีทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และฝ่ายกฎหมายของพรรคร่วมสอบก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อนี้สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคร่วมประชาธิปัตย์ขณะนั้น

พยานโจทก์อีกปากหนึ่งที่เบิกความยืนยันว่า นางรังสิมาได้นำคลิปวีดีทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิมาดังกล่าวจึงนับว่ามีเหตุผลให้รับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยนำบัตรหลายใบใส่เข้าไปในเครื่องลงทะเบียนตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริง

ปัญหาต่อไปว่า การที่จำเลยนำบัตรหลายใบใส่เข้าไปในเครื่องลงทะเบียนตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์เป็นการลงทะเบียนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวอนพร อิราพรธราวดุ นางอัจฉรา จุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศ์ราชน์ นายชนะ มาประสม พยานโจทก์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงทะเบียน การลงทะเบียน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างเบิกความตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนนั้นสมาชิกรัฐสภา มีบัตรประจำคนละหนึ่งใบ และมีบัตรสำรองอีกคนละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้สำหรับให้สมาชิกขอรับไปใช้ในการนัดเลือก นำบัตรจริงมา นอกจากนั้นยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิกที่ลืมนำมาทั้งบัตรจริงและบัตรสำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางธนพร นางอัจฉรา นายกันตินันท์ ตั้งใจ พยานโจทก์ซึ่งได้ดูคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการไต่สวนของศาลแล้วต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนที่บุคคลในคลิปวีดีทัศน์นำมาใส่ลงในเครื่องลงทะเบียนต่อเนื่องกันนั้น เป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่า เป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปติดอยู่ อีกทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ ดาแก้ว พยานโจทก์เบิกความต่อไปว่า เครื่องลงทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกใบแรกลงลงทะเบียนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไป

เพื่อลดความแนนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงคงแนน ดังนั้น การกระทำของจำเลย ดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนลงคงแนนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงคงแนนหลายครั้ง สำหรับบัตรแต่ละใบได้ แต่เมื่อจำเลยและสมาชิกรู้สภากนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงคงแนนได้เพียงคนละ ๑ ใบ เพื่อลดคงแนนคนละ ๑ เสียง เท่านั้น กรณีจึงมีเหตุผล และน้ำหนักให้รับฟังว่า จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคงแนนจำนวนหลายใบก็เพื่อ ลงคงแนนแทนสมาชิกรายอื่นด้วย ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลาย ครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมควรว่า จำเลยมีบัตรหลาย ใบนั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากรุงเทพมหานครบริการหัวไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎร พยานโจทก์ เปิกความประกอบหนังสือ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายจเร พันธุ์เบรื่อง เลขานุการสภาพัฒนราษฎร เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรได้ ตรวจสอบการออกบัตรลงคงแนนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนราษฎร วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงยุบสภาพัฒนราษฎรเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีการออก บัตรลงคงแนนเสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะมีบัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคงแนนของจำเลยซึ่งเป็นบัตรจริงหลายใบได้ดังที่อ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลักษณ์ ณ อมนาค พยานโจทก์ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม นายเจษพันธ์ วงศารojน์ และ นายชัยรัตน์ หาริยา พยานโจทก์ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบลงคงแนน ต่างเบิกความสอบคล้อง กันด้วยว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้ลงคงแนน ได้อีก ดังนี้ กรณีจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิกแล้วมาใส่ในเครื่อง

ลงคะแนนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่าหนึ่น นายชัยรัตน์พยานโจทก์ยังเบิกความด้วยว่า หากใช้หั้งบัตรจริง และบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวกัน ระบบจะแสดงผลการลงคะแนนเพียงครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องใส่หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยลงในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตรลงในเครื่องลงคะแนนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกระพริบทุกครั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนหั้งสื้น ข้ออ้างของจำเลยขัดต่อเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบเสียบในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น ปัญหาต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำการของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิประยุตตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ พนักงานไต่สวน ต่างเบิกความทันท่วงทีว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง

๓๒๔๕ เห็นว่า นางอัจฉรา พยานโจทก์เป็นผู้บังคับบัญชากรุ่งงานโสตทศนูปกรณ์ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาระบูร ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภาซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำ ย่อمنนำเสนอเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งเมื่อศาลได้พิจารณาดูคลิปดังกล่าวจากการที่ศาลได้จัดให้เปิดให้พยานหลายปากดูต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายประกอบด้วยแล้ว เชื่อว่า คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติต่อไปครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประ ранในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุมนั้น เห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยเป็นการกล่าวอ้างขึ้นเองโดยไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอ

สมาชิกทำการเสียบบตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประธานในที่ประชุมในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ โดยไม่มีข้อพิรุธใดข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒

ที่จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการอธิการขึ้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำความผิด นั้น ก็เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ ความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวไม่ใช่บทิของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่ผูกพันโจทก์ อีกทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ไม่มีบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง กรณีจึงไม่อาจนำความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวมารับฟังเป็นยุติในคดีนี้ได้ว่าไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นดังที่จำเลยอ้าง

ที่จำเลยต่อสู้อ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาพแทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำเนินการตามหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ เมื่อต่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็หากได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำการของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นในวันดังกล่าว หรือมีผลลัพธ์เป็นว่าการกระทำการของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้แต่อย่างใด

ปัญหาต่อไปตามที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารธีโดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่า กล่าวจำเลยในทางใดมีได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสารธีนี้เป็นเอกสารธีโดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แต่งข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารธีดังกล่าวต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสารธีดังกล่าวจึงมีได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้มิฉะนั้นจะกล่าวเป็นเหตุให้นำเอกสารธีที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อกระทำการอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่เข้า

จากเหตุผลที่วินิจฉัยข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนที่มีทั้งประจักษ์พยานและคลิปวีดีทัศน์ประกอบจึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยเป็นผู้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหลายใบตามฟ้องจริง การกระทำของจำเลยนอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อุย្ញในความผูกมัดแห่งอำนาจด้วยชอบธรรม หรือการครอบจ้ำได้ ๆ และต้องปฏิบัติต่ำแย้งความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพรับได้ปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาพรบุนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนาของที่แห่งจริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาพซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภาพ และสมาชิกรัฐสภาพรายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำต่างวันเวลา กัน

ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดแยกต่างหากจากกันได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่และมีระหว่างโທะเท่าเดิม จึงต้องลงโທะจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่และมีระหว่างโທะเท่าเดิม จึงต้องลงโທะจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ เป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันรวม ๒ กรรม ให้ลงโທะทุกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโທะจำคุกกระทงละ ๓ ปี รวม ๒ กระทง จำคุก ๖ ปี คำเบิกความของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโທะ ลดโທะให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๔ ปี ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโທะของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโທะของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อม.ส/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้ จึงให้ยก.

นางสาวนา วงศ์เจริญ

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

(ร่าง น.ส. ก.๔)

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. ๓๖/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. /๒๕๖๕

ในพระปรมາṇīไยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธิราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๗๓ นอกจากนั้นในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก

วุฒิสภาต้องประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกวุฒิสภาอื่น จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๙ มาตรา ๑๘๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๔๔)) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำการความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัว

และลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใน คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวทุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวันในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภากำชั้น มีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาร่วมกับสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ข้อมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาร่วมกันได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใน คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวทุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราว

เดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง การกระทำการของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการ ขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชน ชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือการครอบงำ ได ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดย ปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาพ ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียง ลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำการของจำเลย มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ ทุจริตเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตาม เจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดย มิชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพในกระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ จนกระทั่ง ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ คดีระหว่าง พลเอกสมเจตน์ บุญสอน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับ ประธานรัฐสภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึง ที่ ๓๑ ว่าการกระทำการของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญที่ขอ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบ และการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองใน แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย กระบวนการและเนื้อหาของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจึงถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการป.ป.ช. ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติให้ทางเลือกสำหรับผู้ที่รับการกระทำการที่ยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้ซึ่งทางเดียวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจดำเนินการ

ได้ส่วนและซึ่งมุตความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องระเบียบของงานของรัฐสภาพโดยเฉพาะ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมเห็นเสมอว่าต้องการให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลาไม่เกินเดือน อันถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หลังจากรัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับบัญชอนหลังและมีผลร้ายต่อจำเลยเป็นอย่างยิ่งจึงไม่อาจบังคับใช้ได้ ตามระเบียบของรัฐสภาพว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร มีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน ๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัวสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในกรณีบัตรลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยหลงลืมบัตรทั้งสามแบบดังกล่าวจึงได้ขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง เมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่ออกบัตรก็จะยกเลิกรหัสบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนจึงไม่สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ ในทางเทคนิคจึงเห็นเป็นสมควรว่า จำเลยมีบัตรหลายใบ (ตามคลิป) และในการลงคะแนนขอติจักที่ประชุมรัฐสภาพจะใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประชานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหายใจการลงคะแนนเพื่อขอติจักที่ประชุมสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรแต่ละคนยอมทราบดีว่าไม่สามารถลงคะแนนแทนกันได้ การลงมติตามฟ้องมีการตั้งกรรมมาอธิการขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่ก็ไม่พบการกระทำการใดๆ ที่ทำความผิดหรือมีคำสั่งลงโทษจำเลย

มูลคดีตามฟ้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการเมืองของผู้ร้องเพื่อลดความน่าเชื่อถือของรัฐบาล ในขณะนั้นจึงนำไปสู่การรัฐประหาร อีกทั้งแผ่นบันทึกภาพและเสียง (คลิป) ของโจทก์มีการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ คำฟ้องว่าจำเลยกดบัตรแทนบุคคลอื่นนั้นไม่เป็นความจริง อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคแรก บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่า การอุกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารโดยเด็ดขาด ของจำเลย ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมีได้ คำฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ ที่ว่า “เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน” ไม่ปรากฏว่ามีวันเวลาดังกล่าวในบันทึกการแจ้ง ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช ที่แจ้งแก่จำเลย รัฐบาลไทยถูกรัฐประหารและมีการยกเลิก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแล้ว การลงมติตามฟ้องก็ถูกยกเลิก (เป็นโมฆะ) ไม่มีการรับรองมติการลงคะแนน จึงไม่มีผลทำ ให้รัฐหรือบุคคลอื่นได้เป็นผู้เสียหาย ทั้งตามคำขอห้ายคำฟ้องของโจทก์ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๗๒, ๑๙๒, ๑๙๘ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นมาบังคับใช้หลังจากเกิดเหตุและเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอลงโทษ ไม่ได้ ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแหล่งปิดคดีของ จำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป รัฐสภา ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก

๔๐ คน เป็นสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐ คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๘๐ คน ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๑๑ ถึงมาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับ ๑๕๐ คน หักด้วยที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดวาระละ ๖ ปี จะดำรงตำแหน่งติดต่อ กันเงิน ๑ วาระไม่ได้ ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) ... (๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา... หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตั้งต่อไปนี้ (๑)... ถึง (๗)... โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการด้วยว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราโดยรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ ผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมาได้ ต่อมามีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามเอกสารหมาย จ.๕ และต่อมามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแก้ไขเพิ่มเติมด้วยว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๗๕ คน

มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญา กับนานาประเทศ โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘๐ ว่าด้วยเสนอต่อรัฐสภา เพื่อขอความเห็นชอบด้วย วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั่วประเทศ จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตามหนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำเนินการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับละเรื่อง ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔)) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าร่างเป็นบาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกรัฐสภาอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิ่งหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิกปราภูอยู่ด้านหน้าของบัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรคที่สังกัด สมาชิกเป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปราภูอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัสและข้อมูลอื่นเขียนเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรหั้งสองประเภทหลังนี้ กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนี้ได้ หากสมาชิกไม่มีหั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้ลงคะแนนได้ โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อยืนยันแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิกประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรคที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบการลงคะแนนของสมาชิกให้สำนักการประชุมและขอเลข ขั้นตอนการลงคะแนนเริ่มจากประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูแลระบบการลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน (ระบบการลงคะแนน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกระพริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง๔ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประชานในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกตึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กะพริบนั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประชานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกคนใดก็ได้และจำนวนเท่าใดก็

ได้ เป็นเหตุให้สามารถใช้บัตรลงทะเบียนของสมาชิกจำนวนหลายใบใส่ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียว กันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้ห้องบัตรจริงและบัตรสำรองของตน ต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงทะเบียนคงเหลือบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงทะเบียนคงเหลือบัตรที่ข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงทะเบียนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงทะเบียนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงทะเบียนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายภาพจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงทะเบียนเสียงโดยเฉพาะ ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ขณะเกิดเหตุ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประจำในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง

ข้อพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพ
อยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยเข้า
ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้ขอมติ
ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอ
ปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองครั้ง^๑
ดังกล่าวด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของ
สมาชกรัฐสภาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๔๙ ถึง จ.๖๒ การประชุม^๒
รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นวาระที่สองทั้งสามร่าง เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน
๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม วาระที่สาม ในวันที่
๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีสมาชกรัฐสภาไปยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้อง ซึ่งศาล
รัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาและเรียกดังนี้ พลเอกสมเจตน์ บุญสอน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์
กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ
ผู้ร้องที่ ๔ และเรียกประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ และ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ โดยผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่าง^๓
ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ร้องที่ ๓ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และ
ผู้ร้องที่ ๔ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ นอกจากนี้
วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ กับคณะ คือ นายดวง อันทะไชย และนายประสาร
มุคพิทักษ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไปยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการ

กระทำของสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๐๘ คน ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาวาระที่สามในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีมติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก่ไขเพิ่มเติมทั้งสามฉบับซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วไปยังเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป ต่อมนายวันชัยยื่นคำร้องเพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕๙ คน ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ถึง จ.๑๘ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย กุลมاتย์ พันโทรัฐเขต แจ้งจำรัส และคณะ ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาคณะกรรมการบุคคลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตามเอกสารหมาย จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗ ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์ นางสาวรังสิตา รอดรัศมี นายนิพิภูร์ อินทรสมบติ นายไพบูลย์ นิติตะวัน ซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกมาเองคือ นายสุวิจักษณ์ นาควัชระชัย ในฐานะเลขานุการรัฐสภา และนางอัจฉรา จูยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบโสตทัศนูปกรณ์ของรัฐสภา และมีพยานหลักฐานประกอบการไต่สวนคือ คลิปวิดิทัศน์ที่นางสาวรังสิตาอ้างว่าได้ให้บุคคลที่ไว้วางใจบันทึกภาพไว้ด้วย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปเป็นประเด็นหลักสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุผลหลัก ๓ ประการ

คือ (๑) ในการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา มีได้นำเอกสารร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาฉบับที่นายอุดมเดช รัตนเสถียร และคณะ เสนอ (คือฉบับที่หนึ่ง) ต่อสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาระบบที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณาในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการจัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการที่สำคัญจากร่างเดิมหลายประการ คือ การเพิ่มเติมหลักการโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง ด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ จะมีผลทำให้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาคึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภากลับได้อีกด้วยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา ๒ ปี และมีการดำเนินการในลักษณะที่มีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริงไม่แจ้งข้อความจริงว่าได้มีการจัดทำร่างขึ้นใหม่ให้สมาชิกรัฐสภาพรับทราบทุกคน มีผลเท่ากับว่าการดำเนินการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาพรับหลักการตามคำร้องนี้ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันประชุมติดต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อที่ประชุมรัฐสภาพรับทราบวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติให้กำหนดเวลาประชุมติดต่อ ๑๕ วัน การให้เริ่มนับย้อนหลังไปโดยให้นับระยะเวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ นั้นไม่ชอบ เพราะไม่อาจนับย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลาอย้อนหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาขอประชุมติดต่อเพียง ๑ วัน เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมและไม่เป็นกลางจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย และ (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภามิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่ง

ในการออกเสียงลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวนซึ่งให้เห็นว่า ผู้กล่าวร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบ หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิก รัฐสภาหลายรายมิได้มาร่วมลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ (คือฉบับที่หนึ่ง) แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาพางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๘/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมนิ ผู้ประธานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔๔ คน ทำหนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๔๓ คน ออกจากตำแหน่ง วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ได้ส่วนข้อเท็จจริง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่

๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ขณะนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีการยุบสภาพัฒนาราชภูมิ ตามพระราชบัญญัติฯ ให้สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖ กำหนดเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีก็ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งสามฉบับคืนสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร ต่อมาวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีส่วนตัวบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาส่วนตัวบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจนกระทั่งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้ง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราษฎรออกจากตำแหน่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคุณเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคุณเดชและนายยุทธพงศ์ต่างยื่นคำร้องข้อกล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒ และ จ.๗๓ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของจำเลยมี มูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามี ตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วย กฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วน นายคุณเดชและนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏ

ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพงได้ว่าได้กระทำการความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนันท์ และนายอุดมเดช รัตนเสถียร มีมูลความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖๓/๑ ลงรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด (โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย จ.๗ โจทก์คงฟ้องแต่จำเลยเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ โจทก์ไม่รับดำเนินคดีนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงฟ้องนายสมศักดิ์และนายอุดมเดชสองต่อศาลนี้ต่างหากจากคดีนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อส្តุของจำเลยเป็นลำดับไปดังนี้ ข้อที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำการของจำเลยเนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ มีได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคท้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจไต่สวนและขึ้nmูลความผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ไม่มีประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตาม

บทกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยแพร่ต่อหน้าบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นจำเลย ทั้งในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตราฐานการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญานั้น ศาลจึงต้องแనใจว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากความสงสัยตามสมควร เมื่อกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา มีความแตกต่างจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจหน้าที่ต่อส่วนข้อเท็จจริงที่ตามความจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยเองได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการต่อส่วนพยานหลักฐานนอกเหนือไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบการต่อส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้อcas จำเลยซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ชี้มูลความผิดไปโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยยกเป็นข้อต่อสู้ ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐสภาพมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำการ สมาชิกรัฐสภาพในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยอมจะต้องถูกตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยหากมีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่อาจมีความรับผิดทางอาญา สมาชิกรัฐสภาพนั้นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย หาใช่ว่า

จะมีการตรวจสอบภายในของสถาบันราชภัฏเท่านั้นดังที่จำเลยอ้าง คดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเมื่อก่อนว่ากระทำการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่เป็นลบต่อสมาชิกสถาบันราชภัฏแทนราชภัฏพรคราชเพื่อไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี โพศิริ เดย์ถูกสมาชิกสถาบันราชภัฏพรคราชเพื่อไทย ๑๒๙ คน ยื่นขอถอนออกจากการตำแหน่งมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วปรากฏว่าได้มีการไต่สวนพยานบุคคลมากถึง ๓๐ ราย บ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวน ข้อเท็จจริงดังกล่าว และต่อมาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ดังนั้น เมื่อศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วย่อมไม่

อาจเข้าไปก้าวภายขึ้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและลงมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ว่าการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาได้ ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ การที่กรรมการคนใดจะลงความเห็นย่อมอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๙ เสียงว่าในส่วนนายคมเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จัลสสสีร จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ขอกล่าวหาไม่มีมูลให้ขอกล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคมเดชและนายยุทธพงศ์ก็เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเช่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงกำหนดรูปแบบการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา เพียงเพื่อให้ผู้กล่าวหาทราบว่าได้มีการไต่สวนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญอยู่ที่ว่ามีแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนที่ไม่ได้กล่าวว่าเป็นเวลากลางวันก็เพราะได้ระบุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ตามบันทึกแจ้ง

ข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๘ ทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุ ย่อมไม่มีเหตุที่จะเข้าใจผิดหลงแต่อย่างใด และก็ไม่ทำให้จำเลยขาดโอกาสแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่ใช่ข้อที่จะทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีนี้เสียไป

ที่จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อ ประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุม เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนพ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมขอมติปิดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา พ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบไต่สวนศาลต้องพิจารณาค้นหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำพ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบ จำเลยยอมมีสิทธิแต่งต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายพ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้ศาลมั่นใจ ซึ่งข้อหาตามคำพ้องหรือแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำพ้องจนจำเลยเข้าใจ แต่จำเลยให้การปฏิเสธโดยมิได้แต่งต่อศาลว่าไม่เข้าใจคำพ้อง จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าพ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้อีก ประกอบกับพ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากราบททำความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด

ในขั้นพิจารณาโจทก์ยื่อมนำพยานมาไต่สวนได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงขอบແล້ວ

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม มิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำ เช่นนั้น เป็นความผิดแล้ว คำฟ้องของโจทก์จึงขอบແล້ວ จากที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น สรุปแล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้ออ้างของจำเลยข้อหนึ่ง พังไม้เขี้ยว

ปัญหาดังวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามพ้องหรือไม่ ในปัญหานี้ ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวรังสิมา รอดรัศมี เป็นพยานเบิกความว่า มีบุคคลถือบัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในเมืองจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิป วีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่า คือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพเดียวกัน รายนามหลายสมัยและรู้จักกัน อีกทั้ง ก่อนถ่ายคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวพยานได้จัดทำแผนผังระบบที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยและติดต่อสื่อสาร กับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพ ประกอบกับในชั้นพิจารณาจำเลยซึ่งได้ดูภาพจาก คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ แล้วก็เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพ ตามคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวคือ จำเลย อันเป็นการเจือสมกับคำเบิกความของนางสาวรังสิมา พยานหลักฐานโจทก์จึงมีนาฬิกาให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อซึ่ง เป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ วจ.๙ และ วจ.๑๗ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์ หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามที่โจทก์จำเลยแกล้งขอ ซึ่งพันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ นักวิทยาศาสตร์ (สบ ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พยานโจทก์เบิกความว่า พยานตรวจ พิสูจน์คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ผลการตรวจพิสูจน์ไม่พบ รองรอยการตัดต่อเพิ่มข้อมูลภาพยนตร์ที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ดังนี้ การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ

วจ.๙ ได้กระทำตามหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนอย่างเดียวกันกับคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่มีเสียงแตกต่างกันนั้น นายเกียรติศักดิ์ พุฒิพันธ์ พยานโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีนี้ก็เบิกความว่า ในขั้นไต่สวนได้รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าวทั้งศาลรัฐธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืนถือคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ลักษณะเป็นหลักฐานที่ใช้ในการกล่าวหาจำเลยคดีนี้จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วนคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ ดังนี้เห็นได้ว่าเหตุที่คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ปรากฏเสียงการอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนนนั้นอาจมีการนำเสียงในเหตุการณ์อื่นมาใส่ใจเป็นเหตุให้คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนนก็เป็นได้กรณีจึงไม่อาจนำเอกสารคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ มารับฟังเป็นข้อพิรุณแก่คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ จนทำให้มีน้ำหนักในการรับฟังลดน้อยลงแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิตามีได้ประท้วงเรื่องการเสียบบตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิตามีได้ดำเนินคลิปวีดิทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวีดิทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้นางสาวรังสิตามีเบิกความถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประธานในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยแพร่เรื่องคลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวีดิทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคราชชาธิปัตย์และฝ่ายกฎหมายของพรรคตรวจสอบก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อนี้สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคราชชาธิปัตย์

ขณะนั้น พยานโจทก์อีกปากหนึ่งที่เบิกความยืนยันว่า นางสาวรังสิมาได้นำคลิปวีดิทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิมาดังกล่าวจึงนับว่ามีเหตุผลให้รับฟัง แม้ไม่ปรากฏว่า บุคคลที่ถ่ายภาพคือผู้ใดหรือบุคคลนั้นมิได้มายืนยันก็ไม่ทำให้พยานหลักฐานของโจทก์มี น้ำหนักลดน้อยลง และแม้คลิปวีดิทัศน์เกิดขึ้นจากการแอบถ่ายก็ตาม แต่การพิจารณาคดีในระบบ ไต่สวน ศาลเมื่อanalyse อย่างกว้างขวางในการค้นหาความจริงเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือปริสุทธิ์ ทั้งศาลได้ส่งคลิปวีดิทัศน์ไปตรวจพิสูจน์และได้เปิดให้พยานดูต่อหน้าคู่ความหลายครั้งดังที่กล่าวมาแล้ว ศาลจึงรับฟังคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นได้ ที่จำเลยอ้างว่า ขณะมีการประชุมเพื่อ พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมีผู้สื่อข่าวจำนวนมากเฝ้าสังเกตการณ์อยู่ หากจำเลยกระทำการตาม คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวก็จะต้องมีคลิปวีดิทัศน์อื่นด้วยนั้น เห็นว่า ผู้สื่อข่าวหรือบุคคลอื่นไม่มีเหตุที่จะต้อง สนใจอย่างเฝ้าสังเกตดูจำเลยเป็นพิเศษตลอดเวลา ทั้งการที่จะบันทึกภาพขณะเกิดเหตุได้ก็มิใช่เรื่องง่าย เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงช่วงขณะและเครื่องเสียงบันทึกคงจะแนบมีเคาน์เตอร์บังคับหน้าอยู่ ตามภาพถ่ายในบันทึกการตรวจสอบที่เกิดเหตุ เอกสารหมาย จ.๖๗ หน้า ๓๖๒๒ ถึง ๓๖๓๐ ดังจะเห็น ได้จากนางสาวรังสิมาเองยังต้องใช้ความพยายามอย่างมากโดยให้บุคคลที่ไว้วางใจมาแอบบันทึกภาพ จำเลยโดยเฉพาะจึงได้มาซึ่งคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าว ดังนั้น การที่ไม่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์จากผู้สื่อข่าวจึงไม่ เป็นข้อพิรุธแต่อย่างใด พยานหลักฐานจากการไต่สวนรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยนำบัตรหลายไปใส่เข้า ไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริง

ปัญหาต่อไปว่า การที่จำเลยนำบัตรหลายไปใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์เป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางสาวสายฝน

ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวอนพร อิราพรธรรมราชน นางอัจฉรา
จุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศ์โรจน์ นายชนะ มาประสม พยานโจทก์ชี้ปฏิบัติ
หน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงทะเบียน การลงทะเบียน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างเบิกความตรงกัน
ว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนนั้นสมาชิกรัฐสภา มีบัตรจริงคละหนึ่งใบ และมีบัตร
สำรองอีกคละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้ที่สำหรับให้สมาชิกขอรับไปใช้ในกรณี
ลืมนำบัตรจริงมา นอกจากนั้นยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิกที่ลืมนำมาทั้งบัตรจริงและบัตร
สำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางอนพร นางอัจฉรา นายกันตินันท์ พยานโจทก์ชี้ได้ดู
คลิปวิดีทัศน์หมายเลข วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการไต่สวนของ
ศาลแล้วว่าต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนที่บุคคลใน
คลิปวิดีทัศน์นำมาใส่ลงในเครื่องลงทะเบียนต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ
เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปติดอยู่ อีกทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ
นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ ดาแก้ว พยานโจทก์เบิกความต่อไปว่า เครื่องลงทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์เครื่อง
หนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกใบแรกลงลงทะเบียนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบ
เข้าไปเพื่อลงทะเบียนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงทะเบียน ดังนั้น การกระทำของจำเลย
ดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนลงทะเบียนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงทะเบียนหลายครั้ง
สำหรับบัตรแต่ละใบได้ แต่เมื่อจำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์
แสดงตนและลงทะเบียนได้เพียงคนละ ๑ ใบ เพื่อลงทะเบียนคนละ ๑ เสียง เท่านั้น กรณีจึงมีเหตุผล
และน้ำหนักให้รับฟังว่า จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนจำนวนหลายใบก็เพื่อ
ลงทะเบียนแทนสมาชิกรายอื่นด้วย ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลาย

ครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมேือนว่าจำเลยมีบัตรหลายใบนั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ พยานโจทก์ เปิดความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายจเร พันธุ์ปรีอง เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ตรวจสอบการออกบัตรลงทะเบียนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงยุบสภาพัฒนาราชภูมิเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงทะเบียนเสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนของจำเลยซึ่งเป็นบัตรจริงหลายใบได้ดังที่อ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลภัส พนอมนาค พยานโจทก์ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม นายเจษพันธ์ วงศารojน์ และนายชัยรัตน์ ثارิยา พยานโจทก์ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบลงทะเบียน ต่างเบิกความสอดคล้องกันด้วยว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้ลงทะเบียนได้อีก ดังนี้ กรณีจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิกแล้วมาใส่ในเครื่องลงทะเบียนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น นายชัยรัตน์พยานโจทก์ยังเบิกความด้วยว่า หากใช้ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวกัน ระบบจะแสดงผลการลงทะเบียนเพียงครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องใส่ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยลงในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตรลงในเครื่องลงทะเบียนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกะพริบทุกครั้งที่ใช้บัตร

แต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนทั้งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยขัดต่อเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการไต่สวนพังได้ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบเสียไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น

ปัญหาต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัชน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ พนักงานไต่สวน ต่างเบิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ เห็นว่า นางอัจฉรา พยานโจทก์เป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำ ย่อมนำมาเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัชน์ หมาย วจ.๖

คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งเมื่อศาลได้พิจารณาดูคลิปดังกล่าวจากการที่ศาลได้จัดให้เปิดให้พยานหลายปากดูต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายประกอบด้วยแล้ว เชื่อว่า คลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระบุเวลากระทำผิดวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เป็นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา แต่รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาระบุว่าเดิกประชุมเวลา ๑๗.๓๑ นี้ เป็นการบันทึกรายละเอียดซึ่งอาจคาดเคลื่อนได้ และเวลาแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จึงไม่ใช่ข้อพิสูจน์ว่าเป็นเหตุการณ์คนละวันกันดังที่จำเลยอ้าง ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติต่อลำครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุม นั้นเห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยเป็นการกล่าวอ้างขึ้นเองโดยไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวิดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มต้นแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอสมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประธานใน

ที่ประชุมในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ โดยไม่มีข้อพิรุธใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า การกระทำของ จำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำการของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิประยາตามฟ้องข้อ ๒.๒

ที่จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการอธิการขึ้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำความผิด ทำให้ข้อเท็จจริงยุติว่าไม่มีการกระทำความผิดนั้น ก็เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ และ จำเลยเองก็ยื่นคำแฉลงปิดคดีรับว่าไม่มีการตั้งคณะกรรมการอธิการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ทั้งหาก มีความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวก็ไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้ศาลต้องผูกพันวินิจฉัยเป็นอย่างเดียวกัน ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร โดยขณะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ เมื่อต่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็หาได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำการของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นในวันดังกล่าว หรือมีผลกลับกulary เป็นว่าการกระทำการของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้

ที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารธิร์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุพ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสิทธิ์นี้เป็นเอกสารธิร์โดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารธิร์ดังกล่าวต้องขอบคุณด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสิทธิ์ดังกล่าวจึงมิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้มิฉะนั้นจะกล่าวเป็นเหตุให้นำเอกสารธิร์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อกระทำการอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่เข้า

จากเหตุผลที่วินิจฉัยข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนที่มีทั้งพยานบุคคลและคลิปวิดีทัศน์ประกอบจึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหลายใบเพื่อลงคะแนนแทนสมาชิกอื่นตามที่มี กรณีลงคะแนนแบบนี้เป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอภิสิทธิ์ มอบหมาย หรือการครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติตัวด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติ

มาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์ สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามมาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตาม มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำ ให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่ เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ใน ความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนี้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของ สมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความ เสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภา และสมาชิกรัฐสภารายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำ ต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดแยกต่างหากจากกัน ได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้ การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม จึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑

ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำการผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒
วรรคหนึ่ง

วินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗๓/๑ เป็นการกระทำการผิดหลายกรรม
ต่างกัน ให้ลงโทษทุกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑
ลงโทษจำคุกกระทงละ ๓ ปี และปรับกระทงละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท คำเบิกความของจำเลยเป็น
ประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกกระทงละ ๙ เดือน และปรับกระทงละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท รวม ๒ กระทง
เป็นจำคุก ๑๖ เดือน และปรับ ๒๕๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้การลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๕๒ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๒๙, ๒๙/๑, ๓๐ หากจะต้องกักขังแทนค่าปรับ ให้กักขังไม่เกิน ๒ ปี ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับ
โทษในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดี
ดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายประทีป ดุลพินิจธรรม

(อ.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๖/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๖/๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหากาฬศรี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ วรรค

สอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจานั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกวุฒิสภาอื่น จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับพวกประกอบด้วยคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...)) พุทธศักราช... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๑๔) ต่อประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติในวาระที่ ๑ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ทั้งนี้ จำเลยได้ปฏิบัติหรือลงทะเบียนการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือลงทะเบียนการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กระทำความผิดหลายกรรมต่างกันกล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน

๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าร่วมประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในขณะนั้นแจ้งให้สมาชิกทำการลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยซึ่งเข้าร่วมประชุมตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจอย่างมากบังคับใช้แก่ประชาชนได้ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบ เกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภานั้นจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คุณละ ๑ เสียง มาใช้ทำการแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นโดยทำการเสียงบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละ

ครั้ง เป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภាភัญแทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือการครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมและขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติตามตรา ๑๒๖ วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน การกระทำการดังกล่าวของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาดังกล่าว เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภา อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาคพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาคและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยได้เข้าร่วมประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมร่วมรัฐสภาในขณะนั้น ได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิดการ

อภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปราย จำเลยซึ่งเข้าร่วมประชุมตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชนได้ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่นจำนวนหลายคนใบ เกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง มาใช้ทำการแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่น โดยทำการเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ปิดอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง เป็นการขัดต่อหลักพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาพซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือการครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาพที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมและขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม แห่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน การกระทำดังกล่าวของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาดังกล่าว เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภา อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ ต่อมากล่าวว่า รัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองครั้งดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมิชอบ และมีคำวินิจฉัยโดยมติเสียงข้างมากว่า การพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยในฐานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาในการประชุมร่วมกันดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวมแก่กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และสมาชิกรัฐสภาอื่นผูกติดสิทธิการอภิปไตย ประชาชน ผู้มีเชื้อสาย แล้วเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอุท่องใน แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการ ป.ป.ช.พิจารณาแล้วมีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลเป็นความผิดทางอาญาตามข้อกล่าวหาและได้ส่งรายงาน เอกสาร

พร้อมความเห็นมายังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีหมายเลขคดีที่ อ. ๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒, ๑๙๔ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และขอให้นับโทษจำคุกจำเลยในคดีนี้ ต่อจากโทษจำคุกของจำเลยในคดีหมายเลขคดีที่ อ. ๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ จำเลยให้การปฏิเสธ แต่รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวน พยานหลักฐานของคู่ความประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุ คดีนี้ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตามหนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ จำเลยกับพวกประกอบด้วยสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช...)(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕

มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔) ต่อประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา พิจารณาและลงมติในวาระที่ ๑ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิก รัฐสภาอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิ์ในการออกเสียงลงคะแนน สำนักงาน เลขานิการสภาผู้แทนราษฎรได้ออกบัตรแสดงตนและลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของ บัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพร็อตที่สังกัด สมาชิกเป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัสและข้อมูลอื่น เช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรหั้งสองประเภทหลังนี้ กลุ่มงาน บริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตร สำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีหั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็สามารถขอรับบัตร ลงคะแนนพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้แสดงตนและลงคะแนนได้ โดยสมาชิก จะต้องลงลายมือชื่ออย่างชัดเจนและแนบบัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิก ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพร็อตที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการ

ตรวจสอบการลงทะเบียนคนละครึ่งสำหรับบุคคลที่มีสิทธิ์ได้รับเงินเยียวยา ขั้นตอนการลงทะเบียนเริ่มต้นจากประชาชนในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบค่าประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูแลระบบการลงทะเบียนคนละครึ่งอิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงทะเบียน (ระบบการลงทะเบียน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกะพริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประชาชนในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตนเมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตน (ระบบการแสดงตน) หรือสมาชิกดึงบัตรลงทะเบียนออกไฟที่กะพริบนั้นจะดับ หากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประชาชนในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงทะเบียน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงทะเบียน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงทะเบียนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงทะเบียนของสมาชิกคนใดก็ได้ และจำนวนเท่าใดก็ได้ เป็นเหตุให้สามารถใช้บัตรลงทะเบียนของสมาชิกจำนวนหลายใบใส่ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงทะเบียนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงทะเบียนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงทะเบียนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการ

ลงคะแนนไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าสมาชิกเสียงบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม การประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายทอดจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเฉพาะจะงาไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงคะแนนเสียงโดยเฉพาะ ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ขณะเกิดเหตุ วันที่ ๑๐กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ข้อพิจารณาเรียงลำดับมาตรการรั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนด การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย จำนวนวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง ข้อพิจารณาเรียงลำดับมาตรการรั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของ

สมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาร่วมกันของรัฐสภา เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมในขณะนี้ได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาขอปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองครั้งดังกล่าวตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ ถึง จ.๖๒ ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีสมาชิกรัฐสภาไปยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้อง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจำเลย เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ระหว่าง พลเอกสมเจตนา บุญโจนอม กับคณะ ที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับคณะ ที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ที่ ๔ ผู้ร้อง กับ ประธานรัฐสภา ที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ผู้กรรอง โดยวินิจฉัยในประเด็น (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาขอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ สรุปได้ว่า ผู้กรรองที่ ๑๖ (จำเลยคดีนี้) ที่ปรากฏในคลิปวิดีทัศน์ถือบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในเมื่อจำนวนหนึ่ง

ซึ่งมากกว่าสองบัตรเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนที่สมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งจะพึงมีได้ และยังใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตรพร้อมกับบัตรแสดงตนและบัตร เนื่องได้ว่าการกระทำเช่นนี้มีลักษณะที่ผิดปกติวิสัยและมีสมาชิกรัฐสภาใช้บัตรแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนในระบบอิเล็กทรอนิกส์หลายใบ จากการรับฟังพยานหลักฐานและคำเบิกความพยานในขั้นการพิจารณาไต่สวนคำร้องเป็นเรื่องที่แจ้งชัดทั้งภาพวีดิทัศน์และประจำชีพพยานที่มาเบิกความประกอบการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภาในระหว่างที่มีการออกเสียงลงมติร่วงรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาว่า มีสมาชิกรัฐสภาหลายคนมิได้มาร่วมลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนแทน นอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยซึ่งจะต้องปฏิบัติตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ยังขัดต่อข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียง

ลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้นๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาติไทย เนื่องมาจากกระบวนการลงคะแนนเสียงที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา และขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังที่ได้ระบุมาแล้วข้างต้น มิอาจถือว่าเป็นมติที่ชอบของรัฐสภาในกระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๙/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ จากนั้น นายอุทัย ยอดมณี ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกครั้งหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๓ นอกจากนี้ นายอวิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้านในขณะนั้น และคณะ ๑๔ คน ทำหนังสือร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้รุ่มภิญโญ มีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๘๓ คน ออกจากตำแหน่งวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ต่อส่วนข้อเท็จจริง ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร กำหนดเดือนตั้งทั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีส่วนนิติบัญญัติ

แห่งชาติทำหน้าที่สภាផ្លៃแทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่
วุฒิสภาประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจันกระทั้งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภាផ្លៃแทนราษฎรออกจากตำแหน่ง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคุณเดช ไชยศิรามงคล และนายยุทธพงศ์
จรัสเสถียร ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคุณเดช และนายยุทธพงศ์ ยืน^น
คำชี้แจงข้อกล่าวหา ตามเอกสารหมาย จ.๗๒ จ.๗๓ จ.๗๔ และ จ.๗๕ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘
คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละ
เว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มี
ตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อสงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือ^น
ผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่
หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือ^น
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนาย
คุณเดชและนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏ
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพึงได้ว่าได้กระทำการตามที่กล่าวหา ข้อ^น
กล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด

(โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย จ.๗ โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

ปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยประการแรกว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้หรือไม่ เนื่องจากจำเลยให้การโต้แย้งในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับประเด็นนี้ไว้หลายประการด้วยกัน เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสู้ของจำเลยเป็นลำดับไปดังนี้

ที่จำเลยให้การโต้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำของจำเลย เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มีได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุด ก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๙๙/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคท้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจไต่สวนและซึ่งกฎหมายผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เห็นว่า การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษทางอาญาอย่างไรหรือไม่ ได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและวิธีดำเนินกระบวนการไว้ เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการในส่วนคดีอาญาตามบทกฎหมาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงตามความจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับมูลคดีนี้ ย่อมมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยซึ่งมูลให้

เป็นไปตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ไม่ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งเกี่ยวกับการรับคำร้องหรือมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๔๙/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม อีกทั้งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานไปตามอำนาจหน้าที่อันเป็นคนละส่วนต่างไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. คงนำมาประกอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งเพื่อพิเคราะห์ข้อเท็จจริงแห่งคดีเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสจำเลยชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ชี้มูลความผิดไปโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยยกขึ้นอ้าง ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

ส่วนที่จำเลยให้การโต้แย้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะ นั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐสภาพมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำของสมาชิกรัฐสภาพในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้องถูกตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยหากมีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่อาจมีความรับผิดทางอาญา สมาชิกรัฐสภาพนั้นต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย มิใช่ว่าจะให้มีเฉพาะการตรวจสอบ

ภายในของสถาบันราชภูมิทั้งที่จำเลยอ้าง อีกทั้งคดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากระทำการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนข้ออ้างที่ว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจดจ่อให้ไว้เลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนะคติที่เป็นลบต่อสมาชิกสถาบันราชภูมิทั้งหมดเพื่อไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี พธิศิริ เคยถูกสมาชิกสถาบันราชภูมิทั้งหมดเพื่อไทย ๑๗ คน ยื่นขอถอนออกจากตำแหน่งมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริง และเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วปรากฏว่ามีการเรียกบุคคลมาไต่สวนมากถึง ๓๐ ราย บ่งชี้ให้เห็นว่า มิได้เป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว

และต่อมาจังได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์ พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พันจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้ จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เอกสารหมาย จ.๑๗ หน้า ๑๙ แล้ว ดังนั้น จึงฟังว่าเมื่อศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พันจากตำแหน่งไปก่อน แล้วย่อมไม่อาจเข้าไปก้าวถ่ายชื่นนำในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวน ข้อเท็จจริงและลงมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ว่าการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาได้ ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งกรรมการป.ป.ช.แต่ละคนย่อมมีอิสระในการใช้ดุลพินิจในการพิจารณา แต่จะเห็นได้จากการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาโดยอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จาก ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๙ เสียงว่าในส่วนนายคณเดช ไชยศ รามคงคล และนายนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ขอกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคณเดชและนายนายยุทธพงศ์ก็ถูก คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาเช่นเดียวกับจำเลยและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเข่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดเร็วโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด

สำหรับที่จำเลยให้การโดยแจ้งว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้องนั้น เห็นว่า การแจ้งข้อกล่าวหาได้มีบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรคหนึ่ง ซึ่งเป็นเพียงการกำหนดรูปแบบการแจ้งข้อกล่าวหาโดยบัญญัติให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา เพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหารับว่าได้มีการไต่สวนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญจึงอยู่ที่ว่ามีแจ้งข้อกล่าวหากลุกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยคดีนี้ได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุโดยระบุรายละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา ว่าแล้ว ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๘ หาจำต้องระบุเวลากลางวันอีกแต่อย่างใด อีกทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุ ย่อมไม่มีเหตุที่จะทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับเวลาแต่อย่างใด จึงไม่ใช่ข้อที่จะทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีนี้เสียไป

ที่จำเลยให้การโดยแจ้งว่า ฟ้องโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า

๓๕๐๖ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนฟ้องโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมของติดอภิประยain มาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา ฟ้องโจทก์จึงไม่ชอบนั้น เห็นว่า คดีนี้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาระบบ ใต้ส่วน ศาลต้องพิจารณามุ่งค้นหาความจริงเพื่อนำมาปรับฟังในการวินิจฉัยคดีได้อย่างถูกต้อง ยิ่งไปกว่าการให้มีผลแพ้ชนะคดี เพราะเหตุวิธีพิจารณาคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่บกพร่อง ดังนั้นหากจำเลยเห็นว่าฟ้องโจทก์บรรยายไม่ชอบ ทำให้จำเลยไม่เข้าใจ ไม่สามารถต่อสู้คดีได้อย่างถูกต้อง จำเลยยอมใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติแต่งต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้ศาลมั่งให้โจทก์ซึ่งแจ้งข้อหาตามคำฟ้องหรือแก้ไข หรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจ แต่เมื่อปรากฏว่าจำเลยให้การปฏิเสธ โดยมิได้แต่งต่อศาลว่าไม่เข้าใจฟ้องโจทก์แต่อย่างใด จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าฟ้องโจทก์ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายซึ่นเป็นข้อต่อสู้เพื่อตัดฟ้องโจทก์ดังเช่นคดีอาญาทั่วไปที่ใช้ระบบกล่าวหาได้ ประกอบกับฟ้องโจทก์ได้บรรยายกล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากระทำ ความผิดครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากำระทำความผิดที่ปรากฏ

ตามพยานหลักฐานนั้น ในชั้นพิจารณาโจทก์ยื่อมนำพยานมาได้ส่วนได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้น

ช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องโจทก์จึงขอบแล้ว

ส่วนที่จำเลยให้การโดยแจ้งว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่

จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิก

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗

แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗

๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่และมีระหว่างโทษเท่า

เดิม มิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสีย

ที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า

ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้

ในขณะกระทำความผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย

ถือได้ว่าฟ้องโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเข่นนั้นเป็นความผิดแล้ว คำ

พ้องโจทก์จึงขอบแเล้ว จากเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาหั้งหมุดข้างต้นจึงพึงว่า โจทก์มีอำนาจจីន
พ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้อโต้แย้งต่างๆ ใน
คำให้การของจำเลยฟังไม่เข้า

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามพ้องหรือไม่ โดยประการ
แรกเห็นควรวินิจฉัยเสียก่อนว่า จำเลยนำบัตรแสดงตนและลงคะแนนหลายใบเสียบเข้าไปใน
เครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ
วจ.๖ คลิปที่ ๑ หรือไม่ โดยได้ความจากนางสาวรังสิตา รอดรัชมี ซึ่งดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขณะเกิดเหตุ เป็นพยานเบิกความเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า มีบุคคลถือ
บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตร
ดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏ
ตามภาพในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ พยานจดจำ
บุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่าคือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมา¹
หลายสมัยและรู้จักกัน อีกทั้งก่อนถ่ายคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าว พยานได้จัดทำแผนผังระบบที่นั่ง²
รวมถึงเสื้อผ้าของจำเลยและติดต่อสื่อสารกับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพ โดย
ปรากฏข้อเท็จจริงที่รับกันได้ในชั้นพิจารณาว่า จำเลยซึ่งได้ถูกภาพจากคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖
คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และเบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวีดิทัศน์ดัง

กล่าวคือ จำเลยจริง ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อจึงใช้เป็นพยานหลักฐานรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น ก็ปรากฏว่า ระหว่างพิจารณาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ วจ.๙ และ วจ.๑๑๔ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามที่โจทก์จำเลยแกล้งขอ ซึ่งในขั้นไต่สวนพันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ นักวิทยาศาสตร์ (สบ ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจนครบาล พิสูจน์คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ผลการตรวจพิสูจน์คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ จึงพังว่า การตรวจพิสูจน์วัดถูกพยานคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ซึ่งได้กระทำตามหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีน้ำหนักให้รับฟังได้ดังที่พยานเบิกความ ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนเหมือนกันกับคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่เสียงที่ปรากฏในคลิปแตกต่างกันนั้น ก็ได้ความจากนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีของคณะกรรมการป.ป.ช. มาเป็นพยานเบิกความว่า ในขั้นไต่สวนได้รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าว ทั้งศาลรัฐธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืนยันว่า คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่

๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้มาจากการนางสาวรังสิมาเป็นหลักฐานที่ใช้ในการกล่าวหาจำเลยคดีนี้ จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วนคลิปวิดีทัศน์ หมาย วจ.๒ มีได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ ดังนี้ เมื่อปรากฏว่าคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ มีเสียงการ อภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ และมีได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ จึง ไม่อาจนำเอกสารลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๒ มารับฟังเป็นข้อพิรุธแก่คลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ที่ฟังว่าถูกต้องตรงต่อข้อเท็จจริง ให้มีน้ำหนักในการรับฟังลดน้อยลงแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลย อ้างว่า นางสาวรังสิมาได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วง เรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิมาได้นำคลิปวิดีทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรกๆ ที่ เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวิดีทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ปัญหานี้ทางสาวรังสิมาได้เบิก ความอธิบายเหตุผลว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประชานในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่ ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยแพร่เรื่องคลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่ บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวิดีทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคและฝ่ายกฎหมายของพรรครวบสอบ ก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งก็สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคราชปัตย์ขณะนั้น ที่ยืนยันว่า นางสาวรังสิมาได้นำคลิปวิดีทัศน์ไป ให้พยานตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิมาดังกล่าวจึงน้ำหนักและมีเหตุผลให้รับ ฟังได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนดังวินิจฉัยมาจึงรับฟังได้ว่า จำเลยนำบัตรแสดงตนและ

ลงคะแนนหลายใบเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖

คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ จริง

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่จำเลยนำบัตรแสดงตนและลงคะแนนหลายใบเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์เป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในประเด็นปัญหานี้ก็ได้ข้อเท็จจริงจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพร ประภา นางปัทมา แสงดี นางอัจฉรา จุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศารojrn แลนายชนะ มาประสม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงคะแนน การลงคะแนน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างมาเป็นพยานเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนนั้นสมาชิกรัฐสภา มีบัตรจริงคนละหนึ่งใบซึ่งสมาชิกจะเป็นผู้เก็บรักษาไว้ และมีบัตรสำรองอีกคนละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้สำหรับให้สมาชิกขอรับไปใช้ในกรณีลืมนำบัตรจริงมา นอกจากนั้นยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิกที่ลืมนำมาทั้งบัตรจริง และบัตรสำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางอัจฉรา และนายกันตินันท์ ซึ่งได้ดูคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ขณะมาเบิกความเป็นพยานในข้อต่อส่วนของศาล ต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่บุคคลในคลิปวีดิทัศน์นำมาเสียบลงในเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันนั้น เป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปสมาชิกเจ้าของบัตรติดอยู่ อีก

ทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ และนายรุ่งศิลป์ ดาแก้วพยานอีกหนึ่งปากที่เกี่ยวข้อง ต่างได้เบิกความยืนยันอีกว่า เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกใบแรกลงคะแนนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อลงคะแนนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดระบบการลงคะแนน ดังนั้น การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏมีการดำเนินการตามขั้นตอนลงคะแนนให้ปรากฏผลการลงคะแนนหลายครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบได้ เมื่อจำเลยหรือสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนได้เพียงคนละ ๑ ใบ เพื่อลงคะแนนคนละ ๑ เสียง ข้อเท็จจริงจึงฟังว่า จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนจำนวนหลายใบก็เพื่อลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมมุติว่าจำเลยมีบัตรหลายใบนั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ผู้บังคับบัญชากรุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เปิดความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายจเร พันธ์เบรื่องเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ตรวจสอบการออกบัตรลงคะแนนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงวันยุบสภาพัฒนาราชภูมิเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงทะเบียนใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด กรณีจึงฟังไม่ได้ว่า จำเลย มีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนของจำเลยซึ่งเป็นบัตรจริงหลายใบดังที่อ้าง นอกจากนี้ยังได้ความจาก นางสาวพรลักษณ์ ณ อมนาค ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม นายเจษ พันธ์ และนายชัยรัตน์ ทาริยา ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบการลงทะเบียน ต่างเบิกความใน ทำนองเดียวกันสรุปความว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่ สามารถนำมาใช้ลงทะเบียนได้อีก ดังนี้ จึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิก แล้วมาเสียบในเครื่องลงทะเบียนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น ยังปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ได้ จากนายชัยรัตน์อีกว่า หากใช้ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูล สมาชิกเดียวกัน ระบบจะแสดงผลการลงทะเบียนครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิง ตามฐานข้อมูล จึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องเสียบทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยลงใน เครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อ พิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ จะปรากฏว่ามีการ เสียบบัตรลงในเครื่องลงทะเบียนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกะพริบทุกรั้งที่ใช้ บัตรแต่ละใบจึงบ่งชี้แสดงว่าระบบการลงทะเบียนใช้งานได้เป็นปกติ และแสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบ ที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนทั้งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยขัดต่อข้อเท็จจริงและเหตุผล รับฟังไม่ได้ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้

ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบเสียบในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ เพื่อลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และ การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในประเด็นนี้ได้ข้อเท็จจริงจากนางอัจฉรา และนายเกียรติศักดิ์ ที่เปิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๔ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ เห็นว่า รายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวข้างต้นเป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมในแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นเวลา ก่อนที่มีการกล่าวหาราคคีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบคำต่อคำ สามารถใช้ยืนยันเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานในส่วนนี้

จึงมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน และประการที่สำคัญเมื่อศาลได้พิจารณาดูคดีปดังกล่าวจาก การที่ศาลได้เปิดให้พยานที่มาเบิกความดูต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้ว เชื่อว่า คดีปวีดิทศน์ หมาย วจ.๖ คดีที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ ตาม พ้องข้อ ๒.๑ และคดีปวีดิทศน์หมาย วจ.๙ คดีที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอกภิปรายที่มีการ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๖ ตามพ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคดีปวีดิทศน์หมาย วจ.๖ คดีที่ ๑ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับพ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติ แต่ละครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคดีปวีดิทศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุม นั้น เห็นว่า เป็นการยกขึ้นกล่าวอ้างโดยไม่มีพยานหลักฐานใด สนับสนุนให่น่าเชื่อถือ อีกทั้งเมื่อพิเคราะห์เหตุการณ์จากคดีปวีดิทศน์หมาย วจ.๖ คดีที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตน ซึ่ง ต้องรอสมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิก แสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว จากนั้นประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอ เวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนอีกรอบเพื่อลบคะแนน โดยเสียงประธานในที่

ประชุมในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ โดยไม่ปรากฏข้อพิรุธใด ข้อเท็จจริงจึงพึงได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ จริง ส่วนที่จำเลยยกข้อต่อสู้ต่อไปนี้ ได้มีการตั้งคณะกรรมการอธิการขึ้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำความผิด นั้น ก็เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ และความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวไม่มีผลผูกพันโจทก์และศาล เนื่องจากการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องตัวที่ดำเนินการเมืองไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการอธิการอื่นมาเป็นผลผูกพันให้ศาลต้องถือตาม ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องตัวที่ดำเนินการเมืองมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต้องตัวที่ดำเนินการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง กรณีจึงไม่อาจนำความเห็นของคณะกรรมการอธิการดังกล่าวมารับฟังเป็นอยู่ดีในคดีนี้ว่า ไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นดังที่จำเลยอ้าง

ส่วนที่จำเลยต่อสู้อ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยในขณะนั้นยังมีผลในทางกฎหมายอยู่ เมื่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็ระบุไว้ด้วยว่า ศาลทั้งหลาย คงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถดีตามบทกฎหมาย ถือเป็นการรับรองให้กฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนนั้นยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป ดังนั้น ประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ดังกล่าวจึงหาได้มีผลเป็นการลบล้างการกระทำของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายที่เกิดขึ้นในวันดังกล่าวให้มีผลเป็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้แต่อย่างใด

สำหรับที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารที่โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่า กล่าวจำเลยในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสารที่นี้เป็นเอกสารโดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดย

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แต่งตั้งลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารธิร์ดังกล่าวย่อมต้องชอบด้วยข้อบังคับ การประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วย เอกสารธิร์ดังกล่าวจึงมีได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทน สมาชิกรัฐสภารายอื่นได้ มิฉะนั้นจะถูกเป็นเหตุให้นำเอกสารธิร์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครอง นั้นมาใช้เพื่อกระทบทำร้ายอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของ จำเลยในประเด็นนี้ฟังไม่เข้า

จากเหตุผลที่วินิจฉัยมาทั้งหมดข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนที่มีทั้ง พยานบุคคลที่รู้เห็นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ อันเป็นเหตุผลที่ศาลนำมาใช้วินิจฉัย คดี และคลิปรีดิทศน์ที่ผ่านการตรวจพิสูจน์ยืนยันในความน่าเชื่อถือแล้ว เมื่อรับฟังประกอบเข้า ด้วยกัน จึงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยเป็นผู้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ ลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนและ หลายใบตามที่ห้องจริง การกระทบทำของจำเลยนอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของ การเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ใน

ความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือการครอบงำได ๆ และต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนาของที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภา และสมาชิกรัฐสภารายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำต่างวันและเวลา เป็นเจตนาแยกต่างหากจากกัน จึงเป็นการกระทำความผิดสองกรรมต่างกันให้เรียงกระหงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโภyle เท่าเดิม จึงต้องลงโภyle จำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำการผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโภyle ทุกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวม ๒ กระทง จำคุกกระทงละ ๑ ปี คำเบิกความของจำเลยในชั้นพิจารณา เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้างนับเป็นเหตุบรรเทาโภyle ลดโภyle ให้กระทงเหล่านี้ในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกกระทงละ ๙ เดือน รวมจำคุก ๑๖ เดือน พฤติกรรมแห่งคดีนับว่าเป็นเรื่องร้ายแรง แม้ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยกระทำความผิดได้มาก่อน ก็ไม่เป็นเหตุผลที่จะรอการลงโภyle จำคุกให้แก่จำเลย ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโภyle ของจำเลยใน

(อ.ม.๕๐)

- ๓๔ -

คดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดี
ดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายนพพร โพธิรังสียักษร

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. ๓๖/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. ๑/๒๕๖๕

ในพระปรมາภิเรยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราฯ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ และ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนั้น ในการแก้ไข

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกวุฒิสภานี้ ซึ่งจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งยื่อมมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ...)(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๑๑๔) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภา ได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมตินิวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๙ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๙ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภานามาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชนูปถวิกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และ ในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจ

หน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบโดยน้ำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่นจำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละหนึ่งใบและคนละหนึ่งเสีย มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่าหนึ่งเสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาพซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาพต่อไป จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ข้อมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาพอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยน้ำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่นจำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภาพคนหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละหนึ่งใบ คนละหนึ่งเสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพ

รายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวทั้งหมดไว้ในเครื่องออกเสียงลงคะแนน และกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่าหนึ่งเสียงในการลงคะแนนตามแต่ละครั้ง การกระทำการดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติตามชอบหมาย หรือการครอบจำได ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจาก การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิก คนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำการดังกล่าวไม่เป็นผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตบิดเบือน ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพในกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ คดีระหว่าง พลเอกสมเจตน์ บุญวนอม กับคณะ ผู้รองที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้รองที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับ

คณะ ผู้ร้องที่ ๓ และ นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวซึ่งรวมทั้งจำเลยคดีนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบและการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำเนินการตามหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำเนินการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวมแก่กระบวนการ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่อ อื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองใน แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวที่ร่วมกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๔/๒๕๖๕ ของ ศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับ โทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย รวมถึงกระบวนการและเนื้อหาของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจึงถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ได้บัญญัติให้
ทางเลือกสำหรับผู้ที่รับการกระทำยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องเสนอเรื่องไปยัง
อัยการสูงสุดได้ซ่องทางเดียวกณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจใจต่อส่วนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจ
ดำเนินการใจต่อส่วนและขึ้นคดีความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มี
อำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับ
การประชุมรัฐสภาพหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องระเบียบของงานของรัฐสภาพโดยเฉพาะ ไม่อยู่ในอำนาจ
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ คดีนี้
คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบและรับรัตจนเห็นสมควรว่าต้องการให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลา
ไม่เกินเดือน อันถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หลังจาก
รัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ตามระเบียบของรัฐสภาพว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรนั้น
สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน ๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัว
สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในกรณีบัตร
ลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยทรงลืมบัตรทั้งสามแบบดังกล่าวจึงได้ขอทำบัตรใหม่
หลายครั้ง เมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่ออกบัตรก็จะยกเลิกบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนเสียงไม่
สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ ในทาง

เทคนิคจึงเห็นเป็นสมീองว่าจำเลยมีบัตรหลายใบ (ตามคลิป) และในการลงคะแนนของตัวจากที่ประชุมรัฐสภาจะใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหาใช่การลงคะแนน เพื่อขอ มติในที่ประชุม สมาชิกสภาพผู้แทนแต่ละคนยอมทราบดีว่าไม่สามารถลงคะแนนแทนกันได้ การลงมติ ตามฟ้องมีการตั้งกรรมมาอธิการขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่ก็ไม่พบการกระทำความผิดหรือมี คำสั่งลงโทษจำเลย มุตคติตามฟ้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการเมืองของผู้ร้อง เพื่อจะลดความ น่าเชื่อถือของรัฐบาลในขณะนั้นจนนำไปสู่การรัฐประหาร อีกทั้งแผ่นบันทึกภาพและเสียง (คลิป) ของ โจทก์มีการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ คำฟ้องว่า จำเลยกดบัตรแทนบุคคลอื่นนั้นไม่เป็นความจริง อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคแรก บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดว่า การอุกเสียงลงคะแนนย่อมเป็น เอกสิทธิ์โดยเด็ดขาดของจำเลย ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้ คำฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ ที่ว่า “เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน” ไม่ปรากฏว่ามีวัน เวลาดังกล่าวในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช ที่แจ้งแก่จำเลย รัฐบาลไทยถูก รัฐประหารและมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้น สภาพเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนรายภูมิแล้ว การลงมติตามฟ้องก็ถูกยกเลิก (เป็นโมฆะ) ไม่มีการรับรองมติ การลงคะแนน จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นได้เป็นผู้เสียหาย ทั้งตามคำขอท้ายคำฟ้องของโจทก์ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒, ๑๙๒, ๑๙๔ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นมาบังคับใช้หลังจากเกิดเหตุ และเป็นผลร้ายแก่

จำเลย โจทก์จะขอลงโทษไม่ได้ ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.และคำแฉลงปิดคดีของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการประการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไปรัฐสภาประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๔๘๐ คน เป็นสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๘๐ คน ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๑๑ ถึงมาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับ ๑๕๐ คน หักด้วยที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดวาระละ ๖ ปี จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๑ วาระไม่ได้ ส่วนที่ ๔ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) ... (๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา... หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้ (๑)... ถึง (๗)... โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการด้วยว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราโดยรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ ผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาจากคณะกรรมการรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกห้องหมุดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า

ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภा ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมาได้ ต่อมาเมื่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามเอกสารหมาย จ.๕ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั่วประเทศ จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตามหนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ มาตรา ๑๗๙ มาตรา ๑๗๑ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๓๔)) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอน การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกรัฐสภาอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิ่งหนึ่งในการ

ออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่
สมาชิกสภาพัฒนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิก
ปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรรคที่สังกัด สมาชิกเป็น
ผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัสและ
ข้อมูลอื่นเข่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรทั้งสองประเภทหลังนี้
กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับ^{ยืม}
บัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรพิเศษจาก
เจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้ลงคะแนนได้ โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อยื่น ในแบบฟอร์ม
ขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิกประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และ
พรรคร่วมกัน ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสดทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูและระบบการลงคะแนน
จะแจ้งผลการลงคะแนนเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบ
องค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสดทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูและระบบการลงคะแนน
อิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน (ระบบการลงคะแนน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกระพริบ
บนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุม^{จะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กระพริบ}
^{นั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชัน}
การลงคะแนน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็น
ด้วย ไม่เห็นด้วย หรือคงออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิก

คนใดก็ได้และจำนวนเท่าใดก็ได้ เป็นเหตุให้สามารถใช้บัตรลงทะเบียนของสมาชิกจำนวนหลายใบได้ส่องในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงทะเบียนคะแนนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงทะเบียนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงคะแนนเฉพาะชื่อ นามสกุลเลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงทะเบียนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ขณะเกิดเหตุเมื่อ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับ มาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้บุกคุมขึ้นหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาร่วมกันของรัฐสภา ครั้นเวลา

๑๖.๔๓ นาพิกา ประรานในที่ประชุมในขณะนี้ได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปฏิการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองครั้งดังกล่าวด้วย

บัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสืบของจำเลยเป็นลำดับไปดังนี้ ข้อที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำของจำเลยเนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มิได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคท้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจได้ส่วนและขึ้นบัญคາมผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตามบทกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยแพร่ต่อหน้าบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นจำเลย ทั้งในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตรฐานการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญาอีก ศาลจึงต้องແนี่จว่าจำเลยเป็นผู้กระทำการผิดโดยปราศจากความสงสัยตามสมควร เมื่อกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา มีความแตกต่างจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจหน้าที่

ใต้ส่วนข้อเท็จจริงที่ตามความจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยเองได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการใต้ส่วนพยานหลักฐานนอกเหนือไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบเพื่อพิเคราะห์สอดส่องข้อเท็จจริงแห่งคดีเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสจำเลยเข้าแจ้งแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ชี้มูลความผิดไปโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยเข้าใจ ข้ออ้างข้อนี้ของจำเลยฟังไม่เข้า

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐสภาพ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำการ สมาชิกรัฐสภาพในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยอมจะต้องถูกตรวจสอบ โดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยหากมีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่อาจมีความรับผิด ทางอาญา สมาชิกรัฐสภาพนั้นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย หาใช่ว่าจะมีการตรวจสอบภายในของสภาพผู้แทนราษฎรเท่านั้นดังที่จำเลยอ้าง คดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเมืองว่ากระทำการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะใต้ส่วนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และไม่ เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่ เป็นลบต่อ สมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิประเทศเพื่อไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี พิธิศิริ เศยฎกสมাচิกสภาพผู้แทน ราชภูมิประเทศเพื่อไทย ๑๒๙ คน ยืนขอถอดถอนออกจากตำแหน่งมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วปรากฏว่าได้มีการไต่สวนพยานบุคคลมากถึง ๓๐ ราย ปัจจุบันเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้เป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรอบรั้ด อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ แจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงตั้งกล่าวและต่อมาดังได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ดังนั้นมีศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วย่อมไม่อาจเข้า ไปก้าวที่ขึ้นนำในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและลงมติ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗ ว่าการกระทำของ จำเลยมีมูลความผิดทางอาญาได้ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการ ในรูปของคณะกรรมการ การที่กรรมการคนใดจะลงความเห็นย่อมอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจาก การไต่สวนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จากการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนน

เสียง ๙ เสียงว่า ในส่วนนายคมเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จารัสเสถียร นั้น จากการได้ส่วนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพังได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาตกลไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคมเดช และนายยุทธพงศ์ ก็เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเช่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ดำเนินการได้ส่วนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลาวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงกำหนดรูปแบบการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหารับ ว่าได้มีการได้ส่วนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำการของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญ อยู่ที่ว่ามีแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนที่ไม่ได้กล่าวว่าเป็นเวลาวันก็ เพราะได้ระบุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๘ ทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุ ย่อมไม่มีเหตุที่จะเข้าใจผิดลงแต่อย่างใด และก็ไม่ทำให้จำเลยขาดโอกาสแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่ใช่ข้อที่จะทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีนี้เสียไป

ที่จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุม

ร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗ ระบุว่า ประธานได้สั่งปิดการประชุมเลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๑ นาฬิกา บันทึกการอภิเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๔๐๖ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมขอต่อไปประยุ开展มาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประธานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการอภิเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๘ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา ฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบไต่สวนศาลต้องพิจารณาคันหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบ จำเลยยื่อมมีสิทธิแตลงต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้ศาลมีสิ่งใดๆ แจ้งข้อหาตามคำฟ้องหรือแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจ แต่จำเลยให้การปฏิเสธโดยมิได้แตลงต่อศาลว่าไม่เข้าใจคำฟ้อง จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าฟ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้อีก ประกอบกับฟ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากำหนดความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด ในชั้นพิจารณาโจทก์ยอมนำพยานมาได้ส่วนได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบคับให้

ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่า มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่ง ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็น ความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม นิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติ ของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว ดังนั้น การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗๓/๑ ซึ่ง เป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้อง มาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเข่นนั้นเป็นความผิดแล้ว ฟ้อง ของโจทก์จึงชอบแล้ว และจากที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น สรุปแล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ชื่น

ปัญหาต้องวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้ ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวรังสิมา รอดรัศมี เป็นพยานเบิกความว่า มีบุคคลถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงทะเบียนไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่อง อ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงทะเบียนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวิดีโอที่ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่า คือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพแurenราชภราหลายสมัยและรู้จักกัน อีกทั้ง

คดีนี้ จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วนคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ มีได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ ดังนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงว่าคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ปรากฏ เสียงการอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนน ประกอบกับคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ มีได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ กรณีจึงเชื่อได้ว่าคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ ได้มีการ นำเสียงการอภิปรายในเหตุการณ์อื่นมาใส่อันเป็นเหตุให้คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่ สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนน ทำให้คลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๒ “ไม่ตรงต่อความจริง และเชื่อถือไม่ได้” แต่ก็ไม่ทำให้น้ำหนักในการรับฟังคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ลดน้อยลง แต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิตามิได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะ เกิดเหตุทั้งที่ เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิตามิได้นำคลิปวีดิทัศน์มาแสดง ต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวีดิทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้ นางสาวรังสิตามาเบิกความถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประธานในที่ประชุม เพราะประท้วงครั้งเดียวก็ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยเรื่องคลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความ “ไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวีดิทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคและฝ่ายกฎหมาย ของพรรครวจสอบก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อนี้สอดคล้องกับคำเบิก ความของนายอภิสิทธิ์ เวชาชีวะ หัวหน้าพรรคราชอาธิปัตย์ขณะนั้น พยานโจทก์อีกปากหนึ่งที่เบิก ความยืนยันว่า นางรังสิตามิได้นำคลิปวีดิทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิตามา ดังกล่าวจึงนับว่ามีเหตุผลให้รับฟัง แม้ไม่ปรากฏว่าบุคคลที่ถ่ายภาพคือผู้ใด หรือบุคคลนั้นมิได้มาเบิก ความยืนยันก็ไม่ทำให้พยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักน้อยลง และแม้คลิปวีดิทัศน์เกิดขึ้นจากการ

แอออบถ่ายก็ตาม แต่การพิจารณาคดีในระบบไต่สวน ศาล มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการค้นหาความจริงเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ทั้งศาลได้ส่งคลิปวิดีทัศน์ไปตรวจพิสูจน์และได้เปิดให้พยานดูต่อหน้าคู่ความมาแล้วหลายครั้ง ศาลจึงรับฟังคลิปวิดีทัศน์ดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นได้ ที่จำเลยอ้างว่า ขณะมีการประชุมเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมีผู้สื่อข่าวจำนวนมากเฝ้าสังเกตการณ์อยู่ หากจำเลยกระทำการทำความผิดตามคลิปวิดีทัศน์ดังกล่าวก็จะต้องมีคลิปวิดีทัศน์อื่นดังนั้น เห็นว่า ผู้สื่อข่าวหรือบุคคลอื่นไม่มีเหตุที่จะต้องสนใจคอยเฝ้าสังเกตดูจำเลยเป็นพิเศษตลอดเวลา ทั้งการที่จะบันทึกภาพขณะเกิดเหตุได้มิใช่เรื่องที่จะกระทำโดยสะดวก เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงชั่วขณะและเครื่องเสียงบัตรลงคะแนนมีเคาน์เตอร์บังคับด้านหน้าอยู่ตามภาพถ่ายในบันทึกการตรวจสอบที่เกิดเหตุ เอกสารหมาย จ. ๖๗ หน้า๓๖๒๒ ถึง ๓๖๓๐ ดังจะเห็นได้จากนางสาวรังสิมาเอองยังต้องใช้ความพยายามอย่างมากโดยให้บุคคลที่ไว้วางใจมาอబบันทึกภาพจำเลยโดยเฉพาะจึงได้มำสืบคลิปวิดีทัศน์ดังกล่าว ดังนั้นการที่ไม่ปรากฏคลิปวิดีทัศน์จากผู้สื่อข่าวจึงไม่เป็นข้อพิรุธแต่อย่างใด พยานหลักฐานจากการไต่สวนรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยนำบัตรห้ายไปใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏภาพในคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริง

ปัญหาต่อไปว่า การที่จำเลยนำบัตรห้ายไปเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวิดีทัศน์เป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางสาวสายฝนไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวชนพร ชิราพรบรรหาร นางอัจฉราจุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศารojน์ และนายชนะ มาประสม พยานโจทก์ซึ่งปฏิบัติ

หน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงทะเบียน การลงทะเบียน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างเบิกความตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนนั้น สมาชิกรัฐสภา มีบัตรจริงคละหนึ่งใบ และมีบัตรสำรองอีกคละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้สำหรับให้สมาชิกขอรับไปใช้ ในกรณีลืมมาได้นำบัตรจริงมา นอกจากนั้นยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิกที่ลืมนำมาทั้งบัตรจริงและบัตรสำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางรนพร นางอัจฉรา นายกันตินันท์ พยานโจทก์ซึ่งได้ดูคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการไต่สวน ของศาลแล้วต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนที่บุคคลในคลิปวีดิทัศน์นำมาเสียบลงในเครื่องลงทะเบียนต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปติดอยู่ อีกทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ ดาแก้ว พยานโจทก์เบิกความต่อไปว่า เครื่องลงทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกใบแรกลงลงทะเบียนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อลงทะเบียนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงลงทะเบียน ดังนั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนลงทะเบียนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงทะเบียนหลายครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบได้ แต่เมื่อจำเลยและสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนได้เพียงคละหนึ่งใบ เพื่อลองลงทะเบียนคละหนึ่งเสียง เท่านั้น กรณีจึงมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังว่า จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนจำนวนหลายใบก็เพื่อลองลงทะเบียนแทนสมาชิกรายอื่นด้วย ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมควรว่า จำเลยมีบัตรหลายใบนั้นข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม

สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ พยานโจทก์ เปิกความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายจเร พันธุ์เปรื่อง เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ตรวจสอบการออกบัตรลงทะเบียนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ จนถึงยุบสภาพัฒนาราชภูมิเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงทะเบียนเสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีอยู่ในวิสัยที่จำเลยจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนของจำเลยซึ่งเป็นบัตรจริงหลายใบได้ดังที่อ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลักษณอมนาก พยานโจทก์ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม นายเจษพันธ์ และนายชัยรัตน์ หาริยา พยานโจทก์ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบลงทะเบียน ต่างเบิกความสอดคล้องกันด้วยว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้ลงทะเบียนได้อีก ดังนี้ กรณีจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิกแล้วมาใส่ในเครื่องลงทะเบียนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น นายชัยรัตน์พยานโจทก์ยังเบิกความด้วยว่า หากใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวกันระบบจะแสดงผลการลงทะเบียนเพียงครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องใส่หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยลงในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอที่ ๒ และ ๓ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตรลงในเครื่องลงทะเบียนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกระพริบ ทุกครั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิปวิดีโอที่ ๓ ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนทั้งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยขัดต่อเหตุผล ไม่มี

น้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการไต่สวนพังได้ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบเสียบในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ลงคะแนนแทนสมาชิกราย

ปัญหาต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะ ที่มีการลงมติปิดอภิประยາตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ พนักงานไต่สวน ต่างเบิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๔๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ เห็นว่า นางอัจฉรา พยานโจทก์เป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานเลขาริการสภาพัฒนราษฎร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำ ย่อมนำมาเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งเมื่อศาลได้พิจารณาดูคลิปดังกล่าวจากการที่ศาลได้จัดให้เปิดให้พยานหลายปาก

ดูต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายประกอบด้วยแล้ว เชื่อว่า คลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิป ที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติแต่ละครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุม นั้น เห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยเป็นการกล่าวอ้างขึ้นเองโดยไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรู้สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนและเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประธานในที่ประชุมในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๔๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ โดยไม่มีข้อพิรุธได้ข้อเท็จจริงจึงพึงได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒

ส่วนที่จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการชิ้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบราก្យตามที่ได้ระบุไว้ในหมายจับ แต่พบว่าไม่มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ทั้งทางมีความเห็นของคณะกรรมการชิ้นมาว่าไม่มีบัญญัติกฎหมายใดบังคับให้ศาลต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกัน ทั้งความเห็นของคณะกรรมการชิ้นมาว่าไม่ใช่ตัวของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่ผูกพันโจทก์ อีกทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ไม่มีบัญญัติกฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการชิ้นมาเป็นแนวทางในการไต่สวนแต่อย่างใด โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในจำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกกรรชั่นธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยขณะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ แม้ต่อมาจะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สื้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่

ก็หาได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นในวันดังกล่าว
หรือมีผลกลับกลายเป็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้แต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือ
ออกเสียงลงคะแนนยื่นมเป็นเอกสารสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลย
ในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐
วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสิทธิ์นี้เป็นเอกสารสิทธิ์โดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบัญญัติ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความ
คิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสรภาพโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือ^๑
เป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวยื่นมติที่ต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา^๒
ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสิทธิ์
ดังกล่าวจึงมิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทนสมาชิกรัฐสภา^๓
รายอื่นได้ มิฉะนั้นจะกล่าวเป็นเหตุให้นำเอกสารสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อ^๔
กระทำการอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลย
จึงฟังไม่เข้า

จากเหตุผลที่วินิจฉัยข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนที่มีทั้งประจำและคลิปวิดีทัศน์ประกอบจึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยเป็นผู้นำบตรอเล็กทรอนิกส์แสดงตน^๕
และลงคะแนนซึ่งเป็นบตรจริงของจำเลยและสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหลายใบ^๖
และลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นตามที่มีการลงคะแนนแบบเดียวกัน^๗ การกระทำของจำเลยนอกจากจะเป็นการละเมิด

หลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือการครอบจ้ำดี ๆ และต้องปฏิบัติตัวด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วาระสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตไม่เป็นไปตามเจตนาของที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาพซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภา และสมาชิกรัฐสภาพร้ายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำการทำความผิดแต่หักจากกันได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวมสองกรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำการทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้

การกระทำตามที่องเป็นความผิดอยู่และมีระหว่างไทยเท่าเดิม จึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่ง เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำการผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ การกระทำของจำเลยเป็นความผิด หลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นรายกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๗ ลงโทษจำคุกกระทงละ ๓ ปี รวมสองกระทง เป็นจำคุก ๖ ปี คำเบิกความของจำเลย เป็น ประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กระทงเหล่านี้ในสาม ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๗๙ คงจำคุกกระทงละ ๒ ปี รวมจำคุก ๔ ปี พฤติกรรมแห่งคดีเป็นเรื่อง ร้ายแรง แม้มีประกายว่าจำเลยไม่เคยกระทำการผิดใด ๆ มาก่อนก็ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรอการ ลงโทษจำเลยได้ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลข ดังที่ อ.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายอนันต์ วงศ์ประภารัตน์

(อ.๔๙)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๖/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๒๕๖๕

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการออกกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมาย และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๗ และในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จำเลยมีหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกวุฒิสภาอื่นและมีหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗

ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ จำเลยกับคณะ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗๖
มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ มาตรา ๑๗๙ มาตรา ๑๗๙ มาตรา ๑๗๐ และมาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง และ
ยกเลิกมาตรา ๑๗๓ และมาตรา ๑๗๔) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้บรรจุเข้าไว้ใน
ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมตินิварะที่หนึ่ง วาระ
ที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ติดต่อ
ต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำการความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน
๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาระที่ ๒ เพื่อพิจารณาและลงมติร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุม คุมขัง
หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชนครูป้าให้มีการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้
บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา ในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธาน
ในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ใน
ตำแหน่งของตนโดยมิชอบ นำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลย
และของสมาชิกรัฐสภาพร้อยอื่น จำนวนหลายใบ มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและ
แสดงตนกับออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพร้อยอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์
ดังกล่าวและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราว
เดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง

และ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่ ๒ ขึ้น พิจารณาเรียงลำดับมาตรการที่ ๑๐ เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ นำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบ มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนกับออกเสียงแทน สมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียว กัน เป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงมติในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลย ดังกล่าวเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่ง เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอำนาจรอบหมาย หรือการครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อ หลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำของ จำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นการออกเสียง ลงคะแนนที่ทุจริตบิดเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาโดยชัดแจ้ง ไม่

เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาติไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ คดีระหว่าง พลเอกสมเจตน์ บุญถานอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสายกังกเวิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับ ประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ว่าการกระทำการของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญที่ขอกแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมิชอบและการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาติไทยโดยส่วนรวม เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองใน แขวงจิตราดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเป็นการกระทำการที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ

ป.ป.ช. ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติให้ทางเลือกสำหรับผู้ทราบการกระทำยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ ต้องเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้ ซ่องทางเดียว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจใจต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจดำเนินการใต้ สวนและชี้มูลความผิด อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิก รัฐสภาพได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพหรือไม่ เพราะเป็นเรื่อง ระเบียบของงานของรัฐสภาพโดยเฉพาะ ไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมให้คดี แล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลาไม่เกินเดือน ถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็น ธรรมต่อจำเลย หลังการรัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับบัญชอนหลังและเป็นผลร้ายต่อจำเลยจึงไม่อาจบังคับ ใช้ได้ ตามระเบียบของรัฐสภาพว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน ๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัว สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในกรณีบัตร ลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยหลงลืมบัตรทั้งสามแบบดังกล่าวจึงได้ขอทำบัตรใหม่ หลายครั้ง เมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่ออกบัตรก็จะยกเลิกรหัสบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนจึงไม่ สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ จึงเห็น เป็นว่าจำเลยมีบัตรหลายใบตามคลิปดังกล่าว และในการลงคะแนนขออภัยจากที่ประชุมรัฐสภาพจะใช้ เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหาใช่การลงคะแนนเพื่อขออภัยในที่ประชุม

สมาคมสภាឌແທນແຕ່ລະຄນທຣາບດີວ່າໄມ່ສາມາດลงຄະແນນແທນກຳໄດ້ ກາຮລົມຕິຕາມພ້ອງມືກາຮຕັ້ງ
ກຽມາຊີກາຮຂຶ້ນມາຕຽບສອບຂອ້ເທິຈຈິງແລ້ວແຕ່ກີໄໝພົບກາຮກະທຳຄວາມຜິດຫຸ້ມືກຳສັ່ງລົງໂທະຈຳເລຍ
ມູລຄົດຕາມພ້ອງເປັນກາຮແສວງຫາປະໂຍ້ໜົນທາງກາຮເມືອງຂອງຜູ້ຮອງເພື່ອຈະລົດຄວາມນ່າເຂົ້ອຂອງຮູ້ບາລ
ໃນຂະນັ້ນຈຳນັ້ນໄປສູ່ກາຮຮູ້ປະຫວາງ ອີກທັ້ງແຜ່ນບັນທຶກພາບແລະເສີຍ (ຄລິປ) ຂອງໂຈທກມືກາຮຕັດຕ່ອ
ພາບແລະເສີຍ ຈຶ່ງເປັນພຍານຫລັກຮູ້ນໍາທີ່ໄມ່ສາມາດຮັບຝຶກໂທະຈຳເລຍໄດ້ ຄຳພ້ອງວ່າຈຳເລຍດັບຕະແທນ
ບຸກຄລອື່ນນັ້ນໄມ່ເປັນຄວາມຈິງ ອີກທັ້ງຕາມຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ແທ່ງຮາຊອານາຈັກໄທຢ ພຸທຮສ້ກຣາຈ 二五五〇
ມາຕາຣາ 一三〇 ວຣຄແຮກ ບັນຍຸຕີໄວ້ໂດຍແຈ້ງໜັດວ່າ ກາຮອອກເສີຍລົງຄະແນນຍ່ອມເປັນເອກສິຫຼືໄດ້
ຂອງຈຳເລຍ ຜູ້ໄດ້ຈະນຳໄປເປັນເຫດຸພ້ອງຮ້ອງວ່າກ່າລ່ວສາມາຊີກຜູ້ນັ້ນໃນທາງໄດ້ມີໄດ້ ຄຳພ້ອງຂອງໂຈທກທີ່ວ່າ
“ເມື່ອວັນທີ 一〇 ກັນຍາຍນ 二五五六 ເວລາກລາງວັນ” ໄມ່ປຣກງວ່າມີວັນເວລາດັ່ງກ່າລ່ວໃນບັນທຶກກາຮແຈ້ງຂອງ
ກ່າລ່ວຫາຂອງຄມະກຣມກາຮ ປ.ປ.ຊ ທີ່ແຈ້ງແກ່ຈຳເລຍ ຮູ້ບາລໄທຢຖຸກຮູ້ປະຫວາງແລະມືກາຮຍົກເລີກ
ຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ແທ່ງຮາຊອານາຈັກໄທຢ ພຸທຮສ້ກຣາຈ 二五五〇 ທຳໄໜ້ຈຳເລຍພັນສະພາກາຮເປັນ
ສາມາຊີກສະພາຜູ້ແທນຮາຍງວຽແລ້ວ ກາຮລົມຕິຕາມພ້ອງກີຖຸກເລີກໄມ່ມືກາຮຮັບອົງມຕີ ກາຮລົມຄະແນນຈຶ່ງໄມ່ມີ
ຜລທຳໃຫ້ຮູ້ຫຸ້ມືກຳບຸກຄລອື່ນໄດ້ເປັນຜູ້ເສີຍຫາຍ ທັ້ງຕາມຄຳຂອ້ທ້າຍຄຳພ້ອງຂອງໂຈທກ ພຣະຮາຊບັນຍຸຕີ
ປະກອບຮູ້ຮຽມນູ້ນີ້ວ່າດ້ວຍກາຮປ້ອງກັນແລະປຣາບປຣມກາຮຖຸຈິຕ ພ.ສ.二五五〇 ມາຕາຣາ ๔, 一三二,
一三三, 一三四 ເປັນບທກງໝາຍທີ່ຕ່າງໜັ້ນມາບັງຄັບໃໝ່ຫລັງຈາກເກີດເຫດຸແລະເປັນຜລຮ້າຍແກ່ຈຳເລຍ ໂຈທກຈະ
ຂອງໂທະໄມ່ໄດ້ ຂອໃຫຍກພ້ອງ ແຕ່ຈຳເລຍຮັບວ່າເປັນບຸກຄລຄນເດີຍກັບຈຳເລຍໃນຄົດທີ່ໂຈທກຂອ້ໃຫ້ນັບໂທະ
ຕ່ອ

ພິຄຣະທີ່ພຍານຫລັກຮູ້ນໍາທີ່ໄມ່ໄດ້ ພິຄຣະທີ່ພຍານຫລັກຮູ້ນໍາແລ້ວ ຂອ້ເທິຈຈິງເບື້ອງຕັ້ນຮັບຝຶກໄດ້ວ່າ ຈຳເລຍໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງເປັນ
ສາມາຊີກສະພາຜູ້ແທນຮາຍງວຽ ແບບແປ່ງເຂົດເລືອກຕັ້ງທີ່ ၃ ຈັງຫວັດສກລນຄຣ ສັ່ງກັດພຣຄເພື່ອໄທຢ ຈຳເລຍຈຶ່ງ

เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะ
สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อ
ประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่
ประชุมรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมกับสมาชิกรัฐสภาพอื่น และจำเลย
ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิ์ในการออกเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ในการนี้สำนักงานเลขานุการสภาพ
ผู้แทนราษฎรได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑)
บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร มีข้อมูลชื่อ ชื่อสกุล เลขที่
ประจำตัว และพรคที่สังกัด โดยสมาชิกเป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูป
สมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร แต่มีรหัสและข้อมูลอื่นเช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตร
ลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรหั้งสองประเภทหลังนี้ เก็บรักษาไว้ที่กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการ
ประชุม สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถติดต่อขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่
มีทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรพิเศษจากเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ลงคะแนนได้ โดยสมาชิกจะต้อง
ลงลายมือชื่อยืนยันแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิกประกอบด้วย ชื่อ
ชื่อสกุล เลขที่ประจำตัว และพรคที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบการลงคะแนนของ
สมาชิก ส่วนขั้นตอนการลงคะแนนเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบ
องค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโถตที่ศูนย์ภารณ์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อระบบทำงานจะ
มีไฟกราฟริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประธาน
ในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกໄพ

ที่กระพริบหนึ้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อมีการเสียบบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียง สำหรับเครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกคนใดก็ได้และจำนวนเท่าใดก็ได้ เป็นเหตุให้สมาชิกสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกจำนวนหลายใบใส่ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ภายในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชันการลงคะแนน แต่หากสมาชิกใช้หัวบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงคะแนนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงคะแนนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงคะแนนเฉพาะชื่อ ชื่อสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงคะแนนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงคะแนนเสียงโดยเฉพาะ ขณะเกิดเหตุ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราดังกล่าว จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มี

การประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สอง ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้ ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สอง ให้ดำเนินการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาพาระที่สองได้เสนอ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนทั้งสองครั้งดังกล่าวด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สอง เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้น วาระที่สองเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม วาระที่สาม ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ มีสมาชิกรัฐสภาพาระที่สอง ๔๘ คน ได้แก่ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ผู้ร้องที่ ๔ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕๕๖ ถึง จ.๓๓ นอกจากนี้ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ ผู้ร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕๕๖ ถึง จ.๓๓ ขอให้ตรวจสอบการกระทำการของสมาชิกวุฒิสภาพาระที่สอง ๓๐ คน ว่าเป็นการกระทำการผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาพาระที่สองในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมทั้ง

สามฉบับซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วไปยังเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้า
ทูลกระหม่อมถวายต่อไป ต่อมานายวันชัยยื่นคำร้องเพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภาพที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕๘ คน ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ถึง จ.๑๙ และ
วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย กุลมاتย์ พันไกรรัชเขต แจ้งจำรัส และคณะ
ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.
กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตามเอกสารหมาย จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗
ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์ นางสาวรังสิมา อดารศมี นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ นายไพบูลย์
นิติตะวัน ซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกมาเองคือ นายสุวิจักษณ์
นาควัชระชัย ในฐานะเลขาธิการรัฐสภาพ และนางอัจฉรา จุยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ
โสตทัศนูปกรณ์ของรัฐสภาพ ประกอบคลิปวีดีทัศน์ที่นางสาวรังสิมา อดารศมี อ้างว่าได้ให้บุคคลที่
ไว้วางใจบันทึกภาพไว้เป็นพยานหลักฐานประกอบการไต่สวน ต่อมากล่าวว่ารัฐธรรมนูญมีความนิจฉัยเมื่อ
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เป็นสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่ง
อำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะ
ในการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภาพ มิได้นำเอาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิก
วุฒิสภาพฉบับที่นายอุดมเดช รัตนเสถียร และคณะ เสนอต่อสำนักงานเลขานุการสภาพผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการ
จัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการที่สำคัญจากร่างเดิมหลายประการ กล่าวคือ การ
เพิ่มเติมหลักการโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง ด้วย

การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ จะมีผลทำให้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสื้นสุดลง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้อีกด้วยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา ๒ ปี และมีการดำเนินการในลักษณะที่มีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริงไม่แจ้งข้อความจริงว่าได้มีการจัดทำร่างขึ้นใหม่ให้สมาชิกวุฒิสภาพารับทุกคน มีผลเท่ากับว่าการดำเนินการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาพรับหลักการตามคำร้องนี้ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ (๑) วรรคหนึ่ง การกำหนดวันประชุมติดต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อที่ประชุมรัฐสภาพานวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติให้กำหนดเวลาประชุมติดต่อ ๑๕ วัน การให้เริ่มต้นนับย้อนหลังไปโดยให้นับระยะเวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ นั้นไม่ชอบเพราะไม่อาจนับย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลา ย้อนหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาของประชุมติดต่อ ๑ วัน เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมและไม่เป็นกลางจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย และวิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาัญติติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิกวุฒิสภาพคนหนึ่งยื่นมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวนซึ่งให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาพได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบ หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิกวุฒิสภาพหลายรายมิได้มาออกเสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาพในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ แต่ได้มอบให้สมาชิกวุฒิสภาพบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนแทน ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อ

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๙/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมนี่ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔๔ คน ทำหนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาเม้มติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๔๓ คน ออกจากตำแหน่ง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ยุบสภาพผู้แทนราษฎร กำหนดเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าว เลขากิารคณารัฐมนตรีก็ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญหั้งสามฉบับคืนสำนักงานเลขากิารสภาพผู้แทนราษฎร ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร และวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาพผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาพประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจนกระทั่งเม้มติเมื่อวันที่ ๔

พุทธจิกายน ๒๕๕๙ ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่ง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคมเดช ไชยวิศิวามงคล และนายยุทธพงศ์
จรัสเสlestier ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคมเดช และนายยุทธพงศ์ ต่างยื่นคำ^๑
ชี้แจงข้อกล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒, จ.๗๔ และ จ.๗๕ ต่อมาวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙
คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติอย่างใดในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือ
หน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็น^๒
เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง
หรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดย^๓
ทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนายคมเดชและนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่าได้
กระทำความผิดตามที่กล่าวหา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของนายสมศักดิ์
เกียรติสุรนนท์ และนายอุดมเดช รัตนเสlestier มีมูลความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ส่งรายงาน
เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด (โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและ
สำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย จ.๗ โจทก์คงฟ้องแต่จำเลยเป็นคดีนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสืบของจำเลยเป็นลำดับ

ไปตั้งนี้ ข้อที่จำเลยได้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจจับครองที่เกี่ยวกับการกระทำของจำเลย เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มีเด็ดปัญญาติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจให้ส่วนและชี้มูลความผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องรับโทษอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตามบทกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยแพร่ต่อหน้าบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นจำเลย ทั้งในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และมาตรฐานการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญานั้น ศาลต้องแจ้งว่าจำเลยเป็นผู้กระทำการผิดโดยปราศจากความสงสัยตามสมควร เมื่อกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญามีความแตกต่างจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจให้ส่วนข้อเท็จจริงที่ตามความจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีความเห็นหรือคำวินิจฉัยเองได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการให้ส่วนพยานหลักฐานนอกเหนือไปจากที่ปรากฏในคดีของศาลรัฐธรรมนูญตั้งกล่าว ส่วนคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแห่งคดีเท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้ออกมาลงนามในเอกสารเพื่อแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ชี้

มูลความผิดไปโดยอาศัยเหตุแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังที่จำเลยเข้าใจ ข้ออ้างข้อนี้ของ
จำเลยฟังไม่เข็น

ข้อต่อสู้ของจำเลยที่อ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภา
หรือสมาชิกรัฐสภาได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภา
โดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้รัฐสภา มี
อำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่ในส่วนการกระทำ
ของสมาชิกรัฐสภาในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้องถูกตรวจสอบโดย
กระบวนการยุติธรรมได้ หากพบว่ามีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดที่มีความรับผิดทางอาญา
สมาชิกรัฐสภานั้นก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาด้วยศาลที่มีอำนาจตามบทบัญญัติของ
กฎหมาย หาใช่ว่าจะมีได้เฉพาะการตรวจสอบภายในของสภาพัฒนราษฎร์ดังที่จำเลยอ้างไม่ คดีนี้เป็น
การกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากระทำการมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ต้องดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือก
ปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนะคติ
ที่เป็นลบต่อสมาชิกสภาพัฒนราษฎร์พร้อมกับประเทศไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี โพธิศิริ เคยถูก
สมาชิกสภาพัฒนราษฎร์พร้อมกับประเทศไทย ๑๒๙ คน ยื่นขอถอนออกจากการดำรงตำแหน่งมาก่อน แต่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็น
ผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว

ปรากฏว่าได้มีการไต่สวนพยานบุคคลมากถึง ๓๐ ราย บ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรอบรด อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ เแจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว และต่อมา�ังได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ดังนั้น เมื่อศาสตราจารย์ พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วย่อมไม่อาจเข้าไปก้าวก่ายซึ่นนำการไต่สวนได้ ประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ การที่กรรมการคนใดจะลงความเห็นย่อมอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริง ดังจะเห็นได้จากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๙ เสียงว่าในส่วนของนายคณเดช ไชยศิริ มงคล และนายนายยุทธพงศ์ จรสสกีร ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพึงได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ขอกล่าวหาไม่มีมูล ให้ขอกล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคณเดชและนายนายยุทธพงศ์ก็เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทย เช่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดเร็วโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยกล่าวอ้าง

ข้อต่อสู้ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงกำหนดรูปแบบการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา เพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาร้าบว่าได้มีการไต่สวนในเรื่องใดและทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น สาระสำคัญอยู่ที่ว่ามีแจ้งข้อกล่าวหาถูกต้องตามพยานหลักฐานแล้ว ซึ่งตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยได้ระบุวันเดือนปีที่เกิดเหตุแล้ว ส่วนที่ไม่ได้กล่าวว่าเป็นเวลากลางวันก็ เพราะได้ระบุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๘ ย่อมเป็นที่เข้าใจโดยแจ้งชัดถึงช่วงระยะเวลาเกิดเหตุ อีกทั้งจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุด้วย ย่อมไม่มีเหตุที่จำเลยจะเข้าใจผิดหลงและก็ไม่ทำให้จำเลยหมดโอกาสในการแสดงพยานหลักฐานแก่ข้อกล่าวหา จึงไม่ทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาดีนี้เสียไป

ข้อต่อสู้ที่จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวิดีโอที่คนหมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนพ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมขอมติปิดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐

หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประธานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา ฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น นั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบไต่สวนศาลต้องพิจารณาค้นหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบ จำเลยยื่นมีสิทธิallengต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง เพื่อให้ศาลมั่นใจว่าโจทก์ซึ่งแจ้งคำฟ้อง แก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจได้ดี แต่จำเลยให้การปฏิเสธโดยมิได้allengต่อศาลว่าไม่เข้าใจคำฟ้อง ประกอบกับฟ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากำราทำความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด ซึ่งในชั้นพิจารณาโจทก์ยื่นม้ำพยาณมาได้ส่วนได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

ข้อต่อสู้ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระหว่างโทษเท่าเดิม มิใช่เป็นการยกเลิกการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้ต้องกล่าวหาตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำการผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเข่นนี้ เป็นความผิดแล้ว คำฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว ด้วยเหตุผลตามที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น โจทก์จึงมีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

ปัญหาต้องวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำการผิดตามฟ้องหรือไม่ ได้ความจากนางสาวรังสima รอดรัศมี เบิกความเป็นประจักษ์พยานว่า มีบุคคลถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในมือมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๘ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่าคือ จำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนรายภูมายaltyสมัยและรู้จักกัน อีกทั้งก่อนถ่ายคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวพยานได้จัดทำแผนผังระบุที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยกับติดต่อสื่อสารกับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพซึ่งในชั้นพิจารณาจำเลยได้ดูภาพจากคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๘ คลิปที่ ๓ แล้วก็เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวคือ จำเลย เจือสมกับคำเบิกความของนางสาวรังสima พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อจึงเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ วจ.๘ และ วจ.๑๙ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจนครบาล ตามที่โจทก์จำเลยแต่งขอ ซึ่ง

พันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ นักวิทยาศาสตร์ (สบ ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พยานโจทก์ เปิกความว่า พยานตรวจพิสูจน์คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ไม่พบร่องรอยการตัดต่อเพิ่มข้อมูลภาพที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ดังนี้ การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ได้กระทำการทดสอบหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญยื่อมมือหนังให้รับฟัง ส่วนคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนอย่างเดียวกันกับคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่มีเสียงแตกต่าง กันออกไบ่นั้น นายเกียรติศักดิ์ พุฒิพันธ์ พยานโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีนี้ก็เบิกความว่า ในชั้นไต่สวนได้รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าว ทั้งศารัฐธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืนถือคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้จากการสารัชสมิมาเป็นหลักฐานที่ใช้ในการกล่าวหาจำเลยคดีนี้จึงส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานแล้วปรากฏว่าไม่มีการตัดต่อ ส่วนคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ดังนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงว่าคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ปรากฏเสียงการอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนน ประกอบกับคลิป วีดีทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ มิได้ ส่งไปตรวจพิสูจน์ กรณีจึงเข้าใจว่าคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ ได้มีการนำเสียงการอภิปรายในเหตุการณ์อื่นมาใส่อันเป็นเหตุให้คลิปวีดีทัศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนน ทำให้คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ ไม่ตรงต่อความจริงและเชื่อถือได้ กรณีจึงไม่อาจนำเอกสารลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๒ มารับฟังเป็นข้อพิรุธแก่คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ที่ผ่านการตรวจพิสูจน์โดยผู้เชี่ยวชาญให้มีน้ำหนักน้อยลงแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาว

รังสิมาภิได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้ง
นางสาวรังสิมาภิได้นำคลิปวีดีทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะ
มีคลิปวีดีทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้นางสาวรังสิมาเบิกความถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า เหตุที่พยาน
ไม่ได้ประท้วงต่อประธานในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยแพร่เรื่องคลิปออกไปใน
ตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวีดีทัศน์ไปให้หัวหน้า
พรรคและฝ่ายกฎหมายของพรรคตรวจสอบก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อ
นี้สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ขณะนั้น ที่เบิก
ความยืนยันว่า นางรังสิมาภิได้นำคลิปวีดีทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิมา
ดังกล่าวจึงมีเหตุผลให้รับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงฟังได้ว่า จำเลยนำบัตรลงคะแนนหลาย
ใบใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏภายในคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓
และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริง

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่จำเลยนำบัตรหลายใบใส่เข้าไปในเครื่อง
ลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์เป็นการลงคะแนนแบบสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางสาว
สายฝน ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวอนพร ชิราพรธรรมรุจ นาง
อัจฉรา จุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ นายเจษพันธ์ วงศารojน์ นายชนะ มาประสม พยานโจทก์ซึ่ง
ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบัตรลงคะแนน การลงคะแนน และงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภา ต่างเบิกความ
ไปในแนวทางเดียวกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนนั้นสมาชิกรัฐสภา มีบัตรจริงคน
ละหนึ่งใบ และมีบัตรสำรองอีกคนละหนึ่งใบ โดยบัตรสำรองเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้ เพื่อให้สมาชิก
ขอรับไปใช้ได้ในกรณีสมาชิกหลงลืมมิได้นำบัตรจริงมา นอกจากนี้ยังมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับสมาชิก

ที่ลีมนนำมานี้บัตรจริงและบัตรสำรอง โดยเฉพาะนางบุษกร นางปัทมา นางธนพร นางอัจฉรา และนายกันตินันท์ พยานโจทก์ซึ่งได้ดูคลิปวิดีโอศัลย์หมา วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงในระหว่างการไต่สวนของศาลแล้วว่าบุคคลในคลิปวิดีโอศัลย์หมาดังกล่าวที่ใช้บัตรลงคะแนนจำนวนหลายใบลงคะแนนในคราวเดียวกันคือจำเลย โดยพยานต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่บุคคลในคลิปวิดีโอศัลย์หมานำมาใส่ลงในเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปติดอยู่ อีกทั้งยังได้ความจากนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ว่า เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกไปแลกลงคะแนนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อลงคะแนนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงคะแนน ดังนั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนลงคะแนนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงคะแนนหลายครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบ เมื่อจำเลยในฐานะสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนได้เพียง ๑ ใบ และสามารถลงคะแนนได้เพียง ๑ เสียง เท่านั้น ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนจึงพังได้ว่า จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนจำนวนหลายใบลงคะแนนเสียงแทนสมาชิกรายอื่นด้วย ข้อที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง และถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกกับบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมேือนว่าจำเลยมีบัตรหลายใบนั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ พยานโจทก์ เปิกความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ลงนามโดยนายจเร พันธุ์เบรื่อง เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ดำเนินการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของเอกสารที่ได้รับมาแล้ว

ผู้แทนราชภูมิได้ตรวจสอบการออกบัตรลงคะแนนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง สมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงยุบสภาพผู้แทนราชภูมิเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงคะแนนเสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด ขัดแย้งกับข้ออ้างของ จำเลย กรณีจึงไม่น่าเชื่อว่าจำเลยจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยซึ่งเป็น บัตรจริงหลายใบได้ดังที่อ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลักษณ์ ณ นอมนาค พยานโจทก์ซึ่งเป็นเลขานุการใน ที่ประชุม นายเจษพันธ์ วงศารojน์ และนายชัยรัตน์ ทาเรีย พยานโจทก์ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแล ระบบลงคะแนน ต่างเบิกความสอดคล้องกันด้วยว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำ ให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้ลงคะแนนได้อีก ดังนี้จึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูก ยกเลิกแล้วมาใช้ในเครื่องลงคะแนนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น นายชัยรัตน์พยานโจทก์ยังเบิกความ ด้วยว่า หากใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวทั้งนั้น ระบบ จะแสดงผลการลงคะแนนเพียงครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มี เหตุผลใดที่จำเลยจะต้องใส่หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยลงในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวทั้งนั้น ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๘ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตรลงในเครื่องลงคะแนนด้วยบัตร จำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกระพริบทุกครั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิปวิดีโอทัศน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ ลงคะแนนทั้งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยจึงขัดต่อเหตุผลไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการ ไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบใส่

ในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ พนักงานไต่สวน ต่างเบิกความทำงานเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมายเลข จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมายเลข จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ เห็นว่า นางอัจฉรา จูยืนยง พยานโจทก์เป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวเป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำ ย่อمنนำมาเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน เมื่อศาลได้พิจารณาดูคลิปวีดีทัศน์ดังกล่าวและจากการที่ศาลได้จัดให้เปิดคลิปวีดีทัศน์ ให้พยานหล่ายปากถูกต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้ว เชื่อว่า คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็น

ภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีก ทั้งคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้อง ข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติต่อไปครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประธานในที่ประชุมก็ จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึง ไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอติปะประชุม นั้น เห็นว่า ข้ออ้างของจำเลยเป็นการกล่าว อ้างขึ้นโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอ สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตร และกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประธานในที่ประชุมในคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้ บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๙๔๓ ถึง ๓๙๕๔ โดยไม่มีข้อพิรุธใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏ คลิปวีดีทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติ ปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการอิกรั้งมาตรวจสอบตาม คำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ไม่พบการกระทำความผิด นั้น ก็เป็นเพียง

การตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ ความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวไม่ใช่ติดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่ผูกพันโจทก์ อีกทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ไม่มีบ탕กฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการดังกล่าวไว้ใช้ แต่เป็นแนวทางในการไต่สวน โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคสอง ความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังเป็นที่ยุติในคดีนี้ได้ว่าไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นดังที่จำเลยอ้าง ส่วนข้อต่อสู้ของจำเลยว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยขณะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ เมื่อต่อมาคณะกรรมการรักษารากษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็บัญญัติด้วยว่า “ศาลทั้งหลาย คงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมาย” อันเป็นการรับรองให้กฎหมายทั้งปวงที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนนั้นยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปดังนั้น เมื่อวันเกิดเหตุจำเลยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย แม้ต่อมาจะเกิดการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็หมายความว่าไม่มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำของจำเลยอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นในวันเกิดเหตุ หรือมีผลกลับกลายเป็นว่าการกระทำของ

จำเลยไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนยื่นมเป็นเอกสารสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางได้มีได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสิทธิ์นี้เป็นเอกสารสิทธิ์โดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่า จะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การใช้เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวย่อมต้องขอบด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสิทธิ์ดังกล่าวจึงมีได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญา มิฉะนั้นจะกลایเป็นเหตุให้นำเอกสารสิทธิ์ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อกระทำการอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

จากพยานหลักฐานตามทางไต่สวนข้างต้นทั้งประจำษพยานและคลิปวีดีทัศน์รับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจำเลยในฐานะสมาชิกรัฐสภาใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ นำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบ มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนกับออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิ์ออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง เป็นการละเมิดหลักการพื้นฐาน

ของการเป็นสมาชิกรัฐสภา ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือการครอบงำได้ ๆ และต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ขัดต่อ หลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อ หลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียง หนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติ หน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้ เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภา และสมาชิกรัฐสภารายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็น การกระทำต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดแยก ต่างหากจากกันได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แม้ ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตามฟ้อง เป็นความผิดอยู่และมีระวางโทษเท่าเดิม จึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำการผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้เรียงกระหงลงโดยทุกกรรมเป็นกระหงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวมสองกระหง จำคุกกระหงละ ๑ ปีรวมจำคุก ๒ ปี คำเบิกความของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ๔ เดือน ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขคดีที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลมีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายสวัสดิ์ สุรัวฒนานันท์

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.๓๖/๒๕๖๗

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. /๒๕๖๘

ในพระปรมາภิไธยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิ สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ จำเลยมีอำนาจหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพัฒนาราชภูมิสถาปัตย์ จำนวนสามคน ย่อแล้วก็ต้องมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๑๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพา พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖ จำเลยกับคณะกรรมการสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิและสมาชิกวุฒิสภาพาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๙๘ มาตรา ๒๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิก มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาถูกต้องแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าไว้ในรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้เป็นกฎหมายร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ ในวาระที่ ๑ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ติดต่อ ต่อเนื่องตามลำดับ จำเลยกระทำการผิดกฎหมายต่างกัน กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญ ทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ในมาตรา ๙ กรณีห้ามไม่ให้จับกุมคุมขั้งหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่ พระราชนูญให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียง ประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและ ของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบ อันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลย และสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง มาใช้ทำการแสดงตนและออกเสียง ลงคะแนนของจำเลย และแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยทำการเสียบบัตรแสดงตนและ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนน และกดปุ่มเพื่อแสดงตนและ ลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียง ใน การลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุม ร่วมกันของรัฐสภาวาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมี

สมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๗ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่นจำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง มาใช้ทำการแสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยทำการเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนติดในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้ง เป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอำนาจต้มอบหมายหรือการครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียง ๑ เสียง ในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตบิดเบือนขัดต่อกฎหมาย และข้อบังคับการประชุมรัฐสภาโดยชัดแจ้งไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบต่อมากาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ คดีระหว่างพลเอกสมเจตน์ บุญวนอม กับคณะ

ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ ก้าลป์ยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรักษ์วิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๗ ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบ และการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม แก่กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองในแขวงจัตุรัลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธ แต่รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อพิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐาน ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) และ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ในขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๔ จำเลยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีหน้าที่ในการเสนอร่างและพิจารณาเร่างกฎหมายเพื่อตราเป็นกฎหมาย ต่อมาวันที่ ๑๐ และ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ จำเลยเข้าประชุม

ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา (สมัยสามัญที่ว่าไป) และลงมติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกรัฐสภาในมาตรา ๙ และ ๑๐ ตามลำดับ จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรออกบัตรลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาพัฒนราษฎร ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตรและมีข้อมูลชื่อนามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรคที่สังกัด สมาชิกเป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกอยู่ด้านหน้าบัตร แต่มีรหัสและข้อมูลอื่นเช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรทั้งสองประเภทหลังนี้ กลุ่มงานบริการที่ว่าไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา สมาชิกที่ไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองสามารถขอรับบัตรลงคะแนนพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้ลงคะแนนได้โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่ออย่างในแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิก ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรคที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ การลงคะแนนของสมาชิกให้สำนักรายงานการประชุมและขอเลข ขั้นตอนการลงคะแนนเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่โสดทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบระบบการลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะเปิดระบบการลงคะแนน (ฟังก์ชันการลงคะแนน) เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกระพริบบนเครื่องอ่านบัตรพร้อมกัน ๕ ดาว สมาชิกจะต้องกดปุ่มแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กระพริบนั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุม จะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน ซึ่งจะมีการเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน เมื่อมีการแสดงบัตรแล้วก็จะต้องกดปุ่มแสดงตนและลงคะแนนเพื่อแสดงว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือดอกรอการเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกจำนวนหลายใบใส่ลงในช่องอ่านบัตรของเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดฟังก์ชัน แต่หากสมาชิก

ใช้ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงคะแนนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงคะแนนจะทำการบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงคะแนนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรคที่สังกัดแต่ระบบการลงคะแนนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรเครื่องใด ในห้องประชุม ในการประชุมจะมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภาโดยใช้กล้องจำนวน ๙ ตัว แต่การบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงคะแนน วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม สมัยสามัญแทนราชภูมิหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมรัฐสภาแจ้งให้สมาชิกทำการลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาในการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกสารหมาย จ.๕๙ และ จ.๖๐ ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่ ๒ ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่ วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมของรัฐสภา ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมรัฐสภา ในขณะนั้นได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนออยู่ติดกับปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนตามรายงาน การประชุมร่วมกันของรัฐสภาในการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกสารหมาย จ.๖๑

และ จ.๖๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย กุลมานตร์ พันโทรัฐเขต แจ้งจารัส และคณะ ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาคณะกรรมการบุคคลสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการป.ป.ช. กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาัญต์ติดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิก วุฒิสภาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเนื่องจากจำเลย (ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒) ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิกรัฐสภาหลายรายมิได้มารอออกเสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีการยุบสภาพผู้แทนราษฎร กำหนดเดือนตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ หลังจากนั้นเกิดรัฐประหาร วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีส่วนตีบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาพผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาเดือนมกราคม ๒๕๕๘ ส่วนตีบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาพรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนจำเลย และวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ส่วนตีบัญญัติแห่งชาติมีมติถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่ง วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพนักงานที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทูลจริต พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังโจทก์เพื่อฟ้องคดีอาญา โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องโจทก์ หรือไม่ จากการไต่สวนนางสาวรังสิมา รอดรัศมี ได้ความว่า ขณะเกิดเหตุพยานดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ก่อนเกิดเหตุพยานเห็นพฤติกรรมของสมาชิกสภาพัฒนราษฎรใช้บัตรแสดงตนและลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นบ่อยครั้ง พยานเคยทักท้วงต่อประธานในที่ประชุมแต่ไม่มีการสืบสวนและลงโทษผู้กระทำ สำหรับการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในคดีนี้ ก่อนหน้าวันเกิดเหตุ พยานเห็นจำเลยใช้บัตรแสดงตนและลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น พยานและจำเลยรู้จักกัน เพราะต่างเป็นสมาชิกสภาพัฒนราษฎรมาหลายสมัย ต่อมาในวันที่ ๑๐ และ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๖ พยานเตรียมการให้เจ้าหน้าที่ไปบันทึกภาพและเสียงพฤติกรรมของจำเลย โดยพยานจัดทำแผ่นผังระบุที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยกับติดต่อสื่อสารเจ้าหน้าที่ผู้บันทึกภาพอยู่ตลอด ต่อมาเจ้าหน้าที่นำบันทึกภาพและเสียงเหตุการณ์ขณะจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาทั้งสองวันตามบันทึกภาพและเสียง หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๕ คลิปที่ ๓ มาให้พยาน จากนั้นพยานส่งบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป และได้ความจากนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะว่า ก่อนเกิดเหตุ นางสาวรังสิมารายงานให้พยานทราบว่า นางสาวรังสิมาพบรุตติกรรมของสมาชิกสภาพัฒนราษฎรพรรคเพื่อไทย ใช้บัตรลงคะแนนแทนกัน พยานจึงให้นางสาวรังสิมาไปหาพยานหลักฐาน ต่อมานางสาวรังสิมานำบันทึกภาพและเสียง หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๕ คลิปที่ ๓ มาให้พยาน พยานจดจำได้ว่า เป็นบันทึกภาพและเสียงเหตุการณ์ขณะจำเลยกำลังกดบัตรลงคะแนนแทนสมาชิกสภาพัฒนราษฎรรายอื่น เหตุที่จำได้ เพราะจำเลยเป็นสมาชิกสภาพัฒนราษฎรตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ รุ่นเดียวกับนางสาวรังสิมา เห็นว่า นางสาวรังสิมา นายอภิสิทธิ์ และจำเลยต่างเป็นสมาชิกสภาพัฒนราษฎร มีภารกิจการทำงานที่เกี่ยวข้องกันทางด้านนิติบัญญัติ เชื่อว่าบุคคลทั้งสามรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ทั้งได้ความจากนางสาวรังสิมาและนายอภิสิทธิ์ ตรงกันถึงเหตุผลที่

นางสาวรังสิตาต้องแสวงหาพยานหลักฐานด้วยตนเองว่าก่อนเกิดเหตุนางสาวรังสิตาเคยทักท้วงต่อประธานในที่ประชุมมาโดยตลอดกรณีที่มีสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรนำบัตรลงคะแนนของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรคนอื่นมาลงมติแทนกันแต่ไม่มีการดำเนินการใดๆ คำเบิกความของนางสาวรังสิตาและนายอภิสิทธิ์ถึงที่มาของบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ จึงมีที่มาที่ไปชอบด้วยเหตุผล ยิ่งเมื่อพิจารณาบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ. ๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่นางสาวรังสิตายืนยันว่าเป็นเหตุการณ์ที่จำเลยเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๐ และ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ นั้น เป็นภาพในมุมกล้องที่ไม่ได้มาจากกล้องของกลุ่มงานโสตหศูนย์ปกรณ์ที่จะถ่ายทอดบรรยากาศการประชุมในภาพรวมโดยไม่เจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่บันทึกภาพและเสียงหมาย วจ. ๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ มีลักษณะเป็นการตั้งใจบันทึกพฤติกรรมการลงคะแนนของบุคคลคนเดียวแบบเฉพาะเจาะจง ถึงแม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะนั่งเก้าอี้คนละตำแหน่งแตกต่างกันและใส่เสื้อสูทสีต่างกันในการประชุมทั้งสองวันก็ยังสามารถติดตามบันทึกพฤติกรรมมาได้ แสดงว่าผู้บันทึกหรือผู้ที่จัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวต้องเป็นคนที่คุ้นเคยกับห้องประชุมและรู้จักบุคคลที่ถูกบันทึกภาพและเสียงเป็นอย่างดี ประกอบกับในวันต่อส่วนพยานจำเลย จำเลยยอมรับต่อศาลว่าจำเลยคือบุคคลในบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ข้อเท็จจริงพังได้ว่านางสาวรังสิตาเป็นผู้วางแผนและดำเนินการให้มีการบันทึกพฤติกรรมของจำเลยซึ่งใช้บัตรหลายใบไปเข้าไปในเครื่องอ่านบัตรขณะจำเลยเข้าร่วมประชุมในห้องประชุมรัฐสภา ที่จำเลยต่อสู้ว่า บันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ไม่ใช่เหตุการณ์การประชุมร่วมกันของรัฐสภาวันที่ ๑๐ และ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามที่องค์โจกรู้นั้น เมื่อเปรียบเทียบเสียงพูดของบุคคลที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมตามบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ กับรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๕๙ เห็นได้ว่าตรงกับเสียงพูดของนายนิคม ไวยรัชพานิช ซึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมวาระแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช... โดยเป็นการขอให้สมาชิกรัฐสภาพแสดงตนเพื่อนับองค์ประชุมกับการแสดงตนและลงคะแนนร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข

เพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๙ ตรงตามฟ้องข้อ ๒.๑ ของโจทก์ และเมื่อเปรียบเทียบเสียงพูดของประธานในที่ประชุมตามบันทึกภาพและเสียง หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ กับรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๖๐ เห็นได้ว่าตรงกับเสียงพูดของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ซึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม โดยเป็นการขอให้สมาชิกรัฐสภาแสดงตนเพื่อนับองค์ประชุมกับแสดงตนและลงคะแนนว่าจะให้ที่ประชุม ปิดอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๐ หรือไม่ ตรงตามฟ้อง ข้อ ๒.๒ ของโจทก์ คำเบิกความของนางสาวรังสิตาและนายอภิสิทธิ์ ประกอบแผ่นบันทึกภาพและเสียงที่ นางสาวรังสิตาจัดให้บันทึกเป็นหลักฐานมีเนื้อหาตรงกับรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาซึ่งเป็นเอกสาร ราชการและตรงกับบันทึกภาพและเสียงที่อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มงานโสดทัศนูปกรณ์ สำนักงาน เลขาธิการสภาพัฒนาระบบทรัพยากร จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่าบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวเป็นหลักฐานที่บันทึก พฤติกรรมแห่งการกระทำการของจำเลยตามที่เกิดขึ้นจริงในการประชุมร่วมของรัฐสภาในวันเกิดเหตุตามฟ้อง ข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ ของโจทก์ ที่จำเลยต่อสู้ว่า แผ่นบันทึกภาพและเสียงวัตถุพยานที่โจทก์เสนอต่อศาล เป็นบันทึกภาพและเสียงซึ่งถูกตัดต่อ โดยในรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จำเลยแต่งเพิ่มเติมว่าแผ่นบันทึกภาพและเสียงที่อ้างว่าถูกตัดต่อคือบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ นั้น จากการไต่สวนพันตำรวจโทนิติ อินทุลักษณ์ ผู้ตรวจพิสูจน์แผ่นบันทึกภาพและเสียงพยานวัตถุในคดี ซึ่งเบิกความ ประกอบรายงานตรวจพิสูจน์เอกสารหมาย จ.๑๑๔ ได้ความว่าไม่พบร่องรอยการตัดต่อแผ่นบันทึกภาพและเสียง หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ข้อต่อสู้ของจำเลยข้อนี้จึงฟังไม่เข้า เมื่อพิจารณารายละเอียดของ เหตุการณ์ในแผ่นบันทึกภาพและเสียงหมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ปรากฏภาพของจำเลยใช้บัตร มากกว่า ๑ ใบซึ่งทุกใบมีรูปติดอยู่บนบัตรใส่ในเครื่องอ่านที่อยู่ตรงหน้า เมื่อมีสัญญาณไฟติดแสดงว่า เครื่องทำงาน จำเลยกดปุ่มลงคะแนนโดยทำเช่นนี้จนครบทุกใบ ซึ่งในข้อนี้ได้ความจากการไต่สวนนางสาว สายฝน ไกรสมเลิศ นางบุษกร อัมพรประภา และนางอัจฉรา จูยืนยง เจ้าหน้าที่ของรัฐสภาพัฒนาที่รับผิดชอบ

เกี่ยวข้องกับการประชุมของรัฐสภา ให้ถ้อยคำตรงกันว่าบัตรลงคะแนนฉบับจริงจะมีรูปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดบนบัตร ส่วนบัตรลงคะแนนสำรองนั้นไม่มีรูปภาพ แสดงว่าบัตรทุกใบที่จำเลยเสียบเข้าไปในเครื่องอ่านบัตรแล้วกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนนั้นเป็นบัตรลงคะแนนฉบับจริงทั้งสามใบ เกินกว่าจำนวนบัตรที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งจะมี เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนสามารถมีบัตรลงคะแนนฉบับจริงได้เพียงหนึ่งใบเท่านั้น ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยขอทำบัตรใหม่หลายครั้งเมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่จะยกเลิกรหัสในบัตรเก่าและจำเลยจะเตรียมบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอจึงเห็นเหมือนจำเลยถือบัตรหลายใบนั้นก็ขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบของสำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎรว่า นับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ จนพ้นจากตำแหน่ง (ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงวันยุบสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖) ไม่มีการออกบัตรลงคะแนนเสียงใบใหม่แทนบัตรใบเดิมให้แก่จำเลย ตามหนังสือของสำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎรที่ สย ๐๐๑๔/๑๕๓๑ เอกสารหมาย จ.๖๖ ข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังที่วินิจฉัยมาเป็นลำดับฟังได้ว่า ในวันที่ ๑๐ และ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ จำเลยใช้บัตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นแสดงตนและลงคะแนนแทนสมาชิกเจ้าของบัตรดังกล่าว

ส่วนที่จำเลยอ้างว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องขอให้วินิจฉัยกรณีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ซึ่งผู้ยื่นคำร้องไม่ใช้อัยการสูงสุด เป็นผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจนำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ มาผูกพันการไต่สวนและชี้มูลความผิดจำเลยตามผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับวินิจฉัยคดีเรื่องได้เรื่องหนึ่งหรือไม่ อีกทั้งคดีนี้เป็นการดำเนินคดีอาญาประเด็นที่ต้องพิจารณาจึงเป็นเรื่องความรับผิดในทางอาญาดังนั้น การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีตัวข้อกล่าวหาเรื่องได้มีมูลความรับผิดในทางอาญาหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับผลการไต่สวนพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจำเลยย่อมมีสิทธิ์แจงข้อกล่าวหา

พร้อมเสนอพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ กระบวนการไต่สวนและซึ่มความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนพยานหลักฐานใดมีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังลงโทษจำเลยตามมาตราฐานการพิสูจน์ความผิดในทางอาญาอันนั้น ศาลจะเป็นผู้พิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งปวงเพื่อค้นหาความจริงต่อไป ข้อต่อสู้ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่เข็ม

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนอย่างรวดเร็วและเลือกปฏิบัติด้วยการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ซึ่งมีทัศนคติเป็นลบต่อสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย และแต่งตั้งศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ ซึ่งเคยถูกสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยยื่นถอนโฉนดกันเป็นองค์คณะผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า ในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำเลยทราบคำสั่งแต่งตั้งบุคคลทั้งสองดังกล่าวแล้วแต่ไม่เคยคัดค้าน ทั้งระหว่างที่กระบวนการไต่สวนไม่แล้วเสร็จ ศาสตราจารย์พิเศษวิชา และศาสตราจารย์ภักดี พ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาสำนวนและลงมติซึ่มความผิด นอกจากนี้ในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการแจ้งข้อกล่าวหาจำเลยและสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยอีกสองคนกรณีใช้บัตรลงคะแนนแทนกัน ปรากฏว่ามีการซึ่มความผิดจำเลย ส่วนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยอีกสองคน คณะกรรมการเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งในส่วนที่เป็นคุณและโทษต่อผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายเสมอ กัน มิได้รวดเร็วหรือเอนเอียงเพื่อประโยชน์ของคติในทางการเมืองตามที่จำเลยกล่าวอ้าง ข้อต่อสู้ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่เข็ม

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไต่สวนว่าสมาชิกรัฐสภาพปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เนื่องจากเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพนั้น เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของรัฐสภาพหรือไม่เป็นคุณประเดิมว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอันมีมูลความผิดในทางอาญาหรือไม่ ระเบียบปฏิบัติภายในของรัฐสภาพจึงไม่ใช่ข้ออ้างที่จำเลยจะหยิบยกขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากหน่วยงานในกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยส่อว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือไม่ ส่วนที่จำเลยอ้างเอกสารธนิชของสมาชิกสภาพผู้แทนราชภาระในการออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องในทางใดๆ มีได้นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้จำเลยในฐานะสมาชิกรัฐสภาพมีเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน เอกสารธนิชที่จำเลยอ้างถึงจึงมุ่งหมายคุ้มครองการออกเสียงลงคะแนนที่ชอบด้วยกฎหมายและอยู่ภายใต้คำปฏิญาณว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เอกสารธนิชจึงไม่คุ้มครองการออกเสียงลงคะแนนแทนสมาชิกรัฐสภาพรายอื่นซึ่งเป็นฝ่ายต่อต้านกฎหมาย ข้อต่อสู้ของจำเลยฟังไม่เข้าที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาจำเลยระบุวันเวลาเกิดเหตุว่าเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา จึงมีรายละเอียดเรื่องวันและเวลาของการกระทำความผิดซัดเจนเพียงพอให้จำเลยสามารถชี้แจงข้อกล่าวหาได้ ส่วนที่จำเลยอ้างทำนองว่า ฟ้องโจทก์เคลื่อบคลุ่ม เพราะบรรยายช่วงเวลาที่จำเลยออกเสียงลงมติขัดแย้งกับรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพเอกสารหมาย จ.๖๐ นั้น เห็นว่า ในวันยืนฟ้องจำเลยไม่ได้แต่งต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้ศาลสั่งให้โจทก์ชี้แจงข้อหาตามคำฟ้อง หรือแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจและต่อสู้คดีได้ จำเลยจึงไม่อาจยกปัญหาว่าฟ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาโดยไม่ได้แจ้งในชั้นนี้ได้อีก ทั้งปัญหาว่าเวลาตามฟ้องแตกต่างกับพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนเป็นเรื่องที่จำเลยสามารถขออนุญาตศาลตามพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือนำพยานหลักฐานของจำเลยมาให้ศาลไต่สวนเพื่อให้ได้ความชัดเจนได้ ข้ออ้างทั้งสองข้อของจำเลยฟังไม่เข้า

จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังที่ได้วินิจฉัยมาเป็นลำดับ ข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า ในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ จำเลยใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกสภาพผู้แทนราชภาระรายอื่นแสดงตนและลงคะแนนแทนเจ้าของบัตรในการพิจารณาลงรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่วกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพในมาตรา ๙ และวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ จำเลยใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกสภาพผู้แทนราชภาระ

รายอื่นแสดงตนและลงคะแนนเจ้าของบัตรในการขอติดต่อภิปรายในการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ จริง กรรมการฯทำของจำเลยนอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญแล้ว ยังขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๖ วาระสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาพในการประชุมนั้นๆ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนาของมณฑลที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือได้ว่าเป็นการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ในความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ดังนั้น กรรมการฯทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาพซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ปวงชนชาวไทย รัฐสภาพ และสมาชิกรัฐสภาพรายอื่น หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำการทุจริตตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำการต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาจตัวอย่างเด่นในการกระทำการผิดแยกต่างหากจากกันได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันรวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำการทุจริตตามฟ้องเป็นความผิดอยู่และมีระหว่างโทษเท่าเดิมจึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๓/๑ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระหงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโทษจำคุกกระหงละ ๑ ปีรวมจำคุก ๒ ปี ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขคดีที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

(อ.๓๑)
ความเห็นในการวินิจฉัย

คดีหมายเลขดำที่ อ.๓๖/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๗๖๔

ในพระปรมາṇาໄຣพระมหาชนັດ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชน และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก

วุฒิสภាផร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกวุฒิสภาอื่น จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งย่อمن มีสิทธิ์ในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๓๗ ประกอบข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ... (แก้ไข เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔)) ต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาได้ ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าไว้ในรายการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพพิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ในระหว่าง วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๖ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำ ความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ เวลากลางวัน ในการ ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อ พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภานใน มาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุณชั้งหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนใน ระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารหรือประกาศ ให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวัน ดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและ

ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอัน เกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมี และใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและ แสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภาพริบัติ โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละ หลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการ ประชุมร่วมกันของรัฐสภาหารือที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการรั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อ พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๐ เรื่อง ให้สมาชิกวุฒิสภาร่วมกับสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่ วุฒิสภาร่วมกัน จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อ ประชานในที่ประชุมได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาปิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มี สมาชิกรัฐสภาพริบัติได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยใช้อำนาจ หน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตร จริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภาพริบัติ จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและ ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง มาใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปใน เครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน

โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอันติมอบหมาย หรือการครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา ที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการกระทำของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตบิดเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามเจตนากรณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพในกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ คดีระหว่าง พลเอกสมเจตน์บุญถนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน กับคณะผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ กับ ประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๑ ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญที่ขอ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีขอบ และการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา ถนนอู่ทองใน แขวงจตุโลกฯ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียว กับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ อ.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตรวจสอบจำเลย กระบวนการ และเนื้อหาของการแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิกรัฐสภาและรัฐสภา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง ไว้พิจารณาวินิจฉัยจึงถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติให้ทางเลือกสำหรับผู้ทารบการกระทำยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ จึงต้องเสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดได้ช่องทางเดียว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้ และไม่อาจดำเนินการไต่สวนและชี้มูล

ความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภา หรือสมาชิกรัฐสภาได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องระเบียบของงานของรัฐสภาโดยเฉพาะ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมดูจนเห็นสมควรว่าต้องการให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วภายในเวลาไม่เกินเดือน ยังถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หลังจากรัฐประหารมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีผลบังคับใช้ยังคงและมีผลร้ายต่อจำเลยเป็นอย่างยิ่งจึงไม่อาจบังคับใช้ได้ ตามระเบียบของรัฐสภาว่าด้วยการมีบัตรและใช้บัตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบัตรที่ใช้ในการออกเสียงจำนวน ๓ บัตร คือ ๑) บัตรประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒) บัตรลงคะแนนเสียง ๓) บัตรลงคะแนนเสียงสำรองในการณีบัตรลงคะแนนเสียงเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ จำเลยทรงลืมบัตรทั้งสามแบบดังกล่าว จึงได้ขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง เมื่อออกบัตรใหม่เจ้าหน้าที่ออกบัตรก็จะยกเลิกบัตรเก่าไป เมื่อใช้บัตรลงคะแนนเสียงไม่สามารถแสดงตนได้ จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองในการลงคะแนนไว้เสมอ ในทางเทคนิคจึงเห็นเป็นสมควรว่าจำเลยมีบัตรหลายใบ (ตามคลิป) และในการลงคะแนนขอมติจากที่ประชุมรัฐสภาจะใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ต่อการลงคะแนนแต่ละครั้ง ประธานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงคะแนน แต่ในคลิปเป็นระยะเวลากว่า ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงหาใช่การลงคะแนนเพื่อขอมติในที่ประชุม สมาชิกสภาผู้แทนแต่ละคนยอมทราบดีว่าไม่สามารถลงคะแนนแทนกันได้ การลงมติตามฟ้องมีการตั้งกรรมมาอิกรีบขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วแต่ก็ไม่พบการกระทำการใดที่ทำความผิดหรือมีคำสั่งลงโทษจำเลย มูลค่าตามฟ้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ทาง

การเมืองของผู้ร้องเพื่อยัดความน่าเชื่อถือของรัฐบาลในขณะนั้นนำไปสู่การรัฐประหาร อีกทั้ง แผ่นบันทึกภาพและเสียง (คลิป) ของโจทก์มีการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ คำฟ้องว่าจำเลยกดบัตรแทนบุคคลอื่นนั้นไม่เป็นความจริง อีกทั้งตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคแรก บัญญัติไว้โดยแจ้งชัด ว่า การอุกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสารโดยเด็ดขาดของจำเลย ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่า กล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้ คำฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ ที่ว่า “เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน” ไม่ปรากฏว่ามีวันเวลาดังกล่าวในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช ที่แจ้งแก่จำเลย รัฐบาลไทยถูกรัฐประหารและมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว การลงมติตามฟ้องก็ถูก ยกเลิก (เป็นโมฆะ) ไม่มีการรับรองมติการลงคะแนน จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นได้เป็นผู้เสียหาย ทั้งตามคำขอท้ายคำฟ้องของโจทก์ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๗๒, ๗๙, ๘๔ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นมาบังคับ ใช้หลังจากเกิดเหตุและเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะของโหงโทษไม่ได้ ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่า เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริง เป็นอย่างที่นับฟังได้ว่า วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๔๕๐ คน เป็นสมาชิกมาจากการ

เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๘๐ คน ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๑๖ ถึงมาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับ ๑๕๐ คน หักด้วยที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพ ของสมาชิกวุฒิสภา มีกำหนดวาระละ ๖ ปี จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๑ วาระไม่ได้ ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) ... (๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา... หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ การแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้ (๑)... ถึง (๗)... โดยมีหลักเกณฑ์ และวิธีการด้วยว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตราโดยรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ ผู้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาจากการคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่ง ในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสอง สภา ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมาได้ ต่อมานี้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามเอกสารหมายจ.๕ และต่อมามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้ บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดย แก้ไขเพิ่มเติมด้วยว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบ แบ่ง เขตเลือกตั้ง ๓๗๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน และรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาภูมานาประเทศ โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๙๐ ว่าต้องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไปทั่วประเทศ จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตาม หนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของ รัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อ เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับละเรื่อง ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามา จากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไข เพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำ หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อศาล รัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม ร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาและลงมติ โดยจำเลยมีหน้าที่ต้องเข้า ประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกรัฐสภาอื่น และจำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิในการ ออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขานุการรัฐสภาผู้แทนราษฎรได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่

สมาชิกສภาຜູ້ແທນຮາງວຽກ ๓ ປະເທດ ປະກອບດ້ວຍ (១) ບັດຮລກຄະແນນ (ບັດຈິງ) ຈຶ່ງມີຮູປສາຂືກ
ປາກງວຍຢູ່ດ້ານໜ້າຂອງບັດ ແລະມີຂໍ້ມູນຊື່ ນາມສກຸລ ເລກທີປະຈຳຕ້ວ ແລະພຣຄທີສັງກັດ ສາມາຊືກ
ເປັນຜູ້ເກີບຮັກຫາເອງ (២) ບັດຮລກຄະແນນສໍາຮອງ ຈຶ່ງໄມ້ຮູປສາຂືກປາກງວຍຢູ່ດ້ານໜ້າຂອງບັດ ແຕ່ມີຮັສ
ແລະຂໍ້ມູນເອີ້ນເຂົ້າເດີຍກັບບັດຈິງ ແລະ (៣) ບັດຮລກຄະແນນພິເສດຖາ (SP) ຈຶ່ງບັດທັ້ງສອງປະເທດຫັນນີ້
ກຸ່ມງານບຣີຫາຮ່ວມມື ສໍານັກການປະໜຸມ ເປັນຜູ້ເກີບຮັກຫາ ສາມາຊືກທີ່ໄມ້ເດີນບັດຈິງມາສາມາຮາຍໝື່ມ
ບັດສໍາຮອງໄປໃໝ່ໃນວັນນັ້ນໄດ້ ທາກສາມາຊືກໄມ້ມີທັງບັດຈິງແລະບັດສໍາຮອງກົດຂໍ້ມູນບັດພິເສດຖາຈາກ
ເຈົ້າໜ້າທີ່ສໍານັກການປະໜຸມເພື່ອໃໝ່ລົງຄະແນນໄດ້ ໂດຍສາມາຊືກຈະຕ້ອງລົງລາຍມື້ອື່ນຢືນໃນແບບຟອຣມຂອງ
ໃໝ່ບັດຮລກຄະແນນສໍາຮອງ ແລະກຣອກຂໍ້ມູນສາມາຊືກປະກອບດ້ວຍ ຊື່ ນາມສກຸລ ເລກທີປະຈຳຕ້ວ ແລະ
ພຣຄທີສັງກັດ ເພື່ອໃໝ່ເປັນຫລັກຮູ້ນໃນການຕຽບສອບກາລົງຄະແນນຂອງສາມາຊືກໃຫ້ສໍານັກການປະໜຸມ
ແລະໝາຍເລີກ ຂັ້ນຕອນກາລົງຄະແນນເຮັດຈາກປະຮານໃນທີ່ປະໜຸມແຈ້ງໃຫ້ສາມາຊືກແສດງຕນເພື່ອຕຽບສອບ
ອົງປະໜຸມກ່ອນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ກຸ່ມງານໂສຕທີ່ສູນປຣົນຜູ້ຮັບຜິດຂອບດູແລະຮບກາລົງຄະແນນ
ອີເລີກທຣອນິກສະເປີດຝຶກໆໜ້າກາລົງຄະແນນ(ຮບກາລົງຄະແນນ) ເມື່ອຮບກາທຳນາຈະມີໄຟກະພຣົບນ
ເຄື່ອງວ່ານບັດພຣົມກັນທັງ ៥ ດວງ ສາມາຊືກຈະກົດປຸ່ມແສດງຕນ ພັດຈານນັ້ນປະຮານໃນທີ່ປະໜຸມ
ຈະແຈ້ງປິດການແສດງຕນ ເມື່ອປິດຝຶກໆໜ້າກາແສດງຕນຫຼືສາມາຊືກດຶງບັດຮລກຄະແນນອົກໄຟທີ່ກະພຣົບນ
ນັ້ນຈະດັບ ຈາກນັ້ນຮບຄອມພິວເຕອີຈະປະມາລົດແສດງຜລກາຮແສດງຕນຕ່ອງທີ່ປະໜຸມ ເມື່ອມີການ
ແສດງຕນເສັ້ນຈະເຮັດວຽກແລ້ວ ປະຮານໃນທີ່ປະໜຸມຈະແຈ້ງໃຫ້ສາມາຊືກລົງຄະແນນ ຈຶ່ງຈະມີການປິດຝຶກໆໜ້າ
ກາລົງຄະແນນ ເມື່ອມີການເສີຍບັດແລ້ວກີ່ຈະຕ້ອງກົດປຸ່ມແສດງຕນແລະກົດປຸ່ມລົງຄະແນນເພື່ອແສດງວ່າເຫັນ
ດ້ວຍ ໄມເຫັນດ້ວຍ ອົງດອກອາໄສ່ງ ເຄື່ອງວ່ານບັດແຕ່ລະເຄື່ອງສາມາຮາໃຫ້ບັດຮລກຄະແນນຂອງສາມາຊືກ
ຄົນໄດ້ແລະຈຳນວນເທົ່າໄດ້ ເປັນເຫດໃຫ້ສາມາຮາໃຫ້ບັດຮລກຄະແນນຂອງສາມາຊືກຈຳນວນຫລາຍໄປໃສ

ลงในช่องเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดียวกันได้ในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ปิดพังก์ชัน แต่หากสมาชิกใช้หั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงทะเบียนคนละครั้งเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงทะเบียนคนละครั้งจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงทะเบียนคนละครั้งเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงทะเบียนคนละครั้งไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกเสียบบัตรลงทะเบียนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายภาพจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงทะเบียนคนละครั้งเสียงโดยเฉพาะ ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาเริ่มการประชุมวาระที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ขณะเกิดเหตุ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ขึ้น พิจารณาเรียงลำดับมาตรการครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุกขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่พระราชกำหนดกฎหมายให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและลงทะเบียนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรการครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อ

พิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาคึ้งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป โดยจำเลยเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้ขอมติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติข้อปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนหั้งสองครั้งตั้งกล่าวด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภานในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ ถึง จ.๖๒ การประชุมรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้นวาระที่สองหั้งสามร่าง เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ก่อนถึงกำหนดประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม วาระที่สาม ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีสมาชิกรัฐสภามาไปยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้องซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาและเรียกดังนี้ พลเอกสมเจตนา บุญวนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลป์ยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวศิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาคน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ และเรียกประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๒ โดยผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่างยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ร้องที่ ๓ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และผู้ร้องที่ ๔ ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ นอกจากนี้ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ กับคณะ คือ นายตวง อันทะไชย และนายประสาร มฤคพิทักษ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภามาไปยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำของสมาชิกรัฐสภางานวน ๓๐๘ คน ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

ราชกิจการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตัวแห่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาหารือที่สามในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีมติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสามฉบับซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วไปยังสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป ต่อมา Nayawan Chaiyaphum ยื่นคำร้องเพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕๘ คน ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ถึง จ.๑๙ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิวัฒน์ชัย กุลมاتย์ พันโทรัฐเขต แจ้งจำรัส และคณะ ร่วมกันยื่นคำกล่าวหาคณะกรรมการบุคคลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการฯ กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตามเอกสารหมาย จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗ ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์ นางสาวรังสิมา รอดรัศมี นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ นายไพบูลย์ นิติتصفันซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกมาเองคือ นายสุวิจักษณ์ นาควัชระชัย ในฐานะเลขานุการรัฐสภา และนางอัจฉรา จุยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบโสตทศนูปกรณ์ของรัฐสภา และมีพยานหลักฐานประกอบการไต่สวนคือ คุณปวิเดชศรีทัศน์ที่นางสาวรังสิมา รอดรัศมี อ้างว่าได้ให้บุคคลที่ไว้วางใจบันทึกภาพไว้ด้วย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปเป็นประเด็นหลักสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุผลหลัก ๓ ประการ คือ (๑) ในการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา มิได้นำเอาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข

เพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาฉบับที่นายอุดมเดช รัตนาเสถียร และคณะ เสนอ (คือฉบับที่หนึ่ง) ต่อสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการจัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการที่สำคัญจากการร่างเดิมหลายประการ คือ การเพิ่มเติมหลักการโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง ด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๖ จะมีผลทำให้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้อีกโดยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา ๒ ปี และมีการดำเนินการในลักษณะที่มีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริงไม่แจ้งข้อความจริงว่าได้มีการจัดทำร่างขึ้นใหม่ให้สมาชิกรัฐสภาทราบทุกคน มีผลเท่ากับว่าการดำเนินการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาได้รับหลักการตามคำร้องนี้ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันประชุมต่อไปร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อที่ประชุมรัฐสภาในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติให้กำหนดเวลาประชุมต่อไป ๑๕ วัน การให้เริ่มนับย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลาอย่างหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาขอประชุมต่อไป ๑ วัน เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมและไม่เป็นกลางจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย และ (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวน

ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนคราวละหลายใบ หมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง รับฟังได้ว่ามีสมาชิกรัฐสภาหลายรายมิได้มารอการเสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ (คือฉบับที่หนึ่ง) แต่ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาบางรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๘/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมณี ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตามเอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔๔ คน ทำหนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๘๓ คน ออกจากตำแหน่ง วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ต่อส่วนข้อเท็จจริง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี ยุบสภาพัฒนราษฎร กำหนดเลือกตั้งทว่าไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีก็ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับคืนสำนักงานเลขาธิการสภาพัฒนราษฎร ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร ต่อมาวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาพัฒนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาประชุมดำเนินกระบวนการเพื่อถอดถอนจันกระทึ่งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนราษฎรออกจากตำแหน่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคมเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๑ จำเลย นายคมเดช และนายยุทธพงศ์ ต่างยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒, จ.๗๔ และ จ.๗๕ วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญา ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพุทธิกรณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนไม่ได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนายคมเดช และนายยุทธพงศ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าได้กระทำการผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อ

กล่าวหาตอกไป และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำของนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนันท์ และนายอุดมเดช รัตนเสถียร มีมูลความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด (โจทก์) เพื่อฟ้องคดีต่อศาลนี้ ตามสำเนารายงานและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเอกสารหมาย จ.๗ โจทก์คงฟ้องแต่จำเลยเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ โจทก์ไม่รับดำเนินคดีนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงฟ้องนายสมศักดิ์และนายอุดมเดช เองต่อศาลนี้ต่างหากจากคดีนี้ ต่อมากล่าวโทษคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องนายสมศักดิ์ และ นายอุดมเดช

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ จำเลยโต้แย้งว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภา และไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจยื่นคำร้องกรณีดังกล่าวโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีผลผูกพันคดีนี้ เห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะเรื่องกระบวนการตราชาร์งพระราชบัญญัติดังกล่าว เท่านั้น ไม่มีประเด็นเกี่ยวกับความผิดทางอาญา กรณีบุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องพิสูจน์ความผิดในคดีอาชญาณนั้น ในส่วนความผิดทางอาญาคดีนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการไต่สวนข้อเท็จจริง และให้จำเลยแก้ข้อกล่าวหา เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าคดีมีมูลความผิด จึงมีมติว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่กล่าวอ้าง และส่งรายงาน เอกสารพร้อมความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีเป็นไปตามขั้นตอนตามกฎหมาย

คณะกรรมการ ป.ป.ช.ไม่ได้ชี้มูลความผิดโดยอาศัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังที่จำเลยกล่าวอ้าง
ข้ออ้างของจำเลยพังไม่เข็น

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพหรือสมาชิกรัฐสภาพได้
ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะ นั้น เห็น
ว่า คดีนี้เป็นการกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเมื่องว่ากระทำการมิชอบต่อตำแหน่ง^๑
หน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวน
ข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หายใช้เป็นเรื่องภายในรัฐสภาพตามที่จำเลยอ้างไม่ ส่วน
ที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม
เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่เป็นลบต่อสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อ^๒
ไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี โพธิศิริ เศรษฐกิจสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ๑๗๙ คน ยื่นขอ
ตลอดตอนออกจากราชดำเนินมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์
คณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ได้มีการไต่สวนพยานบุคคลตามขั้นตอนมากถึง ๓๐ ราย มิได้ไต่สวนอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมี
หนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็น^๓
องค์คณะในการไต่สวน โดยมอบหมายให้ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และ^๔
ศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสาร
หมาย จ.๑๖ หน้า ๑๙๕ จำเลยมีสิทธิคัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ แต่จำเลยหาใช้สิทธิ
ดังกล่าวไม่ และต่อมามีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจาก

ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พันจากต้าแห่งกรรมการ ป.ป.ช. และ
แจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖
แล้ว การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการและลงความเห็น
โดยอาศัยพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริง แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามขั้นตอนของกฎหมายไม่ได้กระทำในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่ง
จะเอาผิดดังที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ระบุเวลาเกิด
เหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ วรคหนึ่ง กำหนดให้มีการแจ้งข้อ
กล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาเพียงเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาร้าวว่าได้มีการไต่สวนในเรื่องใดและทราบว่าการ
กระทำการของผู้ต้องหาเป็นความผิดเท่านั้น เมื่อบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย ตามเอกสารหมาย
จ. ๖๙ ได้ระบุรายละเอียดว่าเหตุเกิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา
กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกาและจำเลยได้เข้าร่วมประชุมรัฐสภา
ในวันเกิดเหตุ การแจ้งข้อกล่าวหาโดยมิได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. จึงขอบคุณกฎหมายแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า ฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓
นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการ
ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการ
ประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย

จ.๕๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา ส่วนฟ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมขอติดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการออกเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา ฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น เห็นว่า การดำเนินคดีในระบบไต่สวนศาลต้องพิจารณาค้นหาความจริง หากจำเลยเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์บรรยายไม่ชอบ จำเลยยื่นมีสิทธิแต่งต่อศาลก่อนหรือในขณะที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง เพื่อให้ศาลมั่นใจว่าฟ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นข้อต่อสู้ได้ ประกอบกับฟ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากระทำความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด ในขั้นพิจารณาโจทก์ยื่นม้ำพยากรณ์ไว้ต่อศาลว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นช่วงเวลาซึ่งบรรยายไว้ในฟ้องได้ ฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำการตามที่องเป็นความผิดและมีร่องโภชนาเดิม จึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำการตามผิดบังคับแก่คดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง โจทก์มีคำขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำการตามผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างบทกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำการตามที่ใช้บังคับจะเป็นความผิดแล้ว ข้ออ้างของจำเลยพึงไม่มีขึ้น โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยข้อต่อไปว่า จำเลยกระทำการตามผิดตามที่ฟ้องหรือไม่ ทางใต้ส่วนโจทก์มีพยานปากนางสาวรังสิมา รอดรัศมี เปิกความยืนยันว่า จำเลยคือบุคคลผู้ถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ นางสาวรังสิมาเป็นสมาชิกสภาพแทนราชภูมิหลายสมัยและรู้จักกับจำเลยมาก่อน ทั้งก่อนถ่ายคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวนางสาวรังสิมาได้จัดทำแผนผังระบุที่นั่งและเสื้อผ้าของจำเลยและติดต่อสื่อสารกับผู้บันทึกภาพอยู่ตลอดในระหว่างบันทึกภาพ ทั้งในชั้นพิจารณาจำเลยได้เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวีดิทัศน์ ดังกล่าวคือจำเลย เชื่อว่านางสาวรังสิมายื่นจดจำเลยได้ ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อนั้นพันตำรวจโนนิติ อินทุลักษณ์ พยานตรวจพิสูจน์คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙

เบิกความประกอบรายงานการตรวจสอบว่า ผลการตรวจพิสูจน์ไม่พบร่องรอยการตัดต่อแฟ้มข้อมูลภาพนิทรรศ์ที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ วัตถุพยานคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ส่วนที่คลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ คลิปที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วน เช่นเดียวกับคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ แต่มีเสียงแตกต่างกันนั้น นายเกียรติศักดิ์ พุฒิพันธ์ พยานโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในการไต่สวนคดีนี้ก็เบิกความว่า ในชั้นไต่สวนได้รวบรวมคลิปมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากนักข่าว ศาสตราจารย์ธรรมนูญ และผู้กล่าวหา พยานยืนถือคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ที่ได้จากการสาวรังสิตมาเป็นหลักฐานที่ใช้ในการกล่าวหาจำเลย ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๒ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ ดังนี้ คลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวจึงไม่อาจทำให้น้ำหนักการรับฟังคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ มีน้ำหนักลดน้อยลงแต่อย่างใด ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิตมาได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิตมาได้นำคลิปวีดิทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคลิปวีดิทัศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น นางสาวรังสิตมาเบิกความให้เหตุผลว่าเหตุที่ไม่ได้ประท้วงต่อประร้านในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่เป็นผล ทั้งหากเปิดเผยเรื่องคลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ จึงนำคลิปวีดิทัศน์ไปให้หัวหน้าพรรคประชาชนชี้ป้ายและฝ่ายกฎหมายของพรรคตรวจสอบก่อน นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาชนชี้ป้ายขณะนั้นก็เบิกความว่า นางสาวรังสิตมาได้นำคลิปวีดิทัศน์ไปให้ตรวจสอบจริง และแม้คลิปวีดิทัศน์ก็ดีขึ้นจากการแอบถ่ายก็ตามแต่ก็เป็นการแอบถ่ายการกระทำที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว มิได้มีการก่อหรือจุงใจให้เกิดการกระทำดังกล่าว การนำเสนอคลิปวีดิทัศน์จึงเป็นการนำเสนอพยานหลักฐานที่โจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลย

กระทำความผิด ศาลจึงรับฟังคดีทัศน์ดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นได้ พยานหลักฐานจาก การไต่สวนรับฟังได้มั่นคงว่า จำเลยนำบัตรหอยไปใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ปรากฏใน คลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ห้อง ๓ ตอน จริง

ปัญหาต่อไปมีว่า การที่จำเลยนำบัตรหอยไปใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนตามที่ ปรากฏในคลิปวิดีทัศน์เป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความว่าสมาชิก รัฐสภา มีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนเพียงคนละหนึ่งใบ และมีบัตรสำรอง โดยบัตร สำรองเจ้าหน้าที่เป็นผู้เก็บรักษาไว้สำหรับให้สมาชิกที่ลืมนำบัตรจริงมา และมีบัตรพิเศษ (SP) สำหรับ สมาชิกที่ลืมนำบัตรทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองมา โดยเฉพาะนางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางธนพร นางอัจฉรา นายกันติสนธิ ตั้งใจ พยานโจทก์ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับบัตร ลงคะแนน การลงคะแนนและงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภาเมื่อได้ดูคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการไต่สวนของศาลต่างเบิกความยืนยันต่องกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่บุคคลในคลิปวิดีทัศน์นำมาใส่ลงในเครื่องลงคะแนน ต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตร ที่มีรูปติดอยู่ นางอัจฉรา นายเจษพันธ์ วงศารojน์ นายชนะ นาประสม นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ ดาแก้ว พยานโจทก์ซึ่งต่างปฏิบัติงานธุรการในที่ประชุมรัฐสภาต่างก็เบิกความว่า เครื่องลงคะแนน อิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกใบแรกลงคะแนนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตร สมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อลงคะแนนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงคะแนน ดังนั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนลงคะแนนอันส่งผลให้ปรากฏผลการ ลงคะแนนโดยครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบได้ พยานหลักฐานจึงรับฟังว่าจำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์

แสดงตนและลงคะแนนจำนวนหลายใบก็เพื่อลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นด้วย ที่จำเลยอ้างว่า
จำเลยทรงลีบบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสนอ
จึงเห็นเป็นสมீองว่าจำเลยมีบัตรหลายใบนั้น กลับได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเดศ
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎร์ พยาน
โจทก์ เปิกความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎร์ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕
เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า ตั้งแต่จำเลยเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนราษฎร์วันที่ ๑ สิงหาคม
๒๕๕๔ จนถึงยุบสภาพัฒนราษฎร์เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงคะแนน
เสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมให้แก่จำเลย เส้นที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อ
พิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการเสียบบัตร
ลงในเครื่องลงคะแนนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกะพริบทุกครั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอัน
แสดงว่าบัตรทุกใบที่มีการเสียบลงในเครื่องนั้นใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่
ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนทั้งสิ้น ข้ออ้างของ
จำเลยขัดต่อเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานตามการไต่สวนฟังได้ว่าจำเลยนำบัตร
อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงจำนวนหลายใบเสียบในเครื่องลงคะแนนตามที่
ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่น
ปัญหาต่อไปว่า การกระทำการของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิป
ที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำการของจำเลย
ตามที่ปรากฏคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน
ขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์

พนักงานได้ส่วน ต่างเบิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ นางอัจฉรา เป็นพยานคนกลาง ได้เบิกความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำ ย่อمنนำเสนอเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกัน และศาลได้พิจารณาดูคลิปวีดิทัศน์ดังกล่าวแล้วเชื่อว่าคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นภาพเหตุการณ์ลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๑ ส่วนคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ เป็นเหตุการณ์ลงมติปิดอภิปรายที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ตามฟ้องข้อ ๒.๒ อีกทั้งคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นการลงคะแนนในเหตุการณ์ต่อเนื่องในคราวเดียวกันกับฟ้องข้อ ๒.๒ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติต่อไปครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประisanในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อขอมติที่ประชุมก็เป็นเพียงการกล่าวอ้างโดยไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน และเมื่อพิเคราะห์จากคลิปวีดิ

ทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอสมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประธานในที่ประชุมในคลิปวิดีโอทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ. ๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๕ โดยไม่มีข้อพิรุธใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวิดีโอทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวิดีโอทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒

ที่จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาขึ้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำความผิด นั้น ก็เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาขึ้นมาเป็นตัวของคณะกรรมการ การ พ.ป.ช. อีกทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการพิจารณาอื่นมาเป็นแนวทางในการไต่สวนแต่อย่างใด

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจกรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำเนินการตามที่ระบุไว้ในหนังสือของจำเลยยังมีผลอยู่

แม้ต่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สืบสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็หาได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำของจำเลยอันมีขอบเขตด้วยกฎหมายที่เกิดขึ้นในวันดังกล่าว หรือมีผลกลับกลายเป็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้

แม่จำเลยจะมีเอกสารที่จะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนได้โดยผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุพ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่งก็ตาม แต่เอกสารที่จะได้รับความคุ้มครองนี้ จะต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนต้องอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย เอกสารที่ดังกล่าวมิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้ มิฉะนั้นจะกล่าวเป็นเหตุให้นำเอกสารที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองนั้นมาใช้เพื่อกระทำการอันละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

จากเหตุผลที่วินิจฉัยข้างต้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุมีการออกเสียงลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหลายใบเพื่อลงคะแนนแทนสมาชิกอื่นตามฟ้อง เป็นเหตุให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมนั้น ๆ ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ถือได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่เป็นความผิดตามฟ้อง เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ เป็นการกระทำต่างวันเวลา กัน ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาจมีความต่างกันได้

จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑
แม้การออกเสียงลงคะแนนจะเป็นเรื่องเฉพาะตัวของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนก็ตาม แต่เขื่องว่าเหตุที่
จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกรายอื่นออกเสียงและลงคะแนน น่าจะ
เป็นเพาะเจาะได้รับมอบหมายจากสมาชิกเหล่านี้ให้ใช้สิทธิลงคะแนนไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด
เมื่อไม่ปรากฏว่าการออกเสียงลงคะแนนแทนของจำเลยนี้ผิดแผกแตกต่างไปจากความประสงค์ของ
สมาชิกดังกล่าว ทั้งศาลรัฐธรรมนูญก็ได้วินิจฉัยแล้วว่ากระบวนการลงคะแนนดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบ
อันมีผลเท่ากับว่าการออกเสียงลงคะแนนแทนของจำเลยนี้ไม่มีผลแต่อย่างใด ประกอบกับจำเลย
ไม่เคยกระทำการทำความผิดมาก่อน จึงเห็นควรให้อcas จำเลยโดยการรอการลงโทษ

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับโดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้
การกระทำตามที่องเป็นความผิดอยู่และมีร่าง法令เท่าเดิมจึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑
ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒
วรรคหนึ่ง

วินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ เป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้
ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโทษจำคุกกระทง

ละ ๑ ปี ปรับกระทรวงละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท รวม ๒ กระทรวง เป็นจำนวน ๒ ปี และปรับ ๔๐๐,๐๐๐ บาท
โทษจำนวนให้รือการลงโทษไม่มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ
ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังเกิน ๑ ปี
แต่ไม่เกิน ๒ ปี ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลข
คดีที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลมีได้มีคำพิพากษา คำขอส่วนนี้จึงให้ยก.

นายวงศ์พร จิระภาณ

(อ.ม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. ๓๖/๒๕๖๗

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. /๒๕๖๕

ในพระปรมາภิราษฎร์พระมหาชนกตริย์ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายนริศร ทองธีราช	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายนับแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมาย ไปจนถึงการตรากฎหมายออกมาใช้บังคับ และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ นอกจากนั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

ประชุมร่วมกัน จำเลยในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรอันเป็นสมาชิกรัฐสภาจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องประชุมร่วมกันของรัฐสภาพกับสมาชิกวุฒิสภาพอื่น จำเลยในฐานะสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓๗ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาพร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช ... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๑๔)) ต่อประธานรัฐสภาพ ซึ่งประธานรัฐสภาพได้ส่งสำเนาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บรรจุเข้าวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพพิจารณา และลงมติในวาระที่หนึ่ง วาระที่สอง และวาระที่สาม ต่อมาระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ ติดต่อต่อเนื่องกันตามลำดับ จำเลยกระทำการความผิดหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ ๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาพในมาตรา ๙ กรณีห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวนในระหว่างที่พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพหรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ โดยจำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ และในวันดังกล่าว เวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของ

จำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง ไม่ใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงมติคราวละหลายใบในการออกเสียงลงคะแนนในคราวเดียวกัน อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง และ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลากลางวัน ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ในวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป จำเลยได้เข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา และในวันดังกล่าว เวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมได้ขอตัวที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิดการอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนโดยมิชอบ โดยนำบัตรประจำตัวและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและของสมาชิกรัฐสภารายอื่น จำนวนหลายใบอันเกินกว่าจำนวนบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยและสมาชิกรัฐสภากันหนึ่งจะพึงมีและใช้ได้เพียงคนละ ๑ ใบ คนละ ๑ เสียง ไม่ใช้แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนของจำเลยและแสดงตนและออกเสียงแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่น โดยเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหมุนเวียนใส่เข้าไปในเครื่องออกเสียงลงคะแนนและกดปุ่มเพื่อแสดงตนและลงคะแนนคราวละหลายใบในคราวเดียวกัน โดยจำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนให้

ปิดการอภิปราย อันเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเกินกว่า ๑ เสียงในการลงคะแนนมติในแต่ละครั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทั้งสองครั้งเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาพได้ปฏิญาณตนไว้ ขัดต่อหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาพที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพ เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ทุจริตเบือนขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามเจตนาرمณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการกระทำการในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ และมิอาจถือได้ว่ามติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพในกระบวนการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นไปโดยชอบตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมิชอบ และการพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาพ อันเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนชาวไทยโดยส่วนรวม กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาพอันเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและสมาชิกรัฐสภาพอื่น ประชาชน ผู้มีชื่ออื่น และเป็นการกระทำโดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภาพ ถนนอู่ทองใน แขวงจิตรลดา เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.ม.๘/๒๕๖๕ ของศาลนี้

จำเลยให้การปฏิเสธว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจไถ่สวนและซึ่งมีความผิดไปตามผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรีบรวบรวมเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ ย้อนหลังเป็นผลร้ายต่อจำเลยจึงไม่อาจบังคับใช้และลงโทษจำเลยได้ จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง การออกเสียงลงคะแนนเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาดของจำเลยไม่ปรากฏวันเวลาตามฟ้องในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช เมื่อมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การลงมติตามฟ้องก็ถูกยกเลิกจึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้เสียหาย ขอให้ยกฟ้อง แต่จำเลยรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคเพื่อไทย ตามหนังสือรับรอง เอกสารหมาย จ.๖๔ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิได้ออกบัตรลงคะแนนให้แก่สมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิ ๓ ประเภท ประกอบด้วย (๑) บัตรลงคะแนน (บัตรจริง) ซึ่งมีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตร และมีข้อมูลชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรครที่สังกัด สมาชิกเป็นผู้เก็บรักษาเอง (๒) บัตรลงคะแนนสำรอง ซึ่งไม่มีรูปสมาชิกปรากฏอยู่ด้านหน้าของบัตรแต่มีรหัสและข้อมูลอื่นเช่นเดียวกับบัตรจริง และ (๓) บัตรลงคะแนนพิเศษ (SP) ซึ่งบัตรทั้งสองประเภทหลังนี้ กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาพากสมาชิกไม่ได้นำบัตรจริงมาสามารถขอรับบัตรสำรองไปใช้ในวันนั้นได้ หากสมาชิกไม่มีทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองก็ขอรับบัตรพิเศษจากเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเพื่อใช้ลงคะแนนได้ โดยสมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อยื่มในแบบฟอร์มขอใช้บัตรลงคะแนนสำรอง และกรอกข้อมูลสมาชิก ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เลขที่ประจำตัว และพรครที่สังกัด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบการลงคะแนนของสมาชิกให้สำนักการประชุมและช่วยเลข สำหรับขั้นตอนการลงคะแนนเริ่มจากประธานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ผู้รับผิดชอบดูแลระบบการลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน (ระบบการลงคะแนน) สมาชิกจะต้องใส่บัตรลงคะแนนเข้าไปในเครื่องลงคะแนนหรือเครื่องอ่านบัตร เมื่อระบบทำงานจะมีไฟกระพริบบนเครื่องลงคะแนนพร้อมกันทั้ง ๕ ดวง สมาชิกจะกดปุ่มแสดงตนหลังจากนั้นประธานในที่ประชุมจะแจ้งปิดการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนหรือสมาชิกดึงบัตรลงคะแนนออกไฟที่กระพริบนั้นจะดับ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์จะประมวลผลแสดงผลการแสดงตนต่อที่ประชุม เมื่อมีการแสดงตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธานในที่ประชุมจะแจ้งให้สมาชิกลงคะแนน เจ้าหน้าที่จะเปิดฟังก์ชันการลงคะแนน สมาชิกจะต้องกดปุ่มแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน

เพื่อแสดงว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียง เครื่องอ่านบัตรแต่ละเครื่องสามารถใช้บัตรลงคะแนนของสมาชิกคนใดก็ได้และจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่ต้องใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนรั้งลงทะเบียน หากสมาชิกใช้ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของตนต่อเนื่องกัน ระบบจะบันทึกผลการลงคะแนนเฉพาะบัตรที่ใช้ครั้งแรกเท่านั้น เพราะบัตรจริงและบัตรสำรองมีรหัสและข้อมูลเหมือนกันทุกประการ ระบบการลงคะแนนจะบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลแล้วแสดงผลในรายงานการออกเสียงลงคะแนนเฉพาะชื่อ นามสกุล เลขที่สมาชิก พรรคที่สังกัด แต่ระบบการลงคะแนนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า สมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนที่เครื่องอ่านบัตรจุดใดของห้องประชุม ในการประชุมมีการถ่ายทอดสด การประชุมรัฐสภาไปยังสถานีโทรทัศน์ของรัฐสภา และกระจายสัญญาณภาพไปยังเครื่องโทรทัศน์ภายในรัฐสภา โดยใช้กล้องถ่ายจำนวน ๙ ตัว แต่จะมีการบันทึกภาพต่อเมื่อนำภาพจากกล้องนั้นมาถ่ายทอดสดออกอากาศ โดยการบันทึกภาพจะไม่มีการจับภาพเจาะจงไปที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดในขณะลงคะแนนเสียงโดยเฉพาะ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยกับคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาได้ร่วมกันลงชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา โดยเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา รวม ๓ ฉบับ ฉบับละเรื่อง ฉบับที่หนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๒๔๑ วรรคหนึ่ง และยกเลิกมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๔๒)) ฉบับที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ และฉบับที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ส่งบรรจุเข้ารับเบี้ยบ瓦ะการประชุม

ร่วมกันของรัฐสภา จำเลยมีหน้าที่ต้องเข้าประชุมร่วมกันของรัฐสภา กับสมาชิกรัฐสภาอื่น และจำเลย ในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง มีหนึงเสียงในการออกเสียงลงคะแนน ในการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่ ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ได้มีมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ และเริ่มการประชุมวาระที่ ส่อง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกัน ของรัฐสภา วาระที่สอง ข้อพิจารณาเรียงลำดับมาตรการรั้งที่ ๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและ ลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๙ กรณี ห้ามมิให้จับกุมคุมขังหรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน ในระหว่างที่ พระราชนูญภัยให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือประกาศให้มีการ ออกเสียงประชามติมีผลใช้บังคับ จำเลยเข้าร่วมประชุมด้วย ครั้นเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา ประชานในที่ ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๙ จำเลยร่วมแสดงตนและ ลงคะแนนด้วย ต่อมาวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วาระที่สอง ข้อ พิจารณาเรียงลำดับมาตรการรั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) เพื่อพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในมาตรา ๑๐ เรื่องให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกภาพอยู่ใน วันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับยังคงมีสมาชิกภาพและปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาต่อไป จำเลยเข้าประชุมด้วย ครั้นเวลา ๑๖.๔๓ นาฬิกา ประชานในที่ประชุมในขณะนี้ได้ขอติที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ปิด การอภิปรายในมาตรา ๑๐ ตามที่มีสมาชิกรัฐสภาอื่นได้เสนอญัตติขอปิดการอภิปรายตามข้อบังคับ การประชุมรัฐสภา จำเลยร่วมแสดงตนและลงคะแนนด้วย ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ปิด รัฐสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ ถึง จ.๖๒ การประชุมรัฐสภาพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้เสร็จสิ้น

วาระที่สองห้องสามร่างเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ ต่อมาเดือนกันยายน ๒๕๕๖ สมาชิกรัฐสภาอีนคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔ คำร้อง ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาโดยเรียกพลเอกสมเจตน์บุญถนอม กับคณะ ผู้ร้องที่ ๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้องที่ ๒ นายสาย กังกเวคิน กับคณะ ผู้ร้องที่ ๓ และนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค กับคณะ ผู้ร้องที่ ๔ และเรียกประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่๓๑ ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ ถึง จ.๓๓ และวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายวันชัย สอนศิริ กับคณะคือ นายตวง อันทะไชย และนายประสาร มฤคพิทักษ์ ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาอีนคำร้องต่อคณะกรรมการป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำของสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๓๐๘ คน ว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาวาระที่สามในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีมติเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญต่omanaywanzaiyinคำร้องเพิ่มเติมกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาพัที่ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕๘ คน ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ถึง จ.๑๘ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ชัย กุลมายด์ พันໂගรัฐเขต แจ้งจำรัส และคณะ ร่วมกันอีนคำกล่าวหาคนบุคคลสมาชิกสภาพัทแทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย (ไม่ระบุชื่อ) ต่อคณะกรรมการป.ป.ช. กรณีเสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ตามเอกสารหมาย จ.๑๙ และ จ.๒๐ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่วนพยาน ๗ ปาก คือ พลเอกสมเจตน์ นายวิรัตน์ นางสาวรังสิตา รอดรัศมี นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ นายเพบูลย์นิติตะวัน ซึ่งเป็นพยานผู้ร้อง และได้ส่วนพยานที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกมาเองคือ นายสุวิจักขณ์นาควัชระชัย ในฐานะเลขานุการรัฐสภา และนางอัจฉรา จุยืนยง ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ

โสดทัศนุปกรณ์ของรัฐสภา และมีพยานหลักฐานประกอบการไต่สวนคือ คลิปวิดิทัศน์ที่นางสาวรังสิมา รอดรัศมี อ้างว่าได้ให้บุคคลที่ไว้วางใจบันทึกภาพไว้ด้วย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปเป็นประเด็นหลักสองประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุผลหลัก ๓ ประการ คือ (๑) ใน การพิจารณา ของที่ประชุมรัฐสภา มิได้นำเอกสารเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาฉบับที่ นายอุดมเดช รัตนเสถียร และคณะ เสนอ (คือฉบับที่หนึ่ง) ต่อสำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ มาใช้ในการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ แต่ได้นำร่างที่มีการ จัดทำขึ้นใหม่ซึ่งมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหลักการที่สำคัญจากการร่างเดิมหลายประการ การดำเนินการ เป็นไปโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ (๑) วรรคหนึ่ง (๒) การกำหนดวันประกาศตั้งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และ (๓) วิธีการในการแสดงตนและลงมติในการพิจารณาบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของ สมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะสมาชิกวุฒิสภากันหนึ่งยื่นมีสิ่งหนึ่งในการอภิปราย ลงคะแนน แต่จากพยานหลักฐานในการไต่สวนซึ่งให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๖๒ (จำเลย) ซึ่งเป็นสมาชิก รัฐสภาได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและออกเสียงลงคะแนนรายละหน่วยไป หมุนเวียนใส่เข้าไป ในเครื่องอ่านบัตรและกดปุ่มแสดงตนติดต่อกันหลายครั้ง และมีสมาชิกวุฒิสภารายมิได้ออก เสียงลงมติในที่ประชุมรัฐสภาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ (คือฉบับที่หนึ่ง) แต่ ได้มอบให้สมาชิกวุฒิสภาร่างรายใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข

เพิ่มเติม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และขัดต่อข้อบังคับ การประชุมรัฐสภา ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... มีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการ ปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ – ๑๙/๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๓ หลังจากนั้น นายอุทัย ยอดมนี่ ผู้ประสานงานเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องเรียนสมาชิกรัฐสภา ๓๑๒ คน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกคำร้องหนึ่ง ตาม เอกสารหมาย จ.๒๑ นอกจากนั้น นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้นำฝ่ายค้าน และคณะ ๑๔ คน ทำ หนังสือ ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ โดยขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ๓๘๓ คน ออกจากตำแหน่ง วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ ได้รับฟังข้อเท็จจริง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้ง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร ต่อมากล่าวว่า ไม่มีอำนาจตัดสินใจ แต่ต้องดำเนินกระบวนการเพื่อ ถอดถอนจนกระทั่งมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถอดถอนจำเลยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลย นายคุณเดช ไชยศิริวงศ์ และนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร ตามเอกสารหมาย จ.๖๙ จ.๗๐ ถึง จ.๗๔ จำเลย นายคุณเดช และนายยุทธพงศ์ ต่างยื่นคำร้องข้อกล่าวหาตามเอกสารหมาย จ.๗๒, จ.๗๔

และ จ.๗๕ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า การกระทำการปั่นและปราบปรามการ
ความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๓/๑ ส่วนนายคณเดชและนายยุทธพงศ์
คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า จากการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
เพียงพอที่จะฟังได้ว่ากระทำการปั่นและปราบปรามการทุจริต ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ขอกล่าวหาตกไป โจทก์จึง
ฟ้องเฉพาะจำเลยเป็นคดีนี้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยตามข้อต่อสู่ของจำเลยเป็นลำดับ
ไปดังนี้ ข้อที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องที่เกี่ยวกับการกระทำการปั่นและ
เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการได้ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่ง^๑
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๙ มีได้บัญญัติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแห่ง^๒
โดยตรงได้โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากอัยการสูงสุดก่อน ส่งผลให้คำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่มีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่ง^๓
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจ
ไต่สวนและชี้มูลความผิดตามผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า คำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ ไม่ประเด็นเรื่องความรับผิดทางอาญา การที่บุคคลใดจะต้องได้รับ^๔
โทษทางอาญาอย่างไรหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเป็นคดีอาญาอีกส่วนหนึ่งตามกฎหมาย
ต่อไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงที่เป็นความผิดทางอาญาและมี
ความเห็นหรือคำวินิจฉัยส่งให้แก่อัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาได้ ทั้งนี้ไม่ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะได้มี

คำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๙/๒๕๕๖ หรือไม่ก็ตาม คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคงนำมาประกอบการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสจำเลยซึ่งแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แล้ว แสดงว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ชี้มูลความผิดโดยอาศัยเหตุที่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่จำเลยอ้าง

ที่จำเลยอ้างว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจตรวจสอบว่ารัฐสภาพรีสอร์ฟมาซิกรัฐสภาพได้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภาพ เพราะเป็นเรื่องภายในของรัฐสภาพโดยเฉพาะนั้น เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐสภาพมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติและพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แต่คดีนี้เป็นการกล่าวหาว่า จำเลยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการตามที่คณะกรรมการเมืองกระทำการเมื่อกระทำการมิได้ต่อต้านหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า คดีนี้มีการเร่งรีบรวดรัดจนถือได้ว่าเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมเนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ มีทัศนคติที่เป็นลบต่อสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ส่วนศาสตราจารย์ ภักดี โพธิศิริ เคยถูกสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ๑๗๙ คน ยื่นขอถอนออกจากการดำเนินการมาก่อน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับแต่งตั้งให้บุคคลทั้งสองร่วมเป็นองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนนั้น เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนพยานบุคคล ๓๐ ราย บ่งชี้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งศาสตราจารย์พิเศษ วิชา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ แจ้งคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงให้จำเลยทราบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะเป็นองค์คณะในการไต่สวน และมอบหมายให้

ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด พรไชยา และศาสตราจารย์ ภักดี กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๑๙๕ จำเลยก็ไม่ได้คัดค้านองค์คณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว ต่อมามีการปรับเปลี่ยนกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบสำนวน เนื่องจากศาสตราจารย์พิเศษ วิชา นายใจเด็ด และศาสตราจารย์ ภักดี พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. โดยแจ้งให้จำเลยทราบตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ เอกสารหมาย จ.๑๒ หน้า ๑๙๖ แล้ว ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา และศาสตราจารย์ ภักดี ย่อมไม่อาจเข้าไปก้าวถ่ายชี้นำในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและลงมติเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ ว่าการกระทำของจำเลยมีมูลความผิดทางอาญาได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าในส่วนนายคณเดช ไชยศิริวงศ์ คล และนายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพึงได้ว่ากระทำความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป ตามเอกสารหมาย จ.๖ หน้า ๑๓๔ ซึ่งนายคณเดชและนายยุทธพงศ์ก็เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคเพื่อไทยเข่นเดียวกับจำเลย แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในลักษณะเร่งรีบรวดโดยมุ่งจะเอาผิดดังที่จำเลยอ้าง

ที่จำเลยอ้างว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ระบุเวลาเกิดเหตุเวลากลางวันดังเช่นคำฟ้อง นั้น เห็นว่า บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาได้ระบุวันเดือนปีและเวลาที่เกิดเหตุโดยละเอียดเป็นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา กับวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา แล้ว ตามบันทึกแจ้งข้อกล่าวหา เอกสารหมาย จ.๖๙ ไม่ต้องระบุเวลากลางวันอีก ทั้งจำเลยเข้าร่วมประชุมรัฐสภาในวันเกิดเหตุ ไม่มีเหตุที่จำเลยจะผิดหลงและขาดโอกาสแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา การแจ้งข้อกล่าวหาซับแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า พ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๑ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๗.๓๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๔๙ หน้า ๓๐๗๒ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุม เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๓ นาฬิกา บันทึกการอภิเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๔๙ หน้า ๓๕๐๖ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๑ เป็นเวลา ๑๖.๒๙ นาฬิกา ส่วนพ้องของโจทก์ ข้อ ๒.๒ บรรยายว่า เวลาประมาณ ๑๖.๔๓ นาฬิกา เมื่อประชานในที่ประชุมของมติปิดอภิปรายในมาตรา ๑๐ แต่ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๔๖๐ ระบุว่า ประชานได้สั่งปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๐๑.๓๕ นาฬิกา บันทึกการอภิเสียงลงคะแนน ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ หน้า ๓๕๓๙ และคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๔ คลิปที่ ๒ เป็นเวลา ๑๖.๔๖ นาฬิกา พ้องของโจทก์จึงไม่ชอบนั้น นั้น เห็นว่า พ้องของโจทก์ได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลากราฟทำความผิดในลักษณะประมาณเวลาอันเป็นเพียงรายละเอียด และเวลาตามพ้องแต่ต่างจากบันทึกการอภิเสียงลงคะแนนและคลิปวีดิทัศน์ไปเล็กน้อย จำเลยก็นำสืบรับว่าจำเลยเข้าร่วมประชุมและลงมติตัวอย่าง จึงไม่ได้หลงข้อต่อสู้ พ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับซึ่งเป็นผลร้ายแก่จำเลย โจทก์จะขอบังคับให้ลงโทษจำเลยไม่ได้ นั้น เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำการตามที่ผู้ใดได้เสนอเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสียที่เดียว การที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษผู้กล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และอ้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย ถือได้ว่าโจทก์อ้างกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว คำฟ้องของโจทก์จึงชอบแล้ว

สรุปแล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่เข้า

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามที่ผู้ฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้ นางสาวรังสima รอดรัศมี พยานโจทก์เบิกความว่า มีบุคคลถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงทะเบียนของสมาชิกรัฐสภาไว้ในมือจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่า ๒ บัตร และใช้บัตรดังกล่าวใส่เข้าออกในช่องอ่านบัตร พร้อมกดปุ่มบนเครื่องลงทะเบียนต่อเนื่องกันทุกบัตร ปรากฏตามภาพในคลิปวิดีทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ และที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ซึ่งพยานจดจำบุคคลนี้ได้เป็นอย่างดีว่าคือจำเลย เนื่องจากพยานและจำเลยเป็นสมาชิกสภาพร้ายภรรยาหลายสมัยและรู้จักกัน ในชั้นพิจารณาจำเลยซึ่งได้ดูภาพจากคลิปวิดีทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ แล้วก็เบิกความรับว่า บุคคลที่ปรากฏในภาพตามคลิปวิดีทัศน์ดังกล่าวคือ จำเลย อันเป็นการเจือสมกับ

คำเบิกความของนางสาวรังสิมา พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า คดีปีติทัศน์ดังกล่าวมีการตัดต่อจึงเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ นั้น เห็นว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ส่งคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๖ วจ.๙ และ วจ.๑๐๔ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจนครบาล ตามที่โจทก์จำเลยแจ้ง ขอ ชี้งพันตำรวจนครบาล นักวิทยาศาสตร์ (สน ๑) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรม คอมพิวเตอร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจนครบาล พยานโจทก์เบิกความว่า พยานตรวจพิสูจน์คดีปีติทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ แล้วได้ทำรายงานการตรวจว่า ผลการตรวจพิสูจน์ไม่พบร่องรอยการตัดต่อเพิ่มข้อมูลภาพนิทรรศ์ที่ตรวจพบตามรายการที่ระบุซึ่งรวมถึงคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๖ คดีที่ ๒ และ วจ.๙ คดีที่ ๓ ดังนี้ การตรวจพิสูจน์วัตถุพยาน คดีปีติทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ ได้กระทำตามหลักวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญ มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๒ คดีที่ ๓ ซึ่งปรากฏภาพบางส่วนอย่างเดียวกันกับคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๙ คดีที่ ๓ แต่มีเสียงแตกต่างกันนั้น เมื่อคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๒ คดีที่ ๓ ปรากฏเสียง การอภิปรายของสมาชิกในเวลาอื่นซึ่งมิใช่เหตุการณ์ในเวลาลงคะแนน ประกอบกับคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๒ คดีที่ ๓ มิได้ส่งไปตรวจพิสูจน์ จึงเชื่อได้ว่าคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๒ ได้มีการนำเสียงการอภิปรายในเหตุการณ์อื่นมาใส่ อันเป็นเหตุให้คดีปีติทัศน์ดังกล่าวปรากฏเสียงไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ขณะลงคะแนน กรณีจึงไม่อาจนำเอกสารคดีปีติทัศน์หมาย วจ.๒ มารับฟังเป็นข้อพิรุธ จนทำให้คดีปีติทัศน์หมาย วจ.๖ และ วจ.๙ มีน้ำหนักลดน้อยลง ส่วนที่จำเลยอ้างว่า นางสาวรังสิมา มิได้ประท้วงเรื่องการเสียบบัตรแทนกันในขณะเกิดเหตุทั้งที่เคยประท้วงเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนางสาวรังสิมา มิได้นำคดีปีติทัศน์มาแสดงต่อสื่อมวลชนตั้งแต่วันแรก ๆ ที่เกิดเหตุ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีคดีปีติ

ทศน์ในวันเกิดเหตุจริงนั้น ข้อนี้นางสาวรังสิมาเบิกความอธิบายว่า เหตุที่พยานไม่ได้ประท้วงต่อประisanในที่ประชุม เพราะประท้วงที่ไรก็ไม่ได้ผล ทั้งหากเปิดเผยแพร่องค์ลิปออกไปในตอนนั้นอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลที่บันทึกภาพ พยานจึงนำคลิปวีดิทศน์ไปให้หัวหน้าพรครประชาธิปัตย์และฝ่ายกฎหมายของพรครตรวจสอบก่อนว่าจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งความข้อนี้สอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรครประชาธิปัตย์ขณะนั้นที่เบิกความยืนยันว่า นางรังสิมาได้นำคลิปวีดิทศน์ไปให้ตรวจสอบจริง คำเบิกความของนางสาวรังสิมาตั้งกล่าวว่าจึงนับว่ามีเหตุผลให้รับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยใช้บตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกสภากันจนวนหลายไปใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนที่ลิ๊บ ๑ บัตร ต่อเนื่องกันและกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันแต่ละบัตรทุกบัตรตามที่ปรากฏภาพในคลิปวีดิทศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ทั้ง ๓ ตอน จริงปัญหาว่า การที่จำเลยใส่บัตรหลายไปเข้าไปในเครื่องลงคะแนนดังกล่าวเป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นหรือไม่ ในข้อนี้นางบุษกร อัมพรประภา นางปัทมา แสงดี นางสาวธนพร อิราพรบรรหาร นางอัจฉรา จุยืนยง นายกันตินันท์ ตั้งใจ พยานโจทก์ซึ่งได้ดูคลิปวีดิทศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ในระหว่างการไต่สวนของศาลแล้วต่างเบิกความยืนยันตรงกันว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนที่บุคคลในคลิปวีดิทศน์นำมาใส่ในเครื่องลงคะแนนและกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันนั้นเป็นบัตรจริง และมีจำนวนมากกว่า ๑ ใบ เหตุที่ทราบว่าเป็นบัตรจริงเนื่องจากเป็นบัตรที่มีรูปติดอยู่ อีกทั้งนางอัจฉรา นายเจษพันธ์ นายชนะ นายชัยรัตน์ นายรุ่งศิลป์ ดาแก้ว พยานโจทก์เบิกความต่อไปว่า เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เครื่องหนึ่งสามารถเสียบบัตรของสมาชิกไปแรกลงคะแนนแล้วดึงออก จากนั้นเอาบัตรสมาชิกรายอื่นเสียบเข้าไปเพื่อ

ลงคะแนนของสมาชิกรายอื่นได้จนกว่าจะมีการปิดลงคะแนน เห็นได้ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าว เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนการแสดงตนและลงคะแนนอันส่งผลให้ปรากฏผลการลงคะแนนหลายครั้งสำหรับบัตรแต่ละใบได้ เมื่อจำเลยและสมาชิกรัฐสภาคนหนึ่งต่างพึงมีและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงคะแนนได้เพียงคนละ ๑ ใบ เพื่อลงคะแนนคนละ ๑ เสียง เท่านั้น กรณีมีเหตุผลและน้ำหนักฟังได้ว่า จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนจำนวนหลายใบในการลงคะแนน แทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นด้วย ส่วนที่จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยหลงลืมบัตรจึงขอทำบัตรใหม่หลายครั้ง จำเลยถือบัตรทุกใบที่ถูกยกเลิกและบัตรสำรองไว้เสมอ จึงเห็นเป็นสมேือนว่าจำเลยมีบัตรหลายใบนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากรุ่มงานบริการทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎร พยานโจทก์ เปิกความประกอบหนังสือสำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ เอกสารหมาย จ.๖๖ ว่า สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนราษฎรได้ตรวจสอบการออกบัตรลงคะแนนเสียงใหม่ของจำเลยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง สมาชิกสภาพัฒนราษฎรวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงยุบสภาพัฒนราษฎรเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีการออกบัตรลงคะแนนเสียงใหม่แทนบัตรใบเดิมแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนของจำเลยซึ่งเป็นบัตรจริงหลายใบได้ดังที่อ้าง นอกจากนั้น นางสาวพรลักษณ์ ณ อมนาค พยานโจทก์ซึ่งเป็นเลขานุการในที่ประชุม นายเจษพันธ์ วงศารojน์ และนายชัยรัตน์ ทาริยา พยานโจทก์ซึ่งร่วมกันรับผิดชอบดูแลระบบลงคะแนน ต่างเบิกความสอดคล้องกันว่า หากขอออกบัตรใหม่จะมีการยกเลิกบัตรเดิม ทำให้บัตรเดิมไม่สามารถนำมาใช้ลงคะแนนได้อีก เช่นนี้ กรณีจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จำเลยจะต้องนำบัตรที่ถูกยกเลิกแล้วมาใส่ในเครื่องลงคะแนนในขณะเกิดเหตุ ยิ่งกว่านั้น นายชัยรัตน์พยานโจทก์ยังเบิกความว่า หากใช้หั้ง

บัตรจริงและบัตรสำรองของสมาชิกคนเดิมก็จะเป็นฐานข้อมูลสมาชิกเดียวกัน ระบบจะแสดงผลการลงคะแนนเพียงครั้งเดียว เพราะระบบคอมพิวเตอร์อ้างอิงตามฐานข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุผลที่จำเลยจะต้องใส่ทั้งบัตรจริงและบัตรสำรองของจำเลยเข้าไปในเครื่องอ่านบัตรต่อเนื่องในคราวเดียวกัน ส่วนที่จำเลยอ้างว่า จำเลยถือบัตรอื่นไว้ด้วยนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพตามคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีการใส่บัตรเข้าไปในเครื่องลงคะแนนด้วยบัตรจำนวนหลายใบโดยมีสัญญาณไฟกระพริบทุกครั้งที่ใช้บัตรแต่ละใบอันแสดงว่าใช้งานได้เป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าบัตรแต่ละใบที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์นั้น ล้วนแต่เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนทั้งสิ้น ข้ออ้างของจำเลยไม่มีหลักฐานรับฟัง พยานหลักฐานจากการไต่สวนฟังได้ว่า จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของสมาชิกรัฐสภาจำนวนหลายใบใส่เข้าไปในเครื่องลงคะแนนที่๑ บัตร ต่อเนื่องกันและกดปุ่มบนเครื่องลงคะแนนต่อเนื่องกันแต่ละบัตรทุกบัตรตามที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ อันเป็นการลงคะแนนแทนสมาชิกรัฐสภาอย่างอื่น

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์การลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวิดีโอศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์การลงมติปิดอภิปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒ หรือไม่ ในข้อนี้นางอัจฉรา จูยืนยง และนายเกียรติศักดิ์ พุฒพันธุ์ พนักงานไต่สวนต่างเบิกความท่านองเดียวกันว่า เสียงที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์ วจ.๖ คลิปที่ ๒ ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงานการประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ ส่วนเสียงที่ปรากฏในคลิปวิดีโอศน์ วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ ก็ตรงกับข้อความที่บันทึกไว้ในรายงาน

การประชุมรัฐสภา เอกสารหมาย จ.๖๐ แผ่นที่ ๓๒๔๓ ถึง ๓๒๔๔ เห็นว่า นางอัจฉรา พยานโจทก์ เป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มงานสอดทัศนูปกรณ์ สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ได้เปิดความยืนยันว่าเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ตรงกับข้อความรายงานการประชุมรัฐสภา ซึ่งรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวก็เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่อื่นได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการตั้งแต่ก่อนมีการกล่าวหาคดีนี้ และรายงานการประชุมดังกล่าวได้บันทึกถ้อยคำของผู้เข้าร่วมประชุมไว้แบบเทบทุกถ้อยคำย่อمنมาเปรียบเทียบกับเสียงที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ และ วจ.๙ คลิปที่ ๓ ได้ พยานหลักฐานจากการไต่สวนจึงมีความเชื่อมโยงกันมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ส่วนที่จำเลยอ้างว่า การลงมติแต่ละครั้งใช้เวลาไม่เกิน ๒ ถึง ๓ วินาที ประชานในที่ประชุมก็จะขอผลการลงมติ แต่ในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ ปรากฏภาพเป็นระยะเวลา ๑ นาที ๒๓ วินาที จึงไม่ใช่เหตุการณ์ที่มีการลงคะแนนเพื่อข้อมติที่ประชุมนั้น เห็นว่า เมื่อพิเคราะห์จากคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ แล้ว เห็นได้ว่าเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์เริ่มตั้งแต่มีการขอให้สมาชิกที่เข้ามาแสดงตนซึ่งต้องรอสมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน และเมื่อส่งผลการแสดงตนว่ามีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประชานในที่ประชุมจึงขอให้สมาชิกลงคะแนนซึ่งต้องรอเวลาสำหรับให้สมาชิกเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน โดยเสียงประชานในที่ประชุมในคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๑ ตรงตามที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุม เอกสารหมาย จ.๕๙ แผ่นที่ ๓๐๖๘ และ ๓๐๖๙ โดยไม่มีข้อพิรุธใด จึงฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏในคลิปวีดิทัศน์ หมาย วจ.๖ คลิปที่ ๒ เป็นเหตุการณ์การลงคะแนนตามฟ้องข้อ ๒.๑ และการกระทำของจำเลยตามที่ปรากฏคลิปวีดิทัศน์หมาย วจ.๙ คลิปที่ ๓ และ วจ.๖ คลิปที่ ๑ เป็นเหตุการณ์การลงมติปิดอกปรายตามฟ้องข้อ ๒.๒

ที่จำเลยอ้างว่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการอิกรื้นมาตรวจสอบตามคำสั่งรัฐสภาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ผลปรากฏว่าไม่พบการกระทำการใดๆ ที่เป็นเพียงการตรวจสอบเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดเหตุคดีนี้ และไม่ใช่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ผูกพันโจทก์ ทั้งการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้นำผลการตรวจสอบของคณะกรรมการอิกรื้นมาเป็นแนวทางในการไต่สวนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจนำความเห็นของคณะกรรมการอิกรื้นกล่าวมารับฟังเป็นยุติในคดีนี้ว่าไม่มีการกระทำการใดๆ ที่จำเลยได้

ที่จำเลยอ้างว่า หลังเกิดเหตุมีการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้จำเลยพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงมติตามฟ้องถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีผลทำให้รัฐหรือบุคคลอื่นเสียหาย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยขณะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยยังมีผลอยู่ แม้ต่อมาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ แต่ก็หากได้มีผลเป็นการลบล้างว่าไม่มีการกระทำการใดๆ ที่จำเลยอ้างมีข้อด้อยด้วยกฎหมายเกิดขึ้น หรือมีผลกลับกลายเป็นว่าการกระทำการใดๆ ที่จำเลยอ้างไม่เป็นความผิดตามกฎหมายไปได้

ที่จำเลยอ้างว่า ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนยื่นมติเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใดมิได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เอกสิทธิ์นี้เป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาดที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้แสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมรวมทั้งลงคะแนนได้อย่างอิสระเสรีโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไปกระทบกระเทือนหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ใด แต่การแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนที่จะได้เอกสารนี้นั้นต้องชอบด้วยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ตลอดจนอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและกฎหมาย เอกสารนี้ดังกล่าวมิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาให้จำเลยสามารถลงมติแทนสมาชิกรัฐสภารายอื่นได้ ข้ออ้างของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

สรุปแล้ว พยานหลักฐานจากการไต่สวนฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า ขณะเกิดเหตุในการออกเสียงลงคะแนนติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงคะแนนซึ่งเป็นบัตรจริงของจำเลยและสมาชิกรัฐสภารายอื่นทำการลงคะแนนแทนสมาชิกรายอื่นตามฟ้อง การกระทำของจำเลยขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๖ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในการประชุมดังกล่าวเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่ชอบ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ เมื่อการกระทำของจำเลยตามฟ้องเป็นการกระทำต่างวันเวลาภัย ลักษณะความผิดในแต่ละคราวอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดแยกต่างหากจากกันได้ จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน รวม ๒ กรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๗ ยังคงบัญญัติให้ การกระทำตามฟ้องเป็นความผิดอยู่ และมีระวางโทษเท่าเดิม จึงต้องลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่ง เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรค หนึ่ง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ เป็นการกระทำความผิดหลายกรรม ต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๙ ลงโทษ จำคุกกระทงละ ๑ ปี คำเบิกความของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกกระทงละ ๙ เดือน รวม ๒ กระทงเป็นจำคุก ๑๖ เดือน การกระทำของจำเลยขัดต่อหลักนิติธรรม ขาดความชื่อสัตย์สุจริต เป็น การทำลายหลักการในระบบประชาธิปไตย เป็นความผิดร้ายแรง ไม่สมควรรอการลงโทษ ส่วนที่ โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยต่อจากโทษของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ.ม.๔/๒๕๖๕ ของศาลนี้ นั้น คดีดังกล่าวศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา จึงให้ยกคำขอส่วนนี้.

นายจักษ์ชัย เยพิทักษ์